

Lördag

Nya Åland 20 OKTOBER 2007 NR 235 PRIS 1,20 €

Uppmanar till givmildhet

LUCIA. Med en handgjord glasängel från USA påminns luciakandidat nummer 5, **Malin Nyqvist**, om hur mycket generositet och kärlek det finns.

– Jag hoppas folk röstar på Lucia. Inte på mig personligen, utan för sakens skull. Insamlingen i samband med röstningen går ju till ett gott ändamål, varje litet bidrag gör skillnad, säger Malin.

SIDAN 5

Supermodern biograf planeras i Alvas lokaler

NYHETER. Det finns långtgående planer på att bygga en supermodern biograf i före detta nattklubben Alvas lokaler i Mariehamn. Bakom de planerna står **Dennis Jansson** (fs).

– Jag har varit i kontakt med lokalens ägare, Wiklöf Holding, och de är positivt inställda till projektet.

Än så länge är planerna på biograf i Alvas just det, ett projekt. Jansson har försökt att hålla det

hemligt men hans avsikter avslöjades i går av Åland24. Det finns många fördelar med en bio i den gamla nattklubslokalen men många frågor kring konceptet i övrigt är ännu oklara, bland annat finansieringen.

– Det är inte heller hundra procent säkert att det blir jag själv som driver bion. Det här är ett projekt som tar fram förutsättningarna och modellen, betonar han.

Modellen blir en supermodern biograf, kanske med två salonger, som erbjuder bra filmer i en attraktiv miljö.

– För att en ny biograf skall lyckas kräver besökaren idag att filmerna skall följa de svenska filmpremiärerna och hålla en ljud och bildstandard som utklassar hemmabiograferna och framförallt stolarna behöver vara extra bekväma, säger Dennis Jansson.

SIDAN 8

Prilligt. Borde kösystem upprättas till färjornas snuskyllar? Foto: JONAS EDSVIK

Snuset snart ännu hetare handelsvara

NYHETER. Snus har blivit en riktigt het handelsvara på färjorna. Resenärer med anknytning till tobaksaffärer i Sverige storhandlar ombord – många gånger så att snuslagret tar slut. Snuset säljs sedan i affärer i Sverige med god förtjänst.

Och efter årsskiftet kommer hamstringen att öka ytterligare, säger **Jonas Karlsson**, sakkunnig på tullverkets brottsbekämpningsstab.

– Då höjs skatten kraftigt på snus som säljs i land.

Då blir risken ännu större för att snuskylen är tom, och lagret slut, när en vanlig snusare kommer och ska ha sin stock för eget bruk. Kanske dags att fundera på ett kösystem ombord?

SIDAN 5

Vallöften - och vad de kostar

VALET 2007. Högre löner till kvinnor, miljövänlig energi och pengar till pensionärer.

Det är frågor som flera partier tänker ge högsta prioritet efter valet om de kommer in i regeringen.

Nyan har frågat partiledarna om deras viktigaste satsningar de närmaste fyra åren, vad de kostar - och var pengarna skall tas.

Centern, liberalerna och socialdemokraterna vill göra livet lättare för pensionärerna. De frisinnade och liberalerna tänker jobba för högre löner till kvinnor i den offentliga sektorn. Och det är inte bara Hållbar Utveckling som talar för miljön.

SIDAN 4

Åland utan parlamentsplats

NYHETER. Under toppmötet i Lissabon kom EU-medlemmarnas ledare överens om ett nytt grundfördrag. Åland får som väntat ingen egen plats i EU-parlamentet.

– Vi nådde inte ända fram den här gången, säger lantrådet **Roger Nordlund** (c), på plats i Lissabon.

SIDAN 5

Tack! Ensemblen överöstes med blommor och varma applåder efter föreställningen i går kväll.

Foto: ANDREAS DIENERT

Varma applåder för Maja i toner

KULTUR. Anni Blomqvists romanberättelse om Maja på Stormskäret griper tag i sina läsare. Det gjorde också Åke Lindmans tv-serie och det gör Jussi Helminens och Martti Puurtinens musikteaterversion som i går kväll äntligen fick sin åländska premiär på stadshusscenen i Robert

Liewendahls regi och med sånginstudering av Catherine Frisk Grönberg.

Föreställningen bjuder på en hel del gripande avsnitt och nog torkades både en och annan tår i premiärpubliken. Men visst bjuds det också på glädje, fest och bröllopsyra i

det sångspel som Teaterföreningen nu dukat upp.

I huvudrollerna lyste Sara Henriksson som Maja och Anders Sims som Janne. Förutsättningar finns för en riktig långkörare, menar Nyans recensent.

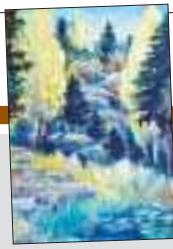
SIDAN 16

porträtt 10

"Sammanlagt har jag jobbat 47 år på ett sotigt verkstadsgolv. Det räcker bra till."

EDVIN HANSÉN

kultur 17

En oljemålningar från 1948 av Alvar Iström, nu aktuell på Galleri Fäktargubben.

trädgård 18

"Sagt och gjort, svett och svett och svett."

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
BYGGER DAMM

sport 20

Åland United vill avsluta säsongen med en seger. Möt spelarna och tränare Robert Dahlin på dagens sportsidor.

Bjarne Blomster - www.blomster.ax lagtingskandidat nr. 70 | Stadsfullmäktige 593

Förnyelsebar energi och raka trafiklösningar!

Luciakandidat nummer 4/Malin Nyqvist

Hästnörden som vill påverka samhället

Malin Nyqvist delar just nu sin tid mellan sångspelet Stormskärs Maja, övningar med luciagruppen och ridning.

– Jag minns när jag var liten och tittade på luciataget, men jag var alltid mest intresserad av ponnyerna i tåget – en sådan hästnörd är jag, säger Malin.

Malin Nyqvist är 19 år och bor i Jomala Gottby. Hon går tredje året vid Ålands lyceum och satsar på att ta studenten till våren.

Det var Malins mamma som anmälde henne till uttagningen av Ålands lucia 2007, men utan att säga något till Malin.

– På fredagen hade jag ett missat samtal till mobilen. När jag sedan skickade efter numret visade det sig att det var från Folkhälsan, jag förstod ingenting. Jag berättade för mina föräldrar men de höll minen jättebra, det var först dagen efter som jag förstod hur allt hängde i hop, säger Malin.

Vad betyder lucia för dig?

– Det är en tradition som sprider stämning, glädje och värme i mörka tider. Med lucia startar julkänslorna på allvar, det är en jättefin tradition, säger Malin, som varit lucia både i lågstadiet och lyceet.

– Det har varit nervöst men jättekul. Innan har jag tänkt: nej, aldrig igen! Men sedan efteråt har jag bara velat göra det igen!

Familj: mamma **Marina**, pappa **Mikael**, storebror **André**, pojkvännen **Jon**, katten Nelson och hästen Lady.

Fritidsintressen: Just nu tar teater upp en stor del av tiden, då Malin är med i ensemblen till Stormskärs Maja. Malin har en egen häst, men just nu är det stoet utlånat för att få föl så hon rider istället på grannens hästar. Malin tycker även om att måla och rita.

Sångvana: Har alltid tyckt om att sjunga. Tillsammans med kompisen **Kajsa** uppträdde Malin ofta på skolavslutningarna. I och med uppsättningen av Stormskärs Maja har Malin jobbat med sångpedagogen **Catherine Frisk Grönberg**.

– Och för två år sedan tillbringade jag ett år som utbytesstudent i USA, via Rotary. Där sjöng jag i skolkören, det var en liten kör med blandad repertoar, säger hon.

Favoritmusik: Musikalisk allätare, men gillar mjukare rock och musik av **José González**. När det handlar om att sjunga själv väljer Malin gärna musik med sväng och känsla, så hon får ta i ordentligt då hon sjunger.

– Jag har inte någon direkt förebild, men **Bono** beundrar jag för han gör så mycket gott med sin framgång. Och **Elton John** är en jättebra låtskrivare.

Senast lästa bok: Leviathan, av **Paul Auster**.

Framtidsdröm: Malin har funderat mycket på vad hon ska göra i framtiden och kommit fram till att det är tre olika vägar hon vill välja mellan.

– Endera skulle jag inrikta mig på något kreativt, med tanke på mitt målalande, men samtidigt känner jag att jag skulle vilja göra något som verkligen gör skillnad. Endera människa till människa, som psykolog, eller så på en högt uppsatt position där jag kan påverka hela samhället.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 470

Minne från USA. När Malin Nyqvist var utbytesstudent i USA för några år sedan fick hon den här glasängeln i julklapp av sin värdfamilj. Det var pappa i familjen som gjort den och numera hänger alltid ängeln i hennes fönster. – Även om den inte är världens vackraste konstverk så påminner den mig om deras generositet och kärlek. Då jag var i USA insåg jag hur lyckligt lottade vi är här på Åland. Oftast är det bagateller vi gnäller på, men det märker vi inte när vi är här, säger Malin.

Olof Erland

Företagande, arbete och utbildning - nycklarna till välstånd och välfärd

LAGTING

97

FINSTRÖM

506

SJÄLVSTYRELSEPARTIET FÖR HELA ÅLAND

liberalerna

BILD: APOLLOS BILDARKIV

På tu man hand
i vinter?

Åk till paradiset! Charter

Nyhet från Ving! Sunprime Resort på Gran Canaria

Härliga Sunprime Atlantic Views Suites & Spa **** i Playa Ingles är skapat för livsnjutare som reser utan barn. Njut av läckra middagar, unna dig en skönhetsbehandling eller ett dopp i den uppvärmda poolen.

Pris 1 v. perioden 16/2-23/4 fr. 5750 kr/pers. (ca 638 €) exkl. flygtillägg och transfer.
Begränsat antal platser!

Egyptenspecial!

Upplev **Fritidsresors** Hurghada eller Sharm el Sheikh och njut av en vecka med sol, sköna stränder och snorkling i kristallklart vatten.

Under perioden 8/1-12/2 får du 500 kr (ca 55 €) rabatt per bokning! Erbjudandet gäller t.o.m. 23/10. Reslängd 1-2 veckor.

Varma vänliga Vietnam

Med **Apollo**. Upplev landet med vänliga människor, kultur, god mat och underbara stränder. Boende på Pandanus Resort **** i Phan Thiet.

Avresa: 12/3, 2 v. Pris fr. 12.798 kr/pers. (ca 1422 €).
Begränsat antal platser.

WILLIAMS

En resa i matens tecken med Mikael Björklund

Följ med på en kulinarisk resa och låt dig inspireras av Ålands egen kändiskock! Vi besöker Stockholms Stadshus inför Nobel festen.

Avresa: 8/12, 1 dag. Pris 130 €/person inkl. ingår besök på Stockholms Stadshus inför Nobelmiddagen, lunch, spännande provsmakning på hemresan samt tre rätter à la carte på M/S Eckerö.

Julmarknad och spa i Tallinn 6-9 december

Vi besöker den vackra Hansastaden med sin traditionella julmarknad och njuter av sköna spabehandlingar på Hotel Top Spa Pirita.

Avresa: 6/12, 3 dagar. Pris 348 €/person inkl. del i hytt på M/S Nordlandia, sjöfrukost ombord, del i dubbelrum på Hotel Pirita Top Spa inkl. frukost samt del i hytt på M/S Victoria.

Vårens
biljetter till
Rivierians
Guldgossar har
kommit!

I alla Williams paket ingår dessutom
buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Ålandsresor
RESEBYRÅ

Just nu!

Passa på och
byt upp dig!

Vill du också sova gott?

Du får 150-4.000,- för din gamla säng
(beroende på vilken modell du väljer)
i inbyte mot en Hästens-säng!

Njutningen och känslan får du som en extra bonus.

Hästens Classic

180x200 inkl BV

Nu 2.490,-
ord. pris 2.790,-

Hästens Superia

180x200 inkl BV

Nu 5.450,-
ord. pris 7.050,-

www.em.com

Hästens
sedan 1852

www.hastens.com

EM Åland
Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940

ÖPPET:
Måndag 9-19
Tisd-torsd 9-17.30
Fredag 10-17
Lördag 10-14

Em

Skönt att
komma hem.

Erbjudandet gäller tom 31/10-07

Skräddarsydda finansierings-
alternativ med Aktiiviraha!

Sista valenkäten

Det vill partierna satsa

Många lovar mycket inför lagtingsvalet.
Men om partiledarna får välja tre satsningar som deras respektive partier skall ta itu med - vad väljer de då?
Pengarna räcker inte till allt, så hur skall notan betalas?
Det frågar vi i valets sista enkät.

Att Hållbar Utveckling talar för miljön är ingen överraskning. Men också Ålands Framtid och Centern har miljön, närmare bestämt i form av vindkraft, på sin topp 3-lista.

Kvinnor som jobbar i den offentliga sektorn och pensionärer skall få det bättre, om liberalerna, de frisinnade och socialdemokraterna får som de vill.

Annars finns det en stor spridning på partiernas högprioriterade satsningar.
En partiledare nämner tunnelbygget till Föglö. En annan vill se till att ombyggnaden av

sjöfartsmuseet får de pengar som behövs, på Bomarsunds bekostnad om det blir aktuellt.
På söndag går Åland till val. Spara gärna den här enkäten så att du minns vad partierna lova-

DAN JANSÉN	VIVEKA ERIKSSON	ANDERS ERIKSSON	BARBRO SUNDBACK	ROGER NORDLUND	GUN-MARI LINDHOLM
					
HUT-GRUPPEN	LIBERALERNA	ÅLANDS FRAMTID	SOCIALDEMOKRATERNA	CENTERN	OBUNDEN SAMLING
1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?	1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?	1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?	1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?	1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?	1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?
1) En koldioxidneutral regering. All offentlig verksamhet ska vara koldioxidneutral inom sju år. Det gäller till exempel uppvärmning av landskapets fastigheter och upphandling av varor, tjänster och transporter.	1) Pensionärerna. Vi vill satsa på pensionärstilläggen. Ett fyraårsprojekt där man lägger undan undan en summa pengar varje år för att skapa en äldreomsorgsfond. Vi vill också bygga ut äldreomsorgen i kommunerna.	1. Alternativ energi i alla dess former, framför allt vindkraft.	1. Stöda byggandet av flera hyresbostäder.	1) ÅHS-ombyggnation.	1) Hantverksskolan.
2) Vi vill ha ett beslut om när kväve- och fosforutsläppen ska vara på en hållbar nivå.	2) Kvinnolönerna. Också det är ett fyraårsprojekt. Man bör ta itu med arbetsutvärderingssystemet igen.	2. Avloppslösningarna som landskapet har tagit beslut om är inte rättvisa. I periferin får hushållen stå för kostnaderna själva, medan de som bor centralt kan få 30 procent i stöd för att bygga ut. Det skall vara jämlikt för alla på Åland.	2. Utöka tandhälsovården vid ÅHS till alla.	2) Att förbättra pensionärernas ekonomiska situation.	2) Motorbanan.
3) Att en golfbana byggs på ett sätt som gör att den ekologiska mångfalden tillåts öka.	3) Grelsbyområdet. När sjukhuset flyttar finns de fina byggnaderna kvar. Där vill vi satsa på ett friskvårdscentrum som bygger på privata småföretagares verksamhet. Det är en dels en turistisk satsning, dels en satsning på hälsa.	3. Vi vill stimulera det normala företagandet med ett speciellt avbyråkratiseringsprojekt. Entreprenörskap skall läras ut i våra skolor. Vi vill göra företagarna till våra hjältar, folk skall tycka att sådant är jättespännande. Om vi hade skatteinstrumentet kunde vi förstås underlätta företagandet på många sätt.	3. Utkomststöd för ålderspensionärer och sjukpensionärer som ligger under den relativa fattigdomsgränsen	3) Miljön- att utveckla förnyelsebara energiformer, bland annat vindkraft och alternativa bränslen.	3) Tunnel till Föglö.
2. Vad kostar det?	2. Vad kostar det?	2. Vad kostar det?	2. Vad kostar det?	2. Vad kostar det?	2. Vad kostar det?
1) 5 miljoner euro ungefär.	1) En miljon per år under en fyraårsperiod.	1. Vindkraften skall vara självfinansierande, och det kommer den att bli.	1. Det beror på hur mycket ansökningar man får. Landskapet lånar. Om det byggs på kommunal nivå sätter man in aktiekapital. Men det är pengar som kommunen får tillbaka på olika sätt.	– Cirka 40 miljoner totalt under mandatperioden.	1) Vet inte. (Lagtinget har i sin tilläggsbudget avsatt 570.000 euro. Reds anm.)
2) Själva beslutet kostar ingenting. Man måste ta reda på vad som krävs. Det som kostar är omställningskostnader för till exempel jordbruk och fiskodlingar. Det blir 1 miljon euro per år.	2) En miljon per år under fyra år.	2. I värsta fall kan det kosta 10.000 euro för ett enskilt hushåll att anpassas till de avloppskrav som kommer att gälla.	2. Det är under utredning. Det behövs några tandskötare och tandläkare, plus utrustning. Det blir väl ett par 100.000 euro per år.	3. Var ska pengarna tas?	2) 2,5 miljoner euro.
3) Det kostar lika mycket som att bygga en vanlig golfbana. Hur mycket? Inte en susning. Golfbanan kostar kanske runt 10 miljoner euro. Vi kan låtsas att det blir 200.000 euro till.	3) Det går inte att säga någon summa men jag tror inte att det ska kosta så mycket. Det ingår i den allmänna företagsutvecklingen.	3. En miljon euro per år under den kommande perioden.	3. Det kan man inte säga. Om man gör som vi föreslagit skall stödet anpassas eller provas i relation till hur liten pension man har. Lagtinget skall finansiera även om kommunerna betalar ut och finansierar det.	– Från influtna budgetmedel.	3) 2,5 miljoner per år.
3. Var ska pengarna tas?	3. Var ska pengarna tas?	3. Var skall pengarna tas?	3. Var skall pengarna tas?		3. Var ska pengarna tas?
Flitpengen ska finansiera alla punkter.	1) Vi har budgetmedel för att ta hand om de äldre. Det finns pengar i en utvecklingsfond.	1. Det går att få EU-medel för vindkraft som man tyvärr schabblat bort tidigare. I Båtskärsprojektet gick man om jag inte tar fel miste om cirka 2 miljoner. Min förhoppning är inte bara att vindkraften täcker 100 procent av elkonsumtionen, utan att landskapet blir ett vindkraftåland - att vi kan exportera energi till Sverige och Finland. Man kan få extraordinarie bidrag av Finland för det.	Det finns pengar i landskapets budget. Pengar som skattebetalarna betalat in och som vi fått via klumpsumman. Hade man resonerat som ni gör nu skulle vi inte ha någon tandvård överhuvudtaget. Att göra reformer som ytterligare höjer levnadsnivån, det är tillväxten. Men den skall höjas för alla.		1) Utbildningsavdelningen.
	2) Pengarna tas från budgeten och utjämningsfonden. Så länge vi har den trygga klumpsumman har vi möjlighet att göra det.	2. Vill vi dra ner på samhällsföretagandet som landskapet håller på med, från kk-hus till golfbanor. Det är fel att landskapet skall stå för allt.			2) Paf-medel för infrastrukturrella satsningar.
	3) Här kan man till exempel använda starta eget bidrag. Det här ska främst gå på privat grund.	3. Se ovan.			3) Trafikavdelningens budget.

Tömde färjans snuslager på - packades i stora väskor

de att jobba för när de kämpade för din röst.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax
ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

JOHAN EHN

FRISINNAD SAMVERKAN

1. Vilka är de tre viktigaste konkreta satsningarna för ditt parti under nästa mandatperiod?

1. Vi vill höja det allmänna avdraget till tio procent. Det innebär en fördubbling.

2. En höjd jämställdhetspott för löner i landskapsförvaltningen.

3. Vi vill investera i sjöfartsmuseet. Ett utbyggt museum skall rymma de nyare epokerna och ha rum för de museala föremål man redan har. Och det skall finnas någon typ av kombinerad utställningshall och auditorium.

2. Vad kostar det?

1. 3,5 miljoner per år

2. Nu finns två miljoner färdigt. Vi vill lägga på tre så att vi kommer upp till fem miljoner.

3. I dagsläget finns åtta miljoner i budgetplaneringen för 2009. Men vi vet att den här sortens projekt oftare blir dyrare än beräknat.

3. Var skall pengarna tas?

1. Höjningen av det allmänna avdraget finansieras genom att det blir lönsammare att arbeta, och då breddas skattebasen. Men det är omöjligt att säga vad det ger tillbaka i euro och cent.

2. Vi vill få till stånd en arbetsvärdering så att vi kan omfördela pengar i lönesystemet. Kanske skärgårdstrafiken får stå tillbaka för kvinnodominerade yrken, till exempel inom vården. På lång sikt bör lönerna i kvinnodominerade yrken stiga mer än i mansdominerade yrken. Det tar några år att åstadkomma en sådan förändring.

3. Vi prioriterar sjöfartsmuseet framom Bomarsund.

Det finns pengar att tjäna på att köpa snus på de åländska färjorna och sälja i Sverige.

En åländsk man blev åsyna vittne till hur tre män från Sverige tömde hela snuslagret i m/s Eckerörens snabbköp nyligen.

I onsdags messade en läsare om tre ”snubbar” som ”ständigt åker över och plockar snuskylen slät så när man själv kommer fram är det tomt”, skrev mesaren och klagade på att kylan inte fylls på. Vad tänker Eckerölinjen göra åt det, var frågan.

Svaret från Eckerölinjen var endast ett beklagande och att målsättningen r att hela sortimentet ska finnas i hyllorna.

Stora väskor

Efter det tog en annan läsare kontakt med Nya Åland och berättade om sina iakttagelser när han åkte med Eckerölinjen för några veckor sedan.

– Jag har varit med om precis samma sak.

Han satt i matsalen och såg tre män med stora väskor. Männen bar ut plastkassar fulla med snusstockar ur snabbköpet och tömde i väskorna. Sedan gick de in igen, och köpte mera snus och tömde i väskorna.

– Vad är det här, tänkte jag. Så jag gick in i snabbköpet för att ta reda på det. Då såg jag att männen köpte ännu mera snus och att en anställd hjälpte dem att lasta i varukorgarna.

Också den sista laddningen packades ner i de stora väskorna som sedan bars ner till bildäck.

– Det var ju alldeles tydligt att de skulle ha snuset till något annat än eget bruk. Jag förmodar att snuset skulle säljas i Sverige.

Tog slut

När han själv skulle köpa en stock snus till sin släkting var det slut i kylan. Inte heller fanns det mera att få på resan – lagret var helt enkelt tomt. När han frågade blev svaret att nytt snus skulle tas ombord i Eckerö.

Het vara. Snus som köps på Ålandsfärjorna är redan nu en begärlig smuggelvara till Sverige, och ännu värre blir det efter nyår när skatten på snus höjs kraftigt i land. Storhandlarna har oftast anknytning till tobaksaffärer i Sverige, berättar Jonas Karlsson på tullverket i Sverige.

Eckerölinjens inköpschef **Henrik Sjöblom** informerar om att varje resenär får handla varor för 1.700 kronor per resa. Den som vill köpa snus för hela summan får göra det. Om resenären har enkel biljett båda vägarna så får han eller hon alltså handla för dubbla summan, 3.400 kronor.

– Priset per stock för General, som är det snus som säljs mest, är 195 kronor.

En stock innehåller tio burkar.1.700 kronor räcker alltså till nio-tio stockar.

Det finns ett uppenbart ekonomiskt motiv i att köpa snus på färjorna – priset i Pressbyrån i Uppsala är 40 kronor för en burk lös General. Priset ombord är cirka 20 kronor per burk.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Ännu livligare hamstring väntas från årsskiftet Snusskatten höjs kraftigt i Sverige

Snushamstringen till Sverige väntas bli ännu livligare efter årsskiftet.

Då höjs skatten på snus och tobak i land och tullverket kommer att hålla ögongen på snushandeln på färjorna.

Nya Åland har talat med **Jonas Karlsson**, sakkunnig på brottsbekämpningsstabten.

– För snusets del stiger skatten från 471 kronor per kilo till 614 kronor per kilo. Skattehöjningen är alltså stor, och priset kommer förstås att höjas i land. Det gör att vi väntar en kraftig höjning i snusförsäljningen ombord på färjorna.

Han berättar att tullpersonalen märkt, när de själva åkt på färjorna till och från Åland, att snussmuggling numera är en organiserad verksamhet.

– Men när storhandlarna ser att vi är med så betalar de tull och skatt på sina inköp. De vet ju hur mycket de har förtjänat andra gånger när de inte har betalat tull och skatt. Så de väljer att ta smällen när vi är med.

Det tullpersonalen också har märkt är att storhandlarna ofta har anknytning till tobaksaffärer i Sverige.

Inte olagligt sälja

Fartygspersonalen gör inget olagligt när de säljer stora

mängder snus till en och samma person, understryker han.

– Brottet sker först när snuset förs in till Sverige. Personalen i snabbköpet kan ju inte veta – kanske har storhandlarna för avsikt att förtulla inköpen.

Åke Södergren vid tullen i Kapellskär berättar att snushamstring är vanligt i all färjtrafik mellan Åland och Sverige – inte bara på Eckerölinjen utan också på Ålandsfärjan och på de fartyg som har Stockholm som ändhamn.

– Det här är något som det snackas mycket om, säger han.

ANNIKA ORRE

EU-toppmötet i Lissabon

Ingen EU-parlamentsplats till Åland

Natten till i går togs platsfördelningen i EU-parlamentet upp vid toppmötet i Lissabon. Åland blev som väntat utan egen parlamentsplats.

– Vi nådde inte ända fram den här gången, säger lantrådet Roger Nordlund (c).

Under mötet i Lissabon enades ländernas ledare om ett nytt grundfördrag sedan Italien och Polen, som tidigare uttryckt missnöje med avtalet, godkänt det.

Finland får i fortsättningen 13 mandat i Europaparlamentet mot tidigare 14. Orsaken är övergångsarrangemang i anslutning till EU:s utvidgning fram till 2009.

Roger Nordlund, på plats i Lissabon, berättar att stats-

minister **Matti Vanhanen** (c) argumenterade för Åland in i det sista. Frågan väckte en viss uppståndelse och framförallt nyfikenhet bland deltagarna.

– Det är första gången i historien som Åland diskuterats direkt med statscheferna i EU. Eftersom också Åland ska godkänna fördraget förde Vanhanen fram att det skulle det vara bra om Åland fick en plats.

Matti Vanhanen har under mötet också lobbats för stödet till åländska och finländska jordbrukare. Finland har sedan inträdet i EU ett undantag för 141-stödet som innebär att landet kan fortsätta att dela ut jordbruksstöd. Från dansk och svensk sida finns ett missnöje med detta.

– Vanhanen har haft ett möte med **Baroso**. Jag vet ännu inte

vad som sagts men han försöker försvara vårt nordliga läge, säger Roger Nordlund.

Största delen av det finländska jordbruket är nordligare beläget än grannländernas.

Effektivisering

Roger Nordlund säger att EU:s nya grundfördrag kommer att underlätta arbetet. Grundstrukturen förenklas genom att den nya unionen i praktiken ersätter Europeiska gemenskaperna och Europeiska unionen.

– EU kommer att få en effektivare beslutsprocess. Fler ärenden kommer att kunna avgöras med majoritetsbeslut.

Nytt är också att unionen får status som juridisk person som kan ansluta sig till internationella avtal.

ANNIKA KULLMAN

Lantrådet i Lissabon. Roger Nordlund har varit i Lissabon på EU: stats- och regeringschefers toppmöte den 18 och 19 oktober.

Foto: ANDREAS DIENERT

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

Kasper, Jesper

Vi firar 1-15 år

Adrian Lautaru i Finström Godby fyller 8 år i morgon, den 21 oktober. Han gratuleras av Jossan i Amerika.

Gratulerar 50 år

ELMER ENGLUND

Namn: Elmer Englund.

Född: den 22 oktober 1957 i Kumlinge.

Bor: i Kumlinge by.

Yrke: före detta fiskare, färjanställd.

Familj: singel.

Födelsedagen: är bortrest.

Efter avslutad skolgång började jubilaren delta i fisket tillsammans med sin far och farbror på fiskebåten Vinga. 1977 var han som delägare med och köpte den större fiskebåten Herring. Den blev hans arbete och utkomst i många år fram till 2004 då båten såldes.

– Vi fiskade lax med drivgarn, vi har fiskat torsk och vi har fiskat strömming, konstaterar Elmer. Men nu är det slut med allt, det finns inte en enda åländsk fiskebåt längre.

Han trivdes som yrkesfiskare men har accepterat att den tiden är förbi. Numera far han ut med näten någon gång när han har tid, och det är inte så ofta.

Sedan 2005 jobbar han för Ansgar Ab på deras förbindelsefärjor. Under sommaren jobbade Elmer några månader på Spoven som trafikerar Asterholma, Lappo och Torsolma.

– Jag trivs bra med det också, det känns tryggt, säger han. Jag hoppas få en ordinarie plats småningom.

Hemma på gården har han också en hel del att pyssla med eftersom han har ett litet jordbruk och odlar tidig potatis och lök. Tidigare hade han också växthus med solfångare och odlade kinakål.

Jubilaren har även ett hundratat havtornsbuskar planterade. Från dem plockar han rätt mycket havtornsbär varje år, pressar saft och säljer på marknader.

– I fjol hade vi cirka 100 liter saft, men i år blev det betydligt mindre, säger han. Jag har varit med på Jan Karlsgårdens marknader och på skärgårdsmarknaderna i Mariehamn i flera år och sålt.

Gratulerar 60 år

CAI-ERIC EKSTRÖM

Namn: Cai-Eric Edvard Ekström.

Född: den 23 oktober 1947 i Mariehamn.

Bor: på Espholm, Mariehamn.

Yrke: elingenjör, chef för stadens elverk.

Familj: hustrun **Susanne** f Putro, döttrarna **Eva** och **Maria** med familjer.

Födelsedagen: firas hemma med öppet hus klockan 14 till 16.

Efter mellanskolan i Ålands lyceum utbildade sig Cai-Eric Ekström till starkströmstekniker vid Ålands yrkesskola. Han hade redan en del praktik från ett par åländska elfirmor när han fortsatte sina studier till elingenjör vid Stockholms tekniska institut.

Han sommarjobbade under studietiden vid Mariehamns stads elverk och när han fick sin examen 1971 fick han direkt jobb där som tekniker. Efter nästa tio år vid elverket blev hans dess chef 1980.

– Här blev jag, säger han. Totalt har jag jobbat här i 38 år och det är fortfarande ett otroligt intressant jobb.

Mycket har hänt och utvecklingen har naturligtvis varit stor under hans många år vid elverket. Och nya saker är ständigt på gång.

– Spännande just nu är att vi börjat med en ny typ av mätteknik med vilken vi kommunicerar över stadens eget fibernät, det handlar om mycket noggranna mätningar där vi kan få exakta timvärden, berättar han. Det är ett pilotprojekt där 360 kunder i norra staden fått nya mätare.

Inom två veckor är projektet klart. Innan man eventuellt fortsätter att bygga ut systemet blir det förstas en utvärdering.

– Men det verkar vara ett vettigt system, konstaterar Cai-Eric. Sedan kommer också vattnet att kunna mätas med samma system.

Han berättar att systemet är svenskt.

– Utbildarna i Sverige har kommit fram till en intressant grej i sammanhanget, berättar han. Om man sätter mätning på vattenåtgången hos till exempel en äldre ensamstående person kan man märka om inget vatten använts på ett dygn, då kan något ha hänt och man kan larma och se till att saken undersöks.

När Cai-Eric Ekström är ledig trivs han med att jobba hemma, hålla hus och gård i skick, bygga och snickra.

Han är med i Kraftnät Ålands styrelse och har haft en del uppdrag i olika nämnder och styrelser genom åren. Han är med i Ålands socialdemokrater men hör inte till de aktivaste i partiet.

Om framtiden säger han så här:

– Jag har fått en lapp om när jag får gå i pension, men jag har inga sådana planer ännu. Tills vidare fortsätter jag jobba som förut.

Den 11 oktober klockan 17.13 föddes Sofia, lillasyster till Antonia 3 år och Anna snart 2 år. Hon vägde 4.180 gram och 52 cm lång. Föräldrar är Julia Topoewa och Juri Topoew, familjen bor på Skeppargatan i Mariehamn.

Robin 4 år och Kevin 3 år fick en lillasyster den 17 oktober klockan 09.19. Hon vägde 4.040 gram och var 52 cm lång. Föräldrar är Ann-Charlotte och Kenneth Åkergård på Kråkbärsstigen i Mariehamn.

Den 15 oktober klockan 21.45 föddes en gosse som vägde 4.400 gram och var 55 cm lång. Han är lillebror till Isac 2 år och 7 månader. Mamma heter Tanja Palmroos och pappa Daniel Andersson, Familjen bor i Lemland Söderby.

BB-fotograf: JONAS EDSVIK

tusen tecken

Professorn i religionsvetenskap skulle få den stora äran att träffa det berömda zenklostrets föreståndare. Professorn anländer förväntansfull till klostret, tar av sig skorna, kryper in genom den lilla dörren som gör både höga och låga lika små. Han kommer in i terummet och där skall han dricka te med den store mästaren. Han blir visad att sätta sig på kudden. Han kan inte hålla sig. Han berättar allt han vet om teceremoni, han berättar vad han tror om det bortomspråkliga, om medvetandet och om den allomfattande "Tystnaden" han pratar om medan mästaren rör sig mjukt i rummet, vispar teet, fyller tekannan, bugar sig, faller ner på knä

och serverar. Professorn förklarar och mästaren håller tills koppen är full. Han håller tills det rinner över. Han upphör inte att hålla förrän professorn ropar:

Stopp! Det rinner över!

Ja, där det är fullt, där rymts det inget mer, säger mästaren.

Söndagens evangelium säger "den som tar emot mig, tar emot den som har sänt mig".

Om det finns rum, förstås.

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Kyrklig webb på engelska

■ Den lutherska kyrkan i Finland har utvidgat sin engelska webbplats. De nya mångsidigare sidorna öppnades i oktober.

Målet är att berätta om finländskt trosliv för dem som kommer från andra kulturer och ge information om församlingarnas verksamhet. På sidorna beskrivs innehållet i kyrkoårets viktigaste helger och hur de firas.

– Vi hoppas att sidorna sänker tröskeln för att delta i gudstjänster och kyrkans verksamhet. Att delta i kyrklig verksamhet är ett bra sätt att lära känna finländare, säger kyrkostyrelsens chef för webbkommunikation **Sami Kallioinen**.

■ **Filosofie doktor** i ekonomisk historia har **Fredrik Gustafsson** i Mariehamn blivit. Disputationen gick av stapeln i Lund i torsdags.

Frys in eller tvätta skorna

Fråga: Hur får jag bort unken- och fotsvettslukt från skor?

Svar: Det är besvärligt med skor som luktar sur disktrasa eller fotsvett. Man kan inte se på folk utanpå om deras skor luktar unket eller inte. Det finns ingen typisk kategori.

Småbarns gympaskor och speciellt deras stövlar brukar kunna bli sura. Isynnerhet från åldern då de börjar ta på sig och sparka av sig sina skodon själva. Man liksom glömmer, som förälder, att kolla upp och en dag märker man vilka stinkbomber de egentligen är. Om man inte är observant och låter dem torka upp ordentligt mellan varven så hjälper det inte att tvätta fötter och byta strumpor i ett heller.

Byt skor

För att fötterna ska må bra bör man byta skoplagg två till tre gånger per dag. Detta för att foten skall få vila och för att skor / stövlar skall hinna torka upp mellan användning. Man svet-tas 0,5 - 1 dl per fot per dygn och detta våta avdunstar, sug-s upp av strumpor och skor el-ler stannar kvar i strumpor och skor beroende på materialet i, just, strumpor och skor. Fukt och värme är en finfin miljö för fotsvamp.

Tvätta

Man kan tvätta en hel del

Svettmängd. Man svet-tas 0,5 - 1 dl per fot per dygn. Det gäller att ha ordning på sina skor så att de inte börjar lukta illa.
Foto: ERKKI SANTAMALA

skor. Jag har slängt alla barns gympaskor och endel sandaler i tvättmaskinen på 40 grader kortprogram, genom åren. Tillsammans med dem brukar jag köra jeans, arbetsbyxor eller annat stort som däm-par ljudet. För det mesta har skorna kommit hela och rena ut ur tvättmaskinen. En gång lossnade sandalbottnarna och en gång krympte gympaskor-na rejält, men då hade jag lagt dem i torktumlaren och det är inte att rekommendera.

Skonsammast är att blöt-lägga och tvätta för hand. Det är viktigt att skor och stövlar torkar fort annars blir det en unken lukt i dem. Golvvärme, värmeelement eller bastu. Passa på att tvätta soliga da-gar på sommaren.

Frys in dem

Skor och stövlar som inte går att tvätta kan man sätta i frysen. Lägg dem i en ren plastpåse och knyt fast. Låt skorna ligga i fry-sen ett dygn. Kylan dödar bakte-rier och skorna håller sig fräscha ett tag. Sedan får man frysa dem igen. Överlag håller skor och stövlar sig fräscha ganska länge om man tar som vana att ha rena fötter, rena strumpor, använda sulor och byta dem eller tvätta dem ofta. Byt skor ofta och ha skilda uteskor och inneskor. Idag är folk rätt så medvetna om det ergonomiskt riktiga, däremot ser jag en trend bland unga att gå omkring i samma skor dygnet runt, året om.

Jag tror att det beror på okun-skap.

Tina

För höga bakterievärden i Mariebadvatten

Bakterievärdena i bad-vattnet runt om på Åland har varit lite högre i år än tidigare.

– Generellt märkte vi att det var en allmän förhöj-ning av värdena, inte över gränsvärdena men inte heller under detektions-gränsen, säger hälsoin-spektör Magnus Eriksson.

Vattenvärdena på Åland bru- kar vara väldigt bra, så bra att bakterievärdena inte når över detektionsgränsen. I år var det lite sämre. Magnus Eriksson tror att de förhöjda värdena kan bero på de kraftiga regn som drog över Åland i maj och juni.

– Regnet spolade ut ämnen från marken i vattnet. Jag gjorde en provtagning precis i samband med ett av de här regnen och det syntes tydligt att det påverkade värdena.

Av de åländska stränderna är det bara Mariebad som har haft två prover där bakterie-värdena legat över gränsvär-det.

– Det innebär att vi får fort-sätta ta sex prover i året två år framåt vid Mariebad. Vi vet inte vad de förhöjda värdena beror på men vi har redan börjat utreda orsaken. Prover har också tagits vid Nabben, Gröna udden och Lilla hol-men som tillhör samma vatten och där har värdena varit bra, så vi vet inte varför Mariebad

Bada lugnt. Bakterievärdena i badvattnet på Åland var lite sämre än vanligt i år. Hälsoinspektör Magnus Eriksson säger att vatt-net på Åland ändå håller hög klass, och även nästa sommar kan man utan oro kasta sig i plurret. Arkivfoto: SOFIE NORRLUND

når över de tillåtna värdena.

Är det farligt att simma där?

– Nej, Finland har hårda na-tionella krav på vattnet och vårt badvatten i Norden är väldigt bra i jämförelse med nere på kontinenten.

Inga alger

På hälsonämndens hemsida står det att stranden i Jomala Möckelö hade för höga vär-den då provtagningar gjordes i mitten av juli.

– Stranden är rödmärkt ef-tersom vi inte hann göra ett prov till inom en vecka. Om ett prov visar för höga värden skall man ta ett prov till inom en vecka. Är det också för högt får stranden en röd flagg,

men ofta är andra provet bra. Nu var det semestertider och vi hann inte göra det andra provet inom utsatt tid. Vi får se hur det påverkar den här stranden nästa år, säger Er-iksson.

Slutligen tillägger Eriksson att år 2007 varit ett bra år om man ser till alger.

– Vi behövde inte stänga någon strand på grund av algblooming vilket vi brukar hamna ut för varje år, säger Eriksson.

Erikssons slutrapport över badvattnet skickas nu till landskapsregeringen. Sedan skickas den vidare till eu-kom-missionen.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Fler kvinnor i kommunalvalet

■ – I årets kommunalval kan-diderar 603 personer, vilket är 15 mer än vid förra valet 2003. Antalet kvinnor har ökat med 26 och uppgår till 259, vilket betyder att deras andel har stigit från knappt 40 till 43 procent.

Det konstaterar Åsub i den statistik de har gjort inför valet.

– Av kommunerna har Sund den högsta andelen kvinnliga kandidater, eller 58 procent. Kvinnlig majori-tet bland kandidaterna finns också i Brändö och Föglö, skriver Åsub.

– Det största antalet kan-didater finns som väntat i Mariehamn, där 139 perso-ner kan tänka sig att ta nå-gon av de 27 fullmäktigesto-larna i besittning. Därefter följer Saltvik och Jomala

med 58 kandidater vardera. Sett i relation till folkmäng-den har dock Sottunga en klar ledning i och med att de 14 kandidaterna utgör näs-tan 12 procent av invånarna.

Enligt Åsub är det Social-demokraterna som har flest kvinnliga kandidater, 53 pro-cent. De övriga partierna har manlig majoritet på listorna.

– Medelåldern för kom-munalvalskandidaterna har stigit från 45,8 år vid valet 2003 till 46,4 år vid årets val, men ligger ändå under me-delåldern i lagtingsvalet.

Både antalet äldre kandi-dater, över 60 år, och antalet yngre, under 30, har ökat. Den lägsta medelåldern bland kommunalvalskan-didaterna finns i Kumlinge medan den högsta finns i Sottunga. (tt-s)

PUSSELFAMILJEN

Välkommen till öppet hus på nya Bubblan söndagen 28 ok-tober kl. 11-13. Kom in och bekanta dig med kvällsspyssel-verksamheten för barn mellan 3-12 år. Kl. 12.00 serverar för-eningen sopplunch med bröd och kaffe. I samband med lun-chen berättar Mieke de Vries om tanken bakom Bubblan och bl.a sinnesstimulering, barn och stress och barns be-hov.

Därefter håller föreningen höstmöte och går igenom verksamhetsplanen för 2008. Kom med och bekanta dig med en aktiv förening som ar-betar för barn och föräldrar i pusselfamiljer! Bubblan hittar du i Folkhälsans (gamla)hus på Styrmansgatan 10 (samma gata som Medis och bibliote- ket). Läs mer om Bubblan och föreningen på www.bubblan.ax och www.pusselfamiljen.ax Varmt välkommen!

Höstens stoltaste?

– Aldrig i hela mitt liv har jag sett en så stor fjällskiv-ling.

Mellan 30 och 40 centi-meter i diameter var den stolta fjällskivlingen som pensionären Carita Sund-ström-Olofsson hittade hemma i Vårdö Lovö.

– Tyvärr hittade jag den litet för sent. Annars hade jag nog panerat och stekt den.

Hon är och har alltid var-rit en flitig svampplockare, ända sedan barndomen i Karelen.

– När jag var liten gick vi ut med tvättkorgarna och

Stor och stolt. Carita Sundström-Olofsson hittade och fotograferade den här stolta fjällskivlingen i Lovö.

plockade dem fulla. Förr cyklade jag till svampställen, numera tar jag bilen eller promenerar.

Fina svampställen kom-mer och går. I år har hon hittat över 200 blodriskor på en liten plätt nära hemmet. (pd)

AUTO-NOMIER & EU

seminarium i lagtinget
onsdag 24 okt. kl. 13.00
www.peace.ax

ÅLANDS RADIO TV

Direktsänd valvaka från Hotell Arkipelag i Ålands Radio

Alla resultat direkt, expertanalyser och intervjuer med vinnare och förlorare.

Vi sänder från kl 20.00
söndag 21.10

www.radiotv.ax

SÄNDER DIREKT

Valvakan söndag 21.10 kl 20.00

Ny bio planeras i Alvas

Knappt hade bio Savoy hunnit stänga innan nöjesentreprenören Dennis Jansson (fs) började smida planer kring en ny och supermodern biograf i Mariehamn.

Kostnadsberäkningar pågår kring det hittills hemliga projektet som Nyan via Åland24 i går lyckades få nys om.

Dennis Jansson är en av dem som har reagerat över att det inte längre finns någon biograf i Mariehamn sedan bio Savoy stängde tidigare i höstas. Den reaktionen har han nu konkret omarbetat till ett projekt som har målet att öppna en supermodern biograf i nattklubslokalen Alvas i hörnet av Norra gatan och Ålandsvägen i Mariehamn.

– Jag blev faktiskt tillfrågad redan för tio år sedan av Sven-Erik Johansson om inte jag kunde göra något av bio Savoy, problemet är bara att de lokalerna inte är ändamålsenliga, de uppfyller inte de krav som dagens teknik och biobesökare ställer, säger Dennis Jansson.

Lämplig lokal

Då det nuvarande projektet inleddes var det därför lokalen som var det första problemet.

– Den bäst lämpade lokalen var gamla Alvas Bar, konstaterar Jansson.

– Wiklöf Holding gav klartecken och då var det bara att fortsätta.

Alvas är lämplig eftersom

Ålands nästa bio? Här i före detta nattklubslokalen Alvas, Medley och Sabina finns alla förutsättningar för att öppna en supermodern biograf. Det har nöjesentreprenören Dennis Jansson konstaterat. Han arbetar nu vidare för att förutsättningarna skall leda till att Ålands genom historien fjärde biograf blir verklighet.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

lokalen är tillräckligt stor och redan förlagd i mörker. Där finns de nödutgångar som lagen kräver och lokalen har redan en ventilation som är anpassad för en stor publik.

– Det ryms till och med två biosalonger där.

Utklassar hemmabio

Dennis Jansson konstaterar att ålänningarna har varit missnöjda med flera detaljer i bio Savoy.

– För att en ny biograf skall

lyckas kräver besökaren idag att filmerna skall följa de svenska filmpremiärerna och hålla en ljud och bildstandard som utklassar hemmabiograferna och framförallt stolarna behöver vara extra bekväma, säger han.

Han vill också förbättra utbudet av snacks, godis och andra biorelaterade produkter i den nya biografen.

För tillfället pågår kostnadsberäkning av projektet.

– Det krävs kreativa lös-

ningar för att det skall lyckas säger Dennis.

Fler attraktioner

En kreativ lösning är till exempel att skapa ett biljettförsäljningssystem via nätet för att minimera personalkostnaderna. En annan är att hitta på fler attraktioner i lokalen än bara biografen.

Dennis Jansson har försökt hålla projektet hemligt tills vidare och är märkbart förvånad då Nya Åland ringer upp.

– Det är viktigt att det kommer fram att det inte är hundra procent säkert att det blir jag själv som driver bion. Det här är ett projekt som tar fram förutsättningarna och modellen, betonar han.

Klarnar alla oklarheter kring hela konceptet och finansieringen av det tror Dennis Jansson att den första filmen kan börja rulla redan inom ett år.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Stängd rättegång om våldtäktsförsök

■ I går inleddes rättegången mot en man i 40-årsåldern som enligt stämningsansökan hade försökt våldta en nära släkting för ett par månader sedan. Mannen har suttit häktad sedan dess.

Tingsrätten beslöt, på anhängan av båda parter, att rättegången ska hållas bakom stängda dörrar av hänsyn till de känsliga uppgifter som väntades komma fram under förhandlingen. Åklagaren föreslog öppen rättegång med motiveringen att den misstänkta gärningsmannen inte skulle skyddas och att släktingens identitet i stället kunde sekretessbeläggas.

Domstolen ska senare besluta hur och i vilken form domen ska ges ut till allmänheten.

Mannen stod också åtalad för andra brott, bland annat lindrig misshandel och misshandel, begångna i somras. (ao)

Enklare få köra stark fritidsbåt

■ Behörighetskraven för att köra en fritidsbåt blir lindrigare från den första november.

Behörighet för yrkessjöfart krävs i fortsättningen bara om fritidsbåten har en längd av över 24 meter. Gränsen som gällde motoreffekten faller bort, meddelar kommunikationsministeriet i Helsingfors.

För en båt med en motoreffekt på över 500 kilowatt har av föraren tidigare krävts minst skepparbrev i inrikes fart och av maskinchefen minst maskinskötarbrev. Formuleringen i förordningen har emellertid inte varit helt entydig.

– För en förare av fritidsbåt är det arbetsdrygt att skaffa sig en behörighet som kräver lång utbildning och arbetserfarenhet från sjöfartsbranschen, vilket talar för att gränsen för motoreffekten avlägsnas, skriver ministeriet i ett pressmeddelande.

Motorer på över 500 kilowatt är inte sällsynta i fritidsbåtar: Omkring hundra sådana är registrerade i Finland. Dessutom har övervakningen av behörighetskraven i praktiken varit svår att sköta.

Båt- och segelbåtsbranschens organisationer har också understött att man frångår gränsen för maskineffekten. (uw)

Konsumentforum har fått styrelse

■ I måndags offentliggjorde Konsumentforum Åland vilka personer som kommer att sitta i styrelsen för föreningen som kommit till för att granska både allmännyttiga verksamheter och tjänster på Åland, göra prisjämförelser och informera om varor. Styrelsen utgörs av ordförande Lars Markkula samt av Ulla Rindler-Wrede, Brittmarie Wikström, Anders Träskbäck. – På fredag har vi ett möte, föreningen är fortfarande under bildning. Nu skall vi börja raggla medlemmar, säger Markkula.

På torsdag arrangerar föreningen en föreläsning på temat "Industriell hund- och kattmat". (ml)

Specialundervisningen i fokus

Specialundervisningen på Åland måste utvecklas, enligt en färsk rapport till landskapsregeringen. Kommittén kommer nu med flera åtgärdsförslag, varav ett är att inrätta ett nytt kompetenscentrum.

Av 2.947 elever i grundskolan får 62 barn specialundervisning enligt anpassad lärokurs, vanligen i specialklasser. Tillfällig specialundervisning ges till många fler. Förutom grundskolan ingår barnomsorgen och gymnasialstadiet i rapporten.

– Det viktiga är att ta tag i problemen så tidigt som möjligt, gärna redan inom barnomsorgen. Det vi upplever i dag är att det kommer en stor svallvåg i gymnasiet istället, säger Camilla Gunell, ansvarig landskapsregeringsledamot för utbildning och kultur.

Edgar Öhberg, föräldrarepresentant i kommittén håller med.

– Ju tidigare man kan diagnosticera och sätta in resurser desto bättre.

Kompetenscentrum

Gruppen har också utrett behovet av ett specialpedagogiskt kompetenscentrum. Samtliga tillfrågade svarade ja på frågan om det behövs ett nytt centrum.

– Alla yrkeskategorier inom skola och barnomsorg efter-

frågar mer handledning, säger gruppens ordförande Gudrun Jansson.

Kompetenscentret ska, enligt förslaget, hjälpa till att skapa ett nätverk runt barnet vilket kommer att underlätta bland annat för föräldrarna. Förutom handledning skulle två anställda specialpedagogerna hjälpa till med fortbildning, omvärldsbevakning och materialanförskaffning. Det sistnämnda kunde ske i samarbete med Läromedelscentrallen.

Barnomsorgen och grundskolan är i dag kommunernas ansvar medan gymnasialstadiet åligger landskapet.

– Men landskapsregeringen skulle fungera som huvudman för centret, säger Gudrun Jansson.

Assistenternas funktion

Att tydliggöra roller och ansvarsfördelning för assistenter och andra är en annan av punkterna på önskelistan.

– Vi tycker att assistenternas roll är otydlig i dag. Ofta har de ingen tjänst under sommaren och söker sig till andra jobb. Vi får ingen kontinuitet i barnens utbildning, tycker Gudrun Jansson.

Hon menar att det är viktigt att definiera var gränsen går mellan att undervisa och att stöda.

Vill stärka specialundervisningen. Gudrun Jansson, ordförande i Kommittén för specialundervisning, hoppas att åtgärdsförslagen ska förverkligas inom de närmaste åren.

Foto: ANDREAS DIENERT

– Vi vet att de ofta får hjälpa till att undervisa.

Flera förslag

Övriga förslag på åtgärder är bland andra:

■ Att utveckla individuella program inom gymnasialstadiet specialundervisning.

■ Att inrätta en tjänst som skolpsykolog i skärgården med

kommunerna som huvudmän.

■ Att utveckla modeller för undervisningen för utåtagerande elever i grundskolan.

■ Att förbättra informationsflödet och samarbetet i övergångsstadierna.

Kommittén har bestått av Gudrun Jansson, Per-Thomas Karlsson, Edgar Öhberg, Mayco Blomberg och Kimmo

Mattsson. De kan inte nog understryka vikten av att specialundervisningen utvecklas.

– Förr tog man de livliga barnen och lyfte ut dem. Så kan man inte göra i dag. Alla har rätt till utbildning, säger Gudrun Jansson.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 469

Vinnande arkitekter. Pekka Mäki och Kim Eklund från arkitektbyrån Sigges i Åbo vann idétävlingen, som gick ut på att planera hur Övernäs skola i Mariehamn ska byggas om- och till för att ge plats åt fler elever. Totalt var fem byråer inbjudna till tävlingen. Alla förslag finns utställda i stadsbiblioteket. Foto: JONAS EDSVIK

Ströget vinnande förslag för Övernäs

Nu välkomnas allmänhetens åsikt

Hela grundskolan under samma tak och trots storleken är det lätt att hitta tackvare en "gata" som löper genom hela byggnaden. Så föreslås Övernäs skola se ut, efter om- och tillbyggnaden.

Men alla arkitekturtrådar förslag finns utställda i stadsbiblioteket, där allmänheten har chans att skriva vad man tycker om de olika idéerna i en speciell bok.

För att ha något att utgå ifrån i den kommande om- och tillbyggnaden av Övernäs skola i Mariahamn ordnades en idétävling för fem inbjudna arkitektbyråer. Tävlings syfte var att hitta ett förslag till låg- och högstadium under samma tak. Tillbyggnadsbehovet har räknats ut till 3.000 kvadratmeter.

Vinnare från Åbo

I går presenterades alla förslagen och vinnaren var förslaget "Ströget", som är framtaget av arkitektbyrån Sigge i Åbo. – Det rådde stor enighet bakom att utse Ströget till vinnare, det är ett förslag som fallit de flesta i smaken och fyller målsättningen, säger projektkommitténs ordförande **Anneli Ahlgren**.

Övernäs skolkomplex består i dag av två byggnader. Övernäs skola som innehåller utrymmen för klasserna 1-6 och själva högstadiet som ligger står på tomtens östra del, och som inhyser klass 7-9. Idrottsgården, som ligger väster om skolan, nyttjas i dag bland annat för skolans gymnastikundervisning.

– En extra utmaning ligger i att lågstadiet och gården framför är K-märka, säger stadsarkitekt **Sirkka Wegelius**.

Högstadiet rivs

Under arbetets gång har olika

Domare. Arkitekt Anna Brunow fungerade som domare i idétävlingen, men även många fler har fått tycka till. Bland annat lärarna i Övernäs skola.

Foto: JONAS EDSVIK

grupper fått komma med utlåtanden över förslagen. Bland annat har lärarkollegiet, fritidnämndens ordförande, baromsorgschefen samt förestandaren för fritidshemmet Kråkan, som också har sina lokaler i skolan, fått säga sitt. Utgående från förslaget Ströget kan skolan byggas till utan att den gamla högstadielängan måste rivas först. Vilket sparar uppemot 500.000 euro, då man slipper att hyra in baracker till högstadieeleverna under byggperioden. Gamla högstadiet kommer ändå troligtvis att rivas när nybygget är klart, då det konstaterats vara i mycket dåligt skick.

Enligt Ströget ska skolan byggas ut åt två håll. Den bärande idén är ett gata, delvis inglasad och delvis utomhus, som förbinder byggnadens olika delar.

– Detta "strög" gör det lätt att orientera sig, det är en lättad att förstå en byggnad, säger arkitekt **Anna Brunow**, som även var domare i idétävlingen.

Lärarum i mitten

I centrum av skolan kommer infotek, bibliotek och lärarum att bilda en naturlig mittpunkt. Musiksalen kommer att ligga lite längre bort så att ljudet inte ska störa annan undervisning. I övrigt är detaljplaneringen ännu inte gjort.

– Enligt den här planen

skulle inte skolan byggas fast i Idrottsgården heller, så expansionsmöjligheter för idrotts-hallen kommer att finnas kvar, säger **Anneli Ahlgren**.

I juryprotokollet kan man läsa följande om Ströget: "Förslaget lyckas uppnå sin målsättning i skapandet av en "kulturens, kunskapens och idrottens levande gemenskap som kan var öppet till sena kvällen....Det arkitektoniska helhetsgreppet är harmoniskt"

På utsidan är puts det dominerande bland alla fem arkitekters förslag.

– Arkitekturen är enhetlig om man ser till Ströget, och det tror jag är en styrka i detta fall, säger **Anna Brunow**.

Hon är positivt inställd till arkitekttävlingar av det här slaget.

– Det är ett bra instrument som kan visa vilka olika chanser som finns och dessa kan man sedan jobba vidare ifrån, säger hon.

Ritat 110 skolor

På plats i stadsbiblioteket är de vinnande arkitekterna från Sigges, **Kim Eklund** och **Pekka Mäki**. De har sedan tidigare vana att planera skolor, 110 skolplaneringar har det blivit på tio år.

De berättar att planeringen av Övernäs kändes rätt och bra från början. En extra utmaning var att handikappanpassa skolan eftersom det finns så många nivåskillnader.

Alla fem förslag, med ritningar och illustrationer, finns utställda på Mariehamns stadsbibliotek fram till den 31 oktober. Där finns en bok en bok där det är fritt fram för alla att komma med åsikter och kommentarer till de olika förslagen.

ANNA BJÖRKROOS
anna.bjorkroos@nyan.ax
tfn 528 463

Nytt högstadium. Om det vinnande förslaget Ströget blir utgångspunkten för nya Övernäs skola kommer den inglasade gången att bli ett kännetecken för huset. Den byggnad som i dag rymmer lågstadiet är K-märkt och kommer således att finnas kvar i befintligt skick, den ses i bakgrunden av skissen.

Ska rivas. Planeringskommittén har i sin mellanrapport utgått ifrån att det nuvarande högstadiet är i så dåligt skick att det måste rivas. Men kan undervisningen ske där under byggets gång kan staden spara uppemot 500.000 euro.

Foto: ANDREAS DIENERT

Gullåsen-rapport överlämnas till Ir

Styrelsen för Ålands hälso- och sjukvård bestämde på ett möte i fredags att överlämna den rapport som en arbetsgrupp tagit fram om Gullåsens utveckling till landskapsregeringen, tillsammans med de synpunkter som har kommit fram i beredningen av ärendet.

■ Den 26 september lämnade arbetsgruppen in slutrapporten där de listar förslag på hur Gullåsen bör utvecklas. Så här lyder förslagen:

■ Förändringarna skall ske stegvis och i befintliga utrymmen.

■ Intagningsreglerna till Gullåsen skall förtydligas i samråd med akutenheten, avdelningarna, hemsjukvården och hälsocentralerna.

■ Utökad minnesmottagning.

■ Primärvårdsenheten bör sköta de grundläggande hembesöken vid hemsjukvården.

■ Läkarnas ansvar/deltagande i vården vid institutionerna bör utökas.

■ Jourfrågan på Gullåsen bör ses över.

■ Gullåsens avdelningar förblir blandade men en viss profilering utvecklas enligt:

Palliativa patienter, Norrgårds.

Patienter med Huntingtons sjukdom, Östergårds.

Inre medicinska patienter, Övergårds.

Ortopedisk- och strokerehabilitering, Mellangårds.

Demenssjuka patienter tills vidare enligt nuläget.

Psykiatriiska patienternas vård skall planeras in i psykiatrienhetens nybygge.

Patienter med multiresistenta bakterier vårdas på de kommunala institutionerna när så är möjligt.

I fredags beslöt styrelsen för ÅHS att överlämna rapporten till landskapsregeringen. Man beslöt även att ge ledningen i uppdrag att vidta de åtgärder i rapporten som kan genomföras inom de möjligheter som finns i budgeten för 2008.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Rätt om S-gruppen

■ **Jan-Peter Kullberg**, vd vid Kumlinge andelshandel, påpekar med anledning av artikeln om Crosskey Banking Solutions och nya S-Bank i riket, att S-gruppen är representerad på Åland via Sottunga, Brändö och Kumlinge andelshandlar.

– Men av olika orsaker, bland annat tekniska, är vi inte kopplade till S-Bank som alla Sale, S-Market och Prisma på fastlandet. Givetvis kan en kund med S-Bankkort betala sina inköp i våra butiker precis som innehavare av vilket bankkort som helst, påpekar han.

Hemfridsbrott anmält

■ En person har lämnat in en anmälan till polisen om hemfridsbrott. Personen har fått störande samtal och textmeddelanden till sin mobiltelefon. (ml)

”Det fanns ingenting att köpa och vi hade ändå inga pengar att handla något för.”

PORTRÄTTET/ Edvin Hansén, 86 år, pensionerad verkmästare Värld i förvandling

År 1958 flyttade Edvin och Svea Hansén in i sin nyinköpta lägenhet på Skarpansvägen. Den första natten sov de ensamma i det nybyggda huset. I Edvins historia finns hela det efterkrigstida Mariehamn. Han minns surrogatkaffet, möbelbutiken som låg där Ämbetshuset finns i dag och trappräcket han ansvarade för då sjukhuset skulle byggas.

Fakta/Edvin Hansén

Namn: Edvin Hansén	Kan... jag har jobbat med metall och som timmerman, så det kan jag ju.
Ålder: 86	Vill... leva och vara frisk.
Bor: Mariehamn	Hoppas... att Svea och jag fortsatt- ningsvis får leva tillsammans. Det är en mycket viktig sak.
Familj: hustrun Svea och de vuxna barnen Hans och Annika , barn- barn och barnbarnsbarn	

Den fjärde februari 1942 kom Edvin Hansén till Åland. Edvin är min mormors bror, och då vi träffas för den här intervjun är det första gången vi ses. Redan i hallen slås jag av hur mycket han liknar min mormor och då jag sätter mig i soffan ser jag en tavla med ett bekant motiv: huset som var Edvins barndomshem men som också var mina morföräldrars hus och det hus jag besökte som barn. Det hus som doftade nyfångad fisk i farstun och där vaxduken var storblommig. Den här texten skall inte handla om hur roligt det är att träffa släktingar man knappt visste fanns. Den skall handla om Edvin. Men innan hans berättelse tar fart vill jag bara uttrycka min förundran över hur märkligt livet kan vara ibland. Både min mormors bror Edvin och jag förälskade oss i varsin ålänning men med femtio års mellanrum. Nu bor han och jag i samma stad och i deras fotoalbum finns min morfar.

Nu börjar Edvins berättelse. Edvin kom till Åland som soldat under Andra världskriget. Resan från Lahtis tog över fem dygn och Edvin minns alla klockslag och alla anhalter längs vägen. – Vi startade från Lahtis på söndag morgon klockan 10.10 och kom fram till Åland klockan 23.20 på fredag kväll. Flera gånger fick tåget stanna och vi fick gömma oss i buskarna eftersom ryssarna bombade spåret. Edvin var 19 år då han kallades in i armén. Redan då var han intresserad av att arbeta med metall och hans kunskaper var behövliga i armén. – På grund av mitt yrke som metallarbetare var jag på sjutton olika orter längs finska kusten. Då jag vikarierade en svarvare i Korpo fick de för sig att skicka mig på kurs i finska, plötsligt skulle jag bli sanitär. Med på kursen i finska fanns bara en soldat förutom Edvin som kunde svenska. – Han hette Kafka och var jude. Han sa att han kunde åtta språk och det kunde nog stämma. Han brukade lyssna på radion på kvällarna och ge oss lite inofficiella nyheter. Någon sanitär hann Edvin aldrig vara, men han hade ofta nytta av kunskaperna.

– Julnatten 1942 blev åtta i gänget knivskurna. Det här var ju gossar som kom från östgränsen och som hade varit med i anfallskriget. Då de fick sprit i sig kunde det bli till vad som helst. **Efter sanitärkursen** blev han stationerad på Åland. Resan var kall och isbrytaren Voima fick flera gånger hjälpa båten över Skiftet. – Det var 36 grader kallt i Lahtis då vi startade och 22 grader då vi kom fram. Efter två månader på Åland träffade Edvin Svea. De såg varandra för första gången på en så kallad knutdans i gamla badhuset, där Svenska konsulatet finns i dag. – Det var krig och man fick egentligen inte dansa. Knutdanserna ordnades i hemlighet och på den dans Svea och jag träffades fanns både fiol och dragspel. Jag följde henne hem och nästa dag gick vi på bio tillsammans. De flesta filmerna var svenskproducerade och eftersom Finland var allierat med Tyskland sågs också många tyska filmer. På den tiden fanns tre biografer i Mariehamn: Kino, Rita och Savoy. – Vi provade allihop. En del kvällar borde jag nog inte gått ut, som soldat fick man inte alltid så mycket sömn på nätterna. **Den andra** april 1944 gifte sig Svea och Edvin. – Vi startade från noll. Som soldat hade jag 2 mark om dagen, en kaffe med bulle på kanten kostade 2.50. Vi vanliga soldater behandlades lite som kreatur, en smörgås och en kopp surrogat i stationsvagnen kostade 8 mark. Två dagar efter att Edvin blivit civil fick han jobb på Mariehamns mekaniska, verkstaden låg där Elvaruhuset ligger i dag. – Alla bilar som armén beslagtagit kom tillbaka och skulle ses över. Jag började som bilmekaniker men flyttades ganska snart över till svetsen och blev metallsvavare. Jag fick svarva det som behövdes, det kunde vara allt från cylinderkolvar till motorer. Första halvåret bodde de hos Sveas mamma i Jomala Västansunda. Svea arbetade som telefonist och telefoncentralen fanns i samma hus som de bodde i. Småningom fick de hyra en lägenhet på Nep-tunigatan.

– Jag arbetade mycket och Svea såg mig nog mest då jag sov. Vi hade det ganska primitivt, det fanns ingenting att köpa och vi hade ändå inga pengar att handla något för. Möblerna de hade beställt till jul fick de avbeställa för att ens få lite julkänsla. – Jag fick gå till möbelhandlaren som fanns där ämbetshuset finns i dag. Vi måste ut på svarta börsen och handla julmat istället. Samma kväll kom beskedet att pengarnas värde skulle halveras. Under kriget hade staten tryckt upp så mycket sedlar att värdet sjunkit. – Det gick rykten om en bonde i Sviby som hade en hel låda full med 500-marks sedlar. Våra hopsparade pengar halverades bara så där, men märk väl, till midsommar köpte vi nya möbler i alla fall.

Snart flyttade de in i de då nybyggda husen vid Skarpansvägen. – Vi fick lära oss arbeta hårt från början. Kriget hade inte raserat så mycket på Åland men allt gammalt skrot skulle göras användbart. Strax efter kriget fick man köpa två deciliter mjölk per person och dag och 300 gram smör per månad. 1953 var både sockret fritt och kaffet utan surrogat. – I dag finns ett överflöd av allt. De som inte var med då vet kanske inte riktigt att uppskatta allt.

Edvin avancerade yrkesmässigt och blev verkmästare. – Jag hade aldrig tänkt börja bossa över någon annan, men sonen till direktören på Mariehamns mekaniska kallade in mig till direktörn. Han sa att de hade tänkt att jag skulle bli verkmästare. Edvin ansvarade bland annat för järndetaljerna då sjukhuset byggdes. – Det blev många meter trappräcke sammanlagt som jag var inblandad i. I elva år var han verkmästare på Mariehamns mekaniska innan han blev verkmästare i Mariehamns stad. – Det var något helt annat. Då jag började jobba för stan hade jag två gubbar att bossa för, tidigare hade det kunnat vara upp emot 40 man. Han jobbade för stan i 26 år, sen gick han i pension.

– Sammanlagt har jag jobbat 47 år på ett so-tigt verkstadsgolv. Det räcker bra till. **Trivdes du?** – Ja, det måste jag ju ha gjort. Redan som barn har jag tilltalats av trä och metall. Från det jag var 2-3 år var jag med då pappa gjorde eld i ässjan. **Edvin och Svea** har varit gifta i snart 64 år. – Jag har alltid haft det rysligt bra. Då jag har kommit hem från jobbet har maten alltid stått på bordet. – Det hörde väl till sak det, säger Svea som suttit med under hela intervjun. Edvin har hållit hårt på en princip han lärde sig som ung. – Jag fick lära mig att alltid ha sista ordet i ett gräl. Och det ordet skulle vara ”förlåt älskling”. Visst har de haft olika åsikter om saker och ting, men i slutändan har de alltid dragit jämnt. – Då vi växte upp fanns inga stöd som det finns i dag. Men Svea har alltid varit otroligt duktig och både sytt och stickat kläder åt barnen.

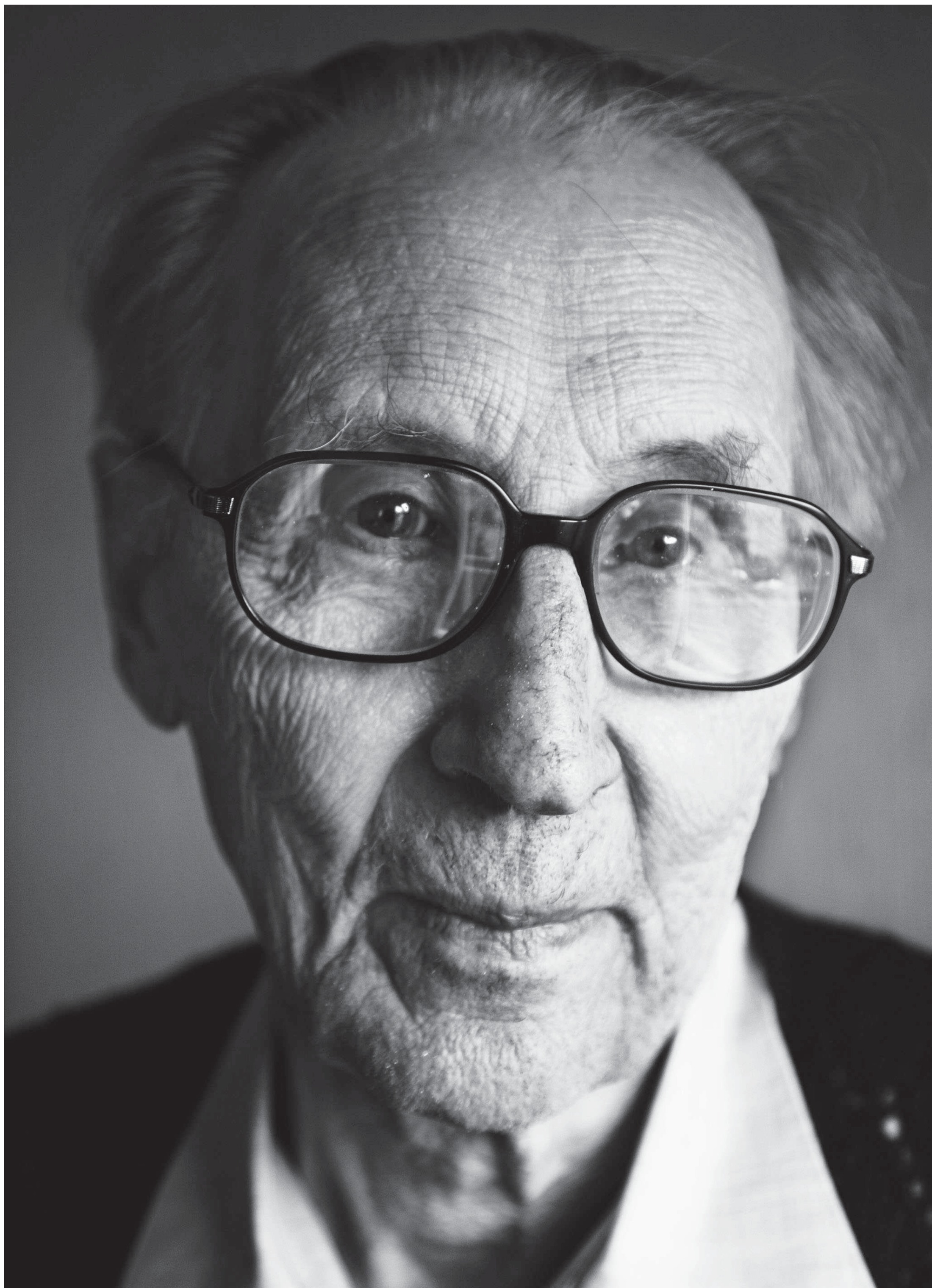
På 70-talet fick de ta över Sveas farföräldrars torp i Gottby. En hel generation hade flyttat till Amerika och Kanada och då Edvin och Svea tog över torpet växte det upp aspar ur taket. 1979 var de klara med renoveringen och i stugan har de tillbringat en stor del av semestrar och fritid. De tar fram fotoalbumet och visar den rödmålade stugan. – Det ser inte så tokigt ut där nu. Eftersom Edvin är uppväxt i ett hus precis bredvid vattenbrynet i Åbolands skärgård har sjön alltid betytt mycket. – Är man uppväxt på ett sånt ställe vill man ha sjön nära, säger han och pekar på väggen där tavlan med det grönmålade huset hänger. Det huset, det var också där min mormor växte upp.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Foto: ANDREAS DIENERT

”Jag fick lära mig att alltid ha sista ordet i ett gräl. Och det ordet skulle vara ”förlåt älskling”.”

”Vi vanliga soldater behandlades lite som kreatur, en smörgås och en kopp surrogat i stationsvagnen kostade 8 mark.”

Föreläser om kvinnors psykiska hälsa

Den 21 till 22 november ordnas i Helsingfors ett seminarium om kvinnors psykiska hälsa.

Åländska Eva Ringwall har suttit med i arbetsgruppen och planerat seminariet och hon kommer också att finnas med som föreläsare i Helsingfors, liksom Caroline Pipping.

Förra året blev Eva Ringwall invald i styrelsen för Nordiska Föreningen för Social och Mental Hälsa (NFSMH). Föreningen beslöt samtidigt att ett seminarium på temat kvinnors psykiska hälsa skulle ordnas i höst och Ringwall valdes till ordförande i arbetsgruppen. Nu har gruppen färdigställt programmet och i slutet på november äger seminariet rum.

– Vi har diskuterat vad som är den största orsaken till kvinnors psykiska ohälsa och kommit fram till att det är sexuella övergrepp.

Ringwall menar att den här frågan inte blir tagen på allvar inom vården och att många kvinnor inte blir betrodda just för att de har en psykisk diagnos.

– Med det som utgångspunkt bestämde vi oss för att basera seminariet på temat trauma, berättar Ringwall.

Föreläser om resan

Seminariet vänder sig till brukare, politiker, fackfolk och andra intresserade. Bland föreläsarna finns både brukare och personal som arbetar inom området. Alternativ vård och nya vägar till helande är två av de teman som tas upp.

Ringwall själv föreläser under rubriken "Mentalvården i behov av förnyelse".

– Jag för fram mina erfarenheter och åsikter om mentalvården, vad jag tycker fungerar bra och var jag tycker

er bra och var jag tycker bristerna finns. Dessutom berör jag kostens påverkan på vår psykiska hälsa för jag har upptäckt att den har enorm inverkan.

Ringwall kommer också att leda ett seminarium om hur mentalvården fungerar för kvinnor.

Även åländska Caroline Pipping föreläser i Helsingfors.

– Hon berättar om metoden "Resan" som hon arbetar med. Jag har själv gjort "resan" med Caroline, den tog tre och en halv timme och den gav mer aha-upplevelser än 16 år av terapi. Därför tycker jag att det är värt att lyfta upp den alternativa metoden, säger Ringwall.

Mentalhälsomässan

Seminariet hålls på Hannaholmen i Esbo och det finns möjlighet att bo på plats. Avgiften är 100 euro för dem som inte är medlemmar i NFSMH och 50 euro för medlemmar. Även medlemmar i Ålands intresseförening för psykisk hälsa Reseda får delta för rabatterat pris.

En möjlighet att kombinera seminariehelgen med Mentalhälsomässan i Helsingfors finns också.

– I år satsar mässan på svenska och engelska föreläsningar den 23 november. Efter att vårt seminarium är slut går det bussar till mässan, som man kan besöka för ett rabatterat pris, säger Ringwall.

Den som vill anmäla sig till seminariet kan vända sig till Aino Syrjänen som nås på telefonnummer 046 851 49 39. Anmälningstiden går ut den 22 oktober. Programmet för hela seminariehelgen finns på www.mtkl.fi.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Får hjälp. I slutet av november ordnas ett seminarium i riket på temat kvinnors psykiska ohälsa. Åländska Eva Ringwall som varit med i arbetsgruppen för seminariet berättar att utgångspunkten är trauma eftersom den största orsaken till kvinnors psykiska ohälsa är övergrepp. – Frågan tas inte på allvar inom vården, därför är det viktigt att ta upp den, säger hon. Bilden är arrangerad.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Anders Englund anser att man....

...kan använda det tilltänkta miljonerna för golfsatsningen i Godby och det dåliga förslaget till markbyte av Grelsbygård till att satsa på våra sjuksköterskor, vårdare, barnträdgårdslärare, pensionärer och en utbyggnad av äldreboende i våra kommuner. Dessa miljoner räcker långt.

53
LAGTING

511
KOMMUN
Vårdö

Anders Englund glömmer inte sina uppdragsgivare (väljarna)

Messa Nyan!
0457-323 4444

Stefan Isaksson

52
Lagtinget

524
Kommunfullmäktige

Centern
för Ålands bästa

Centern
för Ålands
bästa

*Vi satsar på självstyrelsen
och det svenska språket*

Centern
för Ålands bästa

RÖSTA.

VÅRA KANDIDATER TILL STADSFULLMÄKTIGE I MARIEHAMN.

www.socialdemokraterna.ax

504

MINNA-LOTTA
BLOMQVIST

505

FJALAR KARLSSON

506

BIRGER DAHLIN

507

ROSEL HÖGSTRAND

508

CHRISTINA
JOHANSSON

509

BARBRO SUNDBACK

510

IVANA ZUKOVSKI

511

STEFAN MALMBERG

512

HARRY KARLSSON

513

ANDREW
HAGMARK-COOPER

514

CARIN SNELLMAN

515

SIV HALLBÄCK

516

CAMILLA GUNELL

517

DANIEL MACHARIA

518

TARJA MARKKULA

519

JULIA OLOFSSON

520

GUIDO HOLMBERG

521

KAJ LYBECK

522

PER-ÅKE ASPBÄCK

523

ANNE-HELENA
SJÖBLOM

524

WIVI-ANN ANDERSSON

525

MATS GRANESÄTER

526

EVA TÖRNROOS

527

EVA RINGWALL

528

KICKI HENRIKSSON

529

HILDEGARD
BONDESSON

530

CHRISTIAN BEIJAR

531

PETER ANDERSSON

532

MILLA TROFORS

533

INGMAR LUNDBERG

534

IRENÉ UHLIN

535

BITA KHANI

536

HEDVIG WIKSTRÖM

537

CAI-ERIC EKSTRÖM

538

STEFAN SNELLMAN

539

ANNIKA SJÖLUND

540

GRETEL WINÉ

541

HILLEVI AHLBECK

542

ULLA ANDERSSON

543

HENRIK LÖTHMAN

544

KARL-JOHAN
FOGELSTRÖM

545

INGA-BRITT WIRTA

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

vin & mat

”

Jag är rädd att balansen i druvorna ska rubbas, så jag får nöja mig med att bara sitta, titta, och stjäla en och annan druva till min druvberoende ettåring.

ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

Hundra nagelbitar-dagar

Jag sitter mellan två vinrankor under ett tak av sprickmogen Corvina mitt i den obegripligt vackra byn Fumane i Valpolicella. Imorgon ska druvorna skördas. Korgar och kärror står färdigt framplockade i början av vinraderna. Idag skickades de ivriga skördarna hem eftersom nattens dagg inte ville lämna druvorna fullständigt. De sammanbitna vinodlarna håller andan. Det är precision, intuition och passion som råder - allt måste klaffa. Ett enda felaktigt beslut kan leda till katastrof.

Det är skymning och Fumanes nattbelysning lägger ett dimmigt sken i dalen nedanför mig. Situationen är så laddad att jag har svårt att ta in allt utan att brista ut i ett ohämmat glädjeutbrott. Jag har lust att göra små skallepärshopp mellan rankorna, pussa alla vackra svartblå klasar och tjuta ut ett vargayl över hela dalen - men jag är rädd att balansen i druvorna ska rubbas, så jag får nöja mig med att bara sitta, titta, och stjäla en och annan druva till min druvberoende ettåring.

De flesta druvorna har redan skördats - de som ska bli vanlig Valpolicella. Klasarna som hänger tungt ovanför mitt huvud nu ska bli dyrbar Amarone och måste vara mogna till bristningsgränsen - men bara till gränsen. Efter skörden ska de snabbt transporteras till vineriernas höga loft där de under korrekta fuktighetsförhållanden ska få torka och koncentreras i hundra dagar. Hundra långa nagelbitardagar där mycket kan gå fel. Rötan kan komma smygande och sprida sig som en löpeld över hela druvhavet, skadeinsekter kan hitta in i druvhärligheten och ha sitt livs party, kylan kan lägga ett frostigt brett i kvaliteten. Om allt går som det ska pressas druvorna efter dessa hundra dagar till en kraftfull, glödande arocean som får de flesta som upplever den att segla in i en horisont av välbehag. Fyra kilo torkade druvor krävs för att göra en enda flaska vin. Ett kilo färska druvor räcker till en flaska vanligt vin. Jag tänker aldrig mera knorra när jag köper ett konstantverk på flaska från Valpolicella.

Återhållsam vaniljbulle och brända höstlöv

Med siktet och navigatorn inställda på Valpolicella i Veneto tog vi det djärva beslutet att trotsa GPS-röstens uppmaningar, avvika från huvudvägen och styra rakt in i medeltidssta-

den Soave. Vi tänkte äta lite lunch och skölja ner maten med en skvätt enkel och lättillgänglig Soave. Upplevelsen blev något helt annat än vad jag väntat mig.

Veckans röda sydafrikan är ett tips från en vinälskande läsare och passar utmärkt att korka upp, nej förlåt, skruva upp nu när hösten klamrat sig fast på allvar.

Veckans vita/Pasqua Soave Classico

En flyktig uppenbarelse, enkelt uppfriskande, lättglömd i sin charm och sin kravlöst levererade smakupplevelse. Med de beskrivningarna tillhanda trodde jag mig kunna sammanfatta i stort sett alla viner som produceras i den lilla muromgärdade medeltidsstaden Soave utanför Verona. Tills jag för några veckor sedan blev serverad mästerverk efter mästerverk på ett enoteca (vinbar) - i Soave. Det var bara att radera alla inprogrammerade Soaveglosor med hjärntippex och känna mig lättad över att jag aldrig blivit tillfrågad att offentligt sammanfatta min uppfattning om Soaveviner. Staden var som tagen ur Sagan om ringen med Garganegadruvorna mognade i böljande sydsluttningar med mäktiga medeltidsborgar som kuliss. Och vinerna (måste rysa lite) var allt ifrån just lättsamt charmiga till flytande vulkanutbrott med guldnektar och stjärnextrakt. Jag satt faktiskt där och skämdes och lovade mig själv att aldrig bedöma en vinstil innan jag smakat hela spektrat.

Nu när jag fått ta del av Soaves bredd kan jag också uppskatta de lätta varianterna på ett annat sätt. Det här vinet har en frisk och lockande arom av päron och nyklippta örter men bakom lättheten gömmer sig en återhållsam doft av vaniljbullar och, faktiskt, fruktigt veteöl. Det behövs viner för alla tillfällen, och det här är ett sådant som kan få glimra till en vanlig vardag till vanlig mat som man rafsar ihop en vanlig dag efter jobbet.

Passar till: lätta fisk- och skaldjursrätter, fräscha sallader med lite olivolja och citron eller till Bonde söker fru på TV.

Vin: Pasqua Soave Classico 2005
Druvsort: 80 % Garganega, 20 % Trebbiano di Soave
Alkoholhalt: 12 %
Producent/Vingård: Pasqua
Ursprung/klassificering: DOC Soave Classico, Italien
Lagring: Ståltank
Förslutning: Naturkork
Hållbarhet: Drick nu
Serveringstemperatur: Runt 10-12 grader
Pris: 6,24 €
Inköpsställe: Eckerö Linjen

Veckans röda/The Tower Shiraz

Sydafrikanska viner är fortfarande mycket populära, och det är ett bra land att hitta prisvärda viner i. Landet arbetar fortfarande med sitt kvalificeringssystem, även om reglerna inte är lika strikta som i Europa. Deras vinstilar verkar tilltala oss nordbor. Många röda viner är elegant bärfuktiga med en välintegrerad lätt rökig ekighet och något av ett mellanting mellan australiensisk brutallfrukt och europeisk syrlig elegans. Dagens röda vin är framställt av druvor som vuxit i kvalitetsregionerna Stellenbosch och Paarl. Vinet har klassificeringen WO, vilket betyder Wine of Origin, som i det här fallet är Coastal Region. Det finns tre benämningar till under denna - Subregion, Ward och Estate. Det fungerar lite som en rysk trädocka - det stora distriktet innehåller ett mindre som innehåller ett mindre osv. Ju mindre desto finare.

Jag måste njuta och dofta en lång stund på det här klarröda vinet. Höstrensning med brända lövhögar i trädgården, kafferosteri, torkat kött, röda bär, mogen Roquefortost och fuktig cigarr. Jag vill nästan inte smaka på det av rädsla för att smaken inte ska backa upp alla förväntningar som aromerna skapat. Eken dominerar i smaken och vinet har en lättare kropp än jag väntat mig. Tanniner och syror tar först lite för stor plats men i eftersmaken finns ändå ett sötaktigt bärrpirr och ett trevligt lingonsting. För att lyfta fram det blygsamma bärrpirret behöver man äta något till så att tanninerna inte skapar en störande rivjärnseffekt i halsen.

Passar till: Lammkotletter med aromsmör, olivoljegrillade paprikor, rostbiff med potatissallad, lasagne m.m. Dämpa tanniner med något krämigt och möt syran i vinet med några droppar citron i maten.

Vin: The Tower Shiraz 2006
Druvsort: 100 % Shiraz
Alkoholhalt: 14,5 %
Producent/Vingård: Fairview
Ursprung/klassificering: WO Coastal Region, Sydafrika
Lagring: 10 månader på franska och amerikanska ekfat
Hållbarhet: Drick nu eller spara 2 år
Förslutning: Skruvkork
Serveringstemperatur: Runt 18 grader
Pris: 7,98 €
Artikelnummer på Alko: 404617

GÄSTKOCKEN HARRIET TUOMINEN

Lammstek med palsternacksgratäng

Det är säsong för lamm, så varför inte satsa på en liten stek. Om man råkar ha en älgstek till hands, så blir det inte sämre av det. Då kan man eventuellt byta ut svartvinbärsgeleé mot rönnbärsdito. Och till steken en gratäng på palsternacka och svartvinbärsgeleé.

1-1,5 kg lammstek, gärna urbenad och uppunden
2 msk olja
1 tsk salt
1 tsk peppar
2 tsk timjan
5 dl matlagningsgrädde
1 kg palsternacka
1 dl riven lagrad ost
salt och peppar
Steken kan gärna marinera

Till det röda

Gnid in oljan i steken och klappa in salt, peppar och timjan runtom. Ställ in i ugnen med stektermometer och

i vin och örtyddor före stekningen, men det är inte nödvändigt. Sätt ugnen på 200 grader.

Skala och skär palsternackorna i skivor. Lägg i smord ugnsfast porslinsform. Krydda med salt och peppar, håll på 2 dl grädde och täck med ost.

Grädda i 40-45 minuter, tills palsternackan känns mjuk. Täck med folie om det bränner. Tag upp köttet och håll det varmt. Ta reda på kötsaften i pannan och koka den tillsammans med resten av grädden. Sila av skyn.

Skär upp steken och servera med gratängen, gärna en grönsallad och svartvinbärsgeleé.

Runar Karlsson

Trafikminister 2000–2007 (förutom år 2004 då jag var i lagtinget)

nr 72 i lagtingsvalet

Följande projekt har jag bl.a. varit med och verkställt under mina år i landskapspolitiken:

- Slutförande av huvudvägsprojekt inkl. gc-vägar till Långnäs
- Grundförbättring och ytbeläggning av ca 50 km glesbygdsvägar på ett miljöanpassat sätt
- Byggande av huvudväg Böle-Storby inkl. gc-vägar
- Påbörjande av huvudv. Böle-Överby inkl. gc-vägar
- Både vägen mellan Kvarnbo-Hullby och huvudvägen mellan Sundby-Smedsböle inkl. gc-vägar påbörjas denna höst
- Byggande av ny skärgårdsfärja pågår, blir klar i november 2008
- Byggande av Kvarteret ITiden, där det vid årsskiftet finns 35 olika privatföretag som sysselsätter 240 personer
- Minskat personalen vid trafikavdelningen (kontoret, vägunderhållet och skärgårdstrafiken) med 22 personer, vilket motsvarar ca 10 %, utan försämrad service
- Uppgjort kostnadsbesparande åtgärder så att trafikens driftskostnader stigit med endast 6 % från åren 2000 till 2007 då driftskostnaderna för övrig verksamhet inom landskapet stigit med 31 % under motsvarande tid
- Byggande av rondeller (naturligtvis)
- Säkrat flygtrafiken
- Tagit beslut om att inte vintersalta vägarna (förutom på speciella platser vid speciella tillfällen)
- Byggande av nytt färjefäste på Kökar samt ombyggnad av Hummelviks färjefäste
- Sänkt busstaxan med 20 % och infört maxtaxa om högst 4 euro/enkelresa

Följande projekt vill jag förverkliga om ni väljer in mej:

- Färdigställa ombyggnaden av huvudvägarna till Eckerö och Sund inkl. gång- och cykelbanor
- Fortsatt grundförbättring och ytbelägga glesbygdsvägarna
- Fortsatt ingen vintersaltning av våra vägar
- Byggande av linfärja mellan Åva-Jurmo
- Byggande av rondeller vid Tekniska verken, Kalmarnäs och Godby centrum
- Gång- och cykelbana till Järsö med broövergång från östra Ytternäs mot Espholm
- Gång- och cykelbana till Lemström och Söderby
- Ombyggnad av vägsträckan Hullby-Haraldsby med anslutning vid Chips-rakan inkl. gång- och cykelbana
- Prioritera säkra skolvägar

*Jag fortsätter gärna
mitt arbete som
trafikminister i
landskapsregeringen!*

Centern

nr 509 i kommunalvalet (Saltvik)

för Ålands bästa

På söndag

precis som alla andra dagar
får du välja om du tar bilen med dig
eller om du åker buss

Bilpaket **10,80 t/r**

Båt och buss t/r till Stockholm **12 €** eller Norrtälje **6 €**

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Jan Kronholm

Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Man måste hitta på saker att älska i det här jobbet – gör man inte det är det hopplöst.
BJÖRN KJELLMAN, skådespelare, i DN

”Stormskärs Maja” en framgång

Stående ovationer för musikteatern i stadshuset

Teaterföreningen i Mariehamn: ”Stormskärs Maja”, ett sångspel av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. Musik: Matti Puurtinen, svensk översättning Jan Lindroos. Regi och dekor Robert Liewendahl, sånginstudering. Catherine Frisk Grönberg, kapellmästare John-Adam Sjölund. I de centrala rollerna: Sara Henriks (Maja), Anders Sims (Janne), Ann-Christine Schåman (Gammelmaja) och Britt-Marie Sjöström-Kärki (Vallborg Gummor). På scenen mer än 30 aktörer. Premiär på stadshusscenen fredagen den 19 oktober.

Teater

Det har gått sexton år sedan **Jussi Helminens** dramatisering av **Anni Blomqvists** romansvit om Stormskärs Maja med musik av ”**Matti Puurtinen**” hade scenpremiär på Tamepereen Työväen Teatteri i Tammerfors. Där gick den för utsålda hus i två säsonger. Sedan dess har den med framgång spelats på snart sagt alla fasta scener runt om i landet och på många amatörsccener därtill. På svenska har den funnits i **Jan Lindroos** översättning som Raseborgs sommartheater i Västnyland gav sommaren 1994.

Jag föreställer mig att det också på Åland funnits ett slags beställning på en scenversion allt sedan böckerna kom ut och åtminstone sedan **Åke Lindman** gjorde sin populära tv-serie. Nu är cirkeln på något sätt sluten genom att musikteaterversionen sätts upp också på Åland. Och mottagandet visar att berättelsen om Majas och Jannes strävsamma liv på Stormskäret är lätt att ta till sig. Teaterföreningens uppsättning i **Robert Liewendahls** regi har också den goda förutsättning att bli en publiksuccé. Det skulle inte förvåna om de från början inprickade speldagarna blir för få.

Fungerar väl

Att få detta skärgårdsdrama med över trettio aktörer att rymmas på stadshusscenen har förstås varit en utmaning, men på det stora hela fungerar det förvånansvärt bra. Scenlösningen är enkel och robust och aktörerna själva plockar fram och städar undan vart efter spelet flyter fram.

En dramatisering som ges formen av ett sångspel blir nästan med nödvändighet uppbyggt som en räcka av tablåer. Det ger kanske en viss brist på dynamik, men i det här fallet fungerar det nog ganska väl eftersom man kan förmoda att många vill se hur grundberättelsen återspeglas i scenversionen. Robert Liewendahl lyckas väl med att hålla styrelse på alltsammans och undvika överspel.

Musiken bär

Som sig bör i ett sångspel bärs föreställningen av musiken. Glömmer man för en stund **Lasse Mårtensons** toner från filmversionen så kan man fullt ut njuta av Matti Puurtinens välfungerande kompositioner. Att den här amatöreensemblen lyckas så väl med sånginslagen, både soloprestationer och köravsnitt är **Catherine Frisk**

Bröllopslycka. Maja och Janne gifter sig i en av uppsättningens mest anslående scener.

Barn. Emilia Virta som Maria, Jannes och Majas dotter, en av föreställningens viktiga barnroller.

Grönbergs förtjänst. Man anar ett gediget arbete med instuderingen bakom. Den ackompanjerande trion med **John-Adam Sjölund** som kapellmästare lyckas också väl spelet igenom även om det nog skulle ha suttit bra med riktiga stråkar i stället för synth till bröllopståget.

Goda rollprestationer

Hela ensemblen av aktörer gör också väl ifrån sig föreställningen igenom. Alldeles särskilt måste man dock nämna huvudrollsinnehavarna. **Sara Henriks**, som Maja, både sjunger och agerar på ett mycket imponerande sätt. Det samma gäller även **Anders Sims**. Väl förmår de två gestalta kontrasten mellan den trygga Janne och den mera osäkra Maja som har så lätt att oroa sig. En viktig roll har också **Ann-Christine Schåman** som Gammelmaja, den närvarande men egentligen osynliga berättaren och ledsagaren som talar med och till Maja föreställningen igenom. Trygg i sin roll som Vallborggummor är också **Britt-Marie Sjöström-Kärki**.

Äldre generationer.

Gammelmaja, Ann-Christine Schåman, till höger och Jannes mor Matilda, Majken Karlström, till vänster.

En särskild eloge bör också ges ungdomarna i den växande barnaskaran på Stormskäret.

Med långa stående applåder tackade publiken teaterensemblen. Vålförtjänt!

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Foto: ANDREAS DIENERT

Rörande. Maja med den drunknade sonen Mikael (Malte Ahlskog) i sina armar.

Kent Danielssons prosapoetiska

berättelse ”Balladen om Bel Ols” har nu utkommit på Söderströms förlag. Balladen beskrivs som ”en vandring över isar, genom snö, bort längs med stränder och över sjö. En berättelsen om pojken, som såg det synen inte kunde bära, som hur långt han än vandrade befann sig på samma plats, i sin brustna blick.”

Kent Danielsson har tidigare gett ut tre diktsamlingar. Han debuterade 1988 med ”Bilder brister vita”. □

Åke Lindman tänker sluta

göra filmer. Regissören säger i en intervju i tidningen Suomenmaa att filmen ”Tali-Ihantala 1944”, som får sin premiär i början av december, kommer att bli hans sista film, skriver FNB.

Lindman insjuknade mitt under filminspelningen.

– Jag gör inte fler filmer. Jag lämnar nu alla människor i fred.

Åke Lindman fyller 80 år i januari. Han har spelat i 79 filmer och tv-serier. Han är bäst känd för sin roll som soldat Lehto i Edvin Laines Okänd soldat från år 1955. I Sverige rönt han framgång som kapten Torsten Jansson i tv-serien Rederiet. Till Lindmans mest kända regiarbeten hör tv-serien ”Stormskärs Maja” och filmen ”Framom främsta linjen”. □

”Ålands-ambassadören”

kallar chefredaktör **Tom Sandström** nyligen bortgångne **Olof M. Jansson** från Hammarland i en artikel i senaste numret av Finlands svenska hembygdsförbunds tidning Hembygden. Sandström, beskriver Jansson som ”en stor personlighet med många strängar på sin lyra”. Jansson var under en följd av år medlem i Finlands svenska hembygdsförbunds styrelse. □

Söderströms romantävling

har snart inlämning påminner **Susanna Sucksdorff** på förlaget om. Inlämningstiden i tävlingen som utlystes för snart ett år sedan är mellan 1 november i år och den 31 januari 2008. Vinnaren belönas med 7.000 euro.

Testen skall inte vara ett synopsis utan en färdig helhet – en roman. Den skall innehålla thrillerement. Utmaningen uppges vara att ”föra läsarna till stupet – fånga dem, få dem att rysa av spänning och upprymdhet, och inte kunna lägga ner boken förrän den är läst”.

I tävlingsjuryn sitter författarna **Monika Fagerholm** och **Mårten Westö**, litterära redaktören **Sara Ehnholm Hielm** och litterära chefen **Tapani Ritamäki**. Vinnarna offentliggörs den 10 april 2008. Mer om tävlingen kan man finna på: www.soderstrom.fi. □

Målning med barn. Alvar Iström hade inga egna barn, men var mycket barnkär, berättar Aune och Edgar Karlsson som kände konstnären väl.

Alvar Iströms målningar och gravyrer ställs ut Till minnet av en konstnär

Någon egen utställning med Alvar Iströms målningar blev inte av medan han levde. Men Galleri Fäktargubben ordnade en utställning med hans tenngravyrer 1992 och kan nu visa ett urval också av konstnärens oljemålningar.

Alvar Iström var född i Viborg 1914 och gick bort i Mariehamn 2002. Han hette ursprungligen Iivonen men tog senare namnet Iström, en sammanfogning av hustrun Ailis efternamn som var Ström och Iivonen.

Alvar började i ungdomen som gravörlärling och utbildade sig senare på området i Åbo. Till Åland kom han 1937 då han sett en annons om att **Arne Backman** på Backmans ur och guld sökte en gravör. Han skulle komma att vara yrkesverksam gravör på Åland i fyrtio år och det betyder att arbeten av honom finns i mängder av hem runt om i landskapet. Sina färdigheter som konstgravör visade han också genom att gravera tavlor i tenn. I den utställning som han höll 1992 ingick olika kända Mariehamnsvyer och i utställningen med målningar som Fäktargubben nu visar finns också ett antal tenngravyrer med.

I sitt yrke designade han också de smycken som Ålands lucia förädrades.

Utöver bildkonsten hade Alvar Iström också andra kulturella intressen. Han var musikalisk och spelade altviolin i Mariehamns stråkorkester och han hade också i tiden spelat teater.

Barnkär

– Alvar och Aili Iström hade inga barn, men var både mycket barnkära, berättar **Runa** och **Edgar Karlsson** som kände Iströms väl ge-

Musikverk. "Tremolo i d-moll" kallar Iström den här målningen från tidigt sextiotalet.

nom att Aili Iström arbetade på lotsfördelningskontoret där också Edgar hade sin arbetsplats.

Karlssons barn kom att betyda mycket för paret Iström som var gudföräldrar åt sonen Mikael. Denne fick också ärva det lilla hus som Iströms hade på Västra skolgatan och med det följde också lösöre och en stor samling av Alvar Iströms målningar och tenngravyrer. Mikael tog senare också namnet Iström, som på det sättet lever vidare.

Runa Karlsson pekar på en av utställningens oljemålningar som föreställer fyra barn.

– Den målningen fick min svärdotter Lena i present av Iströms och nu finns det fyra barn i Iströms hus, säger hon.

Målningen med barnen heter "Fattigdomens rikedom" och Edgar Karlsson konstaterar att Alvar ofta gav sina verk finurliga namn.

Ljusare med åren

De äldsta av oljemålningarna på utställningen är från fyrtiotalet och man kan se att hans stil förändrades en del genom åren. En utveckling som både paret Karlsson och galleriinnehavaren **Barbro**

Gravör. Alvar Iström i sitt arbete som gravör. Foto: PRIVAT

Avellán noterar är att han med tiden använde allt ljusare färger. Särskilt påtagligt är detta i landskapsvyerna från nittiotalet.

Arbeten av Alvar Iström fanns med i olika samutställningar genom åren, men någon egen utställning blev aldrig av.

Ville ställa ut

– Utställningen 1992, som blev en framgång, inspirerade honom dock och han satte i gång att rama in arbeten och måla nya för att hålla en egen utställning, säger Runa Karlsson.

Någon utställning blev det dock inte. Hustrun Aili insjuknade och avled och han lade planerna på hyllan. Själv gick Alvar Iström bort i april 2002.

Barbro Avellán säger att hon är väldigt glad över att kunna visa Iströms målningar.

– Hans utställning av tenngravyrer var den första jag höll när jag tog över Fäktargubben och den betydde därför mycket för mig och det var roligt att se hur inspirerad han blev av utställningen.

Mellan den 22 oktober och 17 november pågår utställningen på Fäktargubben.

Mikael Iström, som äger en stor del av den utställda konsten, kunde inte av arbetsskäl vara med vid pressvisningen på fredagen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax

Gunnie Jansson
224 Lagtinget
548 Fullmäktige i Saltvik
Viktiga beslut kan påverkas även med små annonser
www.obs.ax

Kaj Grundström
Nr 154
Lagtingsvalet
Kaj har hjärtat på rätta stället!

ERFARENHET OCH FÖRNYELSE.
www.socialdemokraterna.ax

ERFARENHET | KUNSKAP | VILJA

LAGTINGET 170 **STADSFULLMÄKTIGE 509**

BARBRO S

RÖSTA.

Godby Mässan 17-18 november bekräfta din bokade plats senast 22.10

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: titte.tornroth@nyan.ax

Vatten i liten och stor skala

Nu håller den äntligen på att förverkligas, min dröm om en trädgårdsdamm.

Det var en mer eller mindre oundviklig utveckling efter att i sommar ha sett så många fina dammar i trädgårdar på Åland.

Jag hör till dem som anser att ett litet eller stort vattenblänk är ett absolut måste i trädgården.

Länge gick jag och drömde om en damm men avskräcktes av alla olika åsikter om material och pumpanordningar och också av det faktum att det är - eller kan vara - rätt mycket arbete med att hålla en damm tilltalande och fräsch.

Erfarenheterna av tamankornas plaskpöl, som bara samlade mygglarver och alger, bromsade också effektivt vidare dammdrömmar.

I stället blev det flera små och stora fågelbad på olika platser i grönskan. Det lilla vattenblänket, som speglar himlen, är tilltalande i sig då det dyker upp i grönskan och dessutom fungerar kärnen verkligen som småfåglarnas och trastarnas badplatser.

Flytande ormbunke

På trädgårdsmässan i Älvsjö införskaffades senare en gammal, stor whiskytunna i trä.

I tunnan planterades miniatyrkaveldun, miniatyrnäckros, ett okänt gräs och den alldeles förtjusande lilla flytande ormbunken Azolla. Ormbunken, en mossbräken, renar vatten och håller algfritt och tack vare den kunde vi i somras också ha två guld fiskar i tunnan utan att det blev övergödning. Det blev ett synnerligen välfungerande litet ekosystem och vattnet var klart och fint helt utan någon form av pumpanordningar. Dessutom såg fiskarna till att inte en larv fick chansen att utveckla sig till mygga.

Trätunnan gjorde mig blidare inställd till större dammar igen. Men det som verkligen gödslade dammdrömmarna var åsynen av alla underbara anläggningar som finns i de trädgårdar som jag i somras hade glädjen att få besöka. Så många ålänningar kan bara inte ha fel...

Tydlig vision

Mot den bakgrunden är det kanske inte så svårt att förstå att det gick som det gick...

För någon vecka sedan skulle det grävas en ny grop för min sumprabatt, den gamla rabatten är felplicerad och knappt synlig längre.

Då hålet var ungefär ett par kvadratmeter stort och kanske tjugo centimeter djupt blev det grävpaus i närheten av arbetsplatsen.

Min man och jag satt och tit-

Lockar djur. I fågelbaden plaskar inte bara småfåglar och trastar. Hunden har också snabbt lärt sig var man kan släcka törsten då det behövs.

tade mot gropen och då fick vi (Jo, båda) plötsligt samma tydliga visionen - här skall det inte grävas någon sumprabatt utan här skall det grävas en riktig damm.

Platsen var nämligen perfekt för ändamålet.

Vilket material

Sagt och gjort, svett och svett och svett.

Lerjord hård som cement mötte oss (oss = min mans spade och min blick), snart och också stenbumlingar som fick oss att börja sondera dynamit-arbetsmarknaden i landskapet.

- Nu förstår jag varför det finns så många, stora och långa stenmurar i Västerånga, konstaterade min man något lakoniskt...

Gropen är nu kanske halvgrävd och de största bumlingarna väntar på eventuell sprängning.

Eller rättare sagt, de väntar på att vi skall bestämma oss för vilket material vi skall välja. Det är nämligen ett beslut som inte alls är så lätt att fatta.

Bitter erfarenhet

För andra gången i mitt trädgårdsliv läser jag allt jag kommer över om dammars anläggningsmetoder. Internet och de forum som finns där är en ovärderlig källa till information. Problemet är bara att åsikterna om vad som är bäst går så kraftigt isär.

Betong, anser min man och många med honom, är det enda rätta materialet. Jag är tveksam.

Då måste stenarna definitivt sprängas och vi måste gräva en dräneringszon på 30 centimeter under och kring betongen. Trots zonen och rejäla arme-

ringar finns det ändå risk för att tjälen spränger hela kalaset, det är mångas bittra erfarenhet då man diskuterar frågan på nätet.

Eftersom dammen inte kan bli så stor att den genom en lång sluttning kan få önskvärd djupficka måste den dessutom delvis formgjutas. Hur kommer det att se ut?

Onaturligt material

Folieduk? Min man är synnerligen tveksam, han ser det som ett onaturligt material att gräva ner i jorden.

Jag ser fördelar. Gummifolie, till exempel, har trettio års hållbarhetsgaranti, den är lätt att lägga ut och bumlingarna kan få vara kvar eftersom man, då man använder folie, kan forma dammens utseende precis som man vill.

Jag ser dock en del nackdelar också.

Det är mycket svårt att skapa naturligt vackra kanter då man använder folie och då vattnet avdunstar brukar folien oundvikligen synas. Det är inte speciellt snyggt.

En annan nackdel är att stenar och andra typer av strandkanter har en tendens att glida eller rasa ner i dammen.

Inte lockande

Det tredje alternativet är att gräva ner en färdig dammform i plast eller glasfiber. Det var det alternativet jag själv först röstade för men nu har det förpassats till jumboplatsen.

Dammformarna, som går att få tag på till rimlig summa, är nämligen aningen för små om man vill ha fisk och det vill vi ha.

För att fisken skall överleva får dammens djuphåla inte botenfrysas och den bör därför vara

cirka en meter djup. Formdammaras djup är 70 centimeter. Blir det en vargavinter klarar man bara att hålla vattnet i flytande form om man installerar titanvärmare eller motsvarande och det känns inte speciellt lockande.

Redan den luftpump som sannolikt kommer att krävas för att få bort giftiga gaser under isen tangerar gränsen till min tekniktolerans.

Roligt skede

Den beslutsångest som nu påverkar valet av material kräver sin lilla tid att rida ut och under de närmaste veckorna händer knappast så mycket i gropen.

Men då materialvalet är spikat får spaden svingas igen och då skall den slutliga formen skapas.

Det är ett roligt skede oavsett vilket material vi bestämmer oss för.

Dammen anläggs i ett redan befintligt trädgårdsrum där det finns både olika former och ytor som kommer att påverka dammens strandlinjer i olika riktningar.

Klart redan nu är också att dammen skall vara så stor som möjligt på den utvalda platsen, det mår både växter, djur och dammskötaren bäst av.

Små grodorna

I vinter väntar sedan en tråkig period för då måste jag läsa att om olika pumpmodeller och deras installation, framför allt måste jag försöka förstå hur man skall tänka för att inhandla teknik för bästa tänkbara slutresultat.

Teknik är inte min starka sida men jag har insett att det är klokt att ha en pump i bakfickan som reserv.

Underbar mossbräken. Världens minsta ormbunke är vår minidamm klart och fint.

Speglar himlen. Det behövs inte stora vattenanläggningar för att skapa stämning i en trädgård. Här utgör ett litet kopparkärl med en sten och lite vatten ett trevligt blickfång i timjanmattan.

Fast i första hand kommer jag att sträva efter att skapa ett ekosystem i balans utan tekniska hjälpmedel. En utmaning, jag vet...

Som i whiskytunnan, men med den skillnaden att i dammen får allting stanna kvar då

det blir vinter i stället för att flyttas till frostfria utrymmen.

Och till dammen skall också, förhoppningsvis, de trevliga små grodorna så småningom hitta...

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto: SEPPO SARKKINEN

Nästa lördag hand-
lar det om tulpaner!

den flytande mossbräken eller Azolla, som den heter på latin. Den är inte bara dekorativ utan fungerar också som ett litet reningsverk eftersom den tar upp näring ur vattnet. I sommar har den hållit vattnet i

VATTEN I TRÄDGÅRDEN

av **Andi Clevely** /
Forum

Har man inte drömmar om en vattenanläggning får man det ganska säkert då man tittar på bilderna i den här boken. Här avbildas inte bara traditionella trädgårdsdammar utan också moderna, stramt geometriska varianter och olika typer av originella vattenanläggningar. Det är inspirerande och mycket vackra bilder.

Vad texten beträffar är det här en bok som riktar sig till den som skall anlägga en damm. Efter ett inledande avsnitt om vattnets natur handlar det om vad man skall tänka på då man bygger en damm. I motsats till den andra boken som recenseras i dag saknar Clevelys bok utförliga ritningar och arbetsskisser. Ett avsnitt handlar om att på olika sätt sätta

vatten i rörelse. Här finns bland annat både roliga och originella tips för den som kanske bara vill ha en lite fontän eller leka med vatten i små kanaler.

Det sista avsnittet handlar slutligen om växter i och kring en damm och det finns också kapitel med skötselråd. Man skall komma i håg att författaren är engelsman och skriver om dammar med helt andra klimatförutsättningar än de som råder hos

oss. Att det finns något som heter tjäle tycks Clevely vara lyckligt ovetande om och därför är avsnitten om hållbarhet och dammdjup inte anpassade för våra förhållanden. En del av de dammväxter som finns med är inte heller hårdiga hos oss. En bok som inspiration till den som vill skapa en vattenanläggning.

TRÄDGÅRSDAMMAR

Ta steget från tankens paradisi till verklighetens damm

av **Börje Eriksson, Pär Schyllander, Bertil K Johansson** / ICA bokförlag

TRÄDGÅRSDAMMAR gavs ut redan 1997, det här är den andra reviderade upplagan. Boken är populär och har haft en strykande åtgång helt enkelt eftersom den är en av de bästa som finns på marknaden. Den är skriven med tanke på vårt nordiska klimat vilket är extra viktigt just då det handlar om vattenanläggningar.

Som i de tidigare två upplagorna redovisar författarna för de olika typer av dammar som finns och för fördelar och nackdelar med respektive modell. Här finns tydliga beskrivningar av processerna kring hur man anlägg-

ger en damm och även av hur man sköter en färdig damm. Både stora och små dammar ryms med i boken. En del nya bilder har tillkommit i den här upplagan vilket bara är till bokens fördel. Det finns fler olika typer av vanliga trädgårdsdammar att inspireras av än i den allra första upplagan som jag har hemma på bokhyllan.

Däremot kan åtminstone inte jag hitta det nya avsnitt om musslor som utlovas på baksidan av bokpärmerna, det finns helt enkelt inte ett ord om musslor i hela boken.

Det här är en bok som, precis som underrubriken säger, passar alla som funderar på att anlägga en damm. Då dammen väl är klar tror jag att man har mer specificerade problemställningar som man får söka svar på på annat håll.

AKTUELLT

Söndagen den 28 oktober klockan 14.00 blir det en föreläsning om rosor i Folkhälsans allaktivitetshus i Mariehamn. **Ålands trädgårdsförening** har bjudit in **Margareta Holmstrand** och **Olof Lindgren** från Svenska rosensällskapet. Margareta Holmstrand har ansvarat för kursverksamheten i

Stockholm för Svenska Rosensällskapet och hållit både föreläsningar och seminarier kring rosor. Hon är dessutom engagerad som inventare i POM, den svenska organisationen för att söka hittills okända gamla rosor. Denna verksamhet leds av den kände rosexperten **Lars-Åke Gustavsson**, författaren till "Rosor för nordiska trädgårdar" och är egentligen ett FN-uppdrag. Marga-

reta har också en egen trädgård med ett 70-tal olika rosor. Olof (Olle) Lindgren, är en duktig fotograf som har specialiserat sig på att fotografera och filma olika rosorier i Sverige, samt äldre personer med intressanta rosenträdgårdar. Han är också en mycket duktig rosen- och klematisodlare med en underbar trädgård på Sandhamn, en ö i Stockholms skärgård.

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Åland United mot en ny

Bittert avslut skuggar en annars bra säsong

FOTBOLL. Nu vill Åland United avsluta så bra som möjligt. Sista matchen hemma på söndag mot Ilves är direkt avgörande om vem som knycker fjärdeplatsen.
– Man vill alltid avsluta med en seger, säger tränare Robert Dahlin.

Fotboll									
Damligan									
Honka	21	19	1	1	68	–	9	58	
HJK	21	18	2	1	67	–	20	56	
PuiU	22	9	4	9	25	–	25	31	
Åland U	21	8	4	9	23	–	38	28	
Ilves	21	9	0	12	22	–	30	27	

Följande matcher: **lö 20.10** Honka–HJK, Åland U–Ilves.

I praktiken är bronset borta. Men teorin säger något annat. Och även assisterande tränare **Bengt Johnsson**.

– Jag hoppas på en bra start med en 3-4 snabba mål och att vi sedan maler på och gör en riktigt bra avslutning.

Vad Johnsson menar är att laget ska tömma de sista krafterna. Men samtidigt är det svårt att motivera spelarna så här i slutet av säsongen. Speciellt nu när luften lite gått ur laget efter bronsmissen. Detta menar Robert Dahlin i alla fall.

Och till matchen på söndag blir det inga stora förändringar. Taktiken är den samma som under hela säsongen.

– Målet har varit att våga spela, förklarar försvararen **Emma Liljegren**. Men i vissa matcher fungerade det inte och vi blev straffade direkt.

Nöjd tränare

Truppen är frisk så när som

på **Nathalia Rickne** vars ljumske är ett osäkert kort och truppen är på gott humör.

Sett till hela säsongen är Dahlin nöjd. Speciellt om han blickar tillbaka ett par år.

– För två år sedan hade vi inga ligaerfarenheter och två år senare är vi besvikna över ett missat brons. I det stora hela är jag nöjd som tränare. Tjejerna har tagit åt sig mycket och träningen har blivit en del av vardagen. I dag vet de vad som krävs.

Vad som dock krävs inför nästa säsong är en målvakts-tränare. Något han menar att Åland Uniteds styrelse borde ordna.

Matchen spelas på söndag 16.00 i Markusböle.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Tar tid. Robert Dahlin menar att det tar tid att bygga upp en klubb och att Åland United ännu inte är färdiga. Det måste få ta sin tid att etablera sig.

Vill avsluta säsongen

FOTBOLL. En match kvar. Men målsättningen är redan nådd.

– Målet var ju att komma bland de fem bästa, säger assisterande lagkapten **Emma Liljegren**.

Men eftersom bronset var inom räckhåll känns det just nu lite bittert för Åland United. Eller var är kanske fel. Stänker de in 15 mål på söndag blir det brons.

Det är näst sista träningen före den sista matchen. Åland Uniteds spelare värmer sig i bilarna före träningen. Det är kallt och blå-

ser ordentligt. Trots detta är stämningen på topp.

Emma Liljegren är assisterande lagkapten efter **Annica Sjölund**. Trots att bronset i praktiken är borträknat är hon nöjd med säsongen i stort. Men kanske inte i nu-läget.

– I stort sett. Om man tänker på att vi har en tunn trupp. Men jag är ändå besviken. Även om vi inte trodde att vi skulle vinna över topp-lagen. Det är blandade känslor. Självklart vill vi avsluta det snyggt och komma fyra. Men ändå känns det surt.

United har haft en tuff avslutning med två raka mat-

cher mot ligans i särklass bästa lag. I söndags förlorade de mot ligatvåan HJK med 1–6.

– Ett delmål var bronset och jag tyckte vi hade chansen. Men i söndags kändes det som den försvann, säger hon.

Men med tanke på hur nya Åland United är i Damligan måste säsongen ändå betraktas som bra. En fjärdeplats förra året och chans på bronset i år. Det är de små framstegen som efteråt blir stora.

Vill bli bättre

Det som fungerat bra i år en-

ligt Liljegren är framförallt försvarsspelet. Förutom de senaste matcherna.

– Jag tror det beror på att vi spelat med samma backlinje. Det är positivt och ytterbackarna har bra samarbete med yttermittfältet, säger hon.

Men så här när det missade bronset väger tungt verkar det vara enklare att se de dåliga sidorna. Eller är det ett tecken på att både hon och laget vill utvecklas. Bland annat pekar Liljegren återigen på den tunna truppen och att spelare inte har kunnat vila som de kanske behövt.

Kräver mer träning. Emma Liljegren tror att laget skulle behöva bättre försäsongsträning för att orka mer. Nu kan laget tappa matcher eftersom de blir trötta i slutet. Foto: JONAS EDSVIK

Efter fyra raka segrar utan vinst krävdes det en trepoängare mot ett Almtuna som bara mäktat med en seger på de sex första matcherna.

FOLKBLADET.NU RÖR TILL DET.

fjärdeplats

ra sig. Foto: Jonas Edsvik

med seger

Och den viktigaste punkten som nu i slutet straffat dem.

– Vi har inte vunnit de enkla matcherna. Det handlar inte om underskattning men vi spelar helt annorlunda mot topplagen. Det är måste-matcherna vi inte inte klarar av. Jag tror att alla måste vara mer fokuserade. Det ska inte spela någon roll vilka vi möter.

Vad behöver ni göra för att ta ytterligare ett steg till nästa säsong?

– Vi måste i alla fall få en bredare trupp och spelare som höjer laget. Sedan måste så många som möjligt vara

kvar. Vi behöver även ha en ordentligare försäsongsträning. Det känns som om vi inte orkar i 90 minuter.

Bronschans

I teorin kan bronset bli Uniteds på söndag. PuiU har spelat färdigt och om United vinner med 15 mål hamnar de på en tredjeplats. Men det kan även bli en femteplats. Om Ilves vinner på söndag går de om United och blir fyra.

– Nu är det bittert men alla vill visa på söndag vad vi kan, säger Liljegren

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax

Fakta/Åland United

Truppen som tagit ÅU till en ny topplacering.

Målvakter: Minna Pyykkö, Åsa Fors och Nina Lindholm.

Försvarare: Emma Liljegren, Eveliina Kohvakka, Jenny Snickars, Caroline Sjöblom, Nicolina Wikström, Julia Andersson och Lisa Gustafsson.

Mittfältare: Ing-Marie Holmberg, Hannah Salmén, Elisabet Landolf, Mathilda Mörn, Petra Björkman, Rebecca Björkvall och Sandra Lundström.

Anfallare: Lisa Westerlund, Annica Sjölund, Sarah Engblom och Natalia Rickne.
Tränare: Robert Dahlin och Bengt Johnsson.

Gymnaster tävlade på trampolin

■ **GYMNASTIK.** Mariehamns gymnastikförening hade flera deltagare på plats när det arrangerades trampolintävlingar i Esbo i söndags. Gymnasterna tävlade i klass 1 och bland flickorna lyckades **Martina Nordin** bäst genom att knipa en tredje plats med 43,10 poäng. **Jenny Areschoug** kom fyra på 42,20 poäng, **Riina Sandell** kom sexa på 37,80 poäng samt **Ida Zetterström** sju på 27,60 poäng.

I pojkklassen deltog två från MGF. **Conrad Häger** slutade fyra på 42,10 poäng och **William Sandell** femma på 36,10 poäng.

Martina Nordin, Jenny

Tävlade. Det här gänget reste från MGF till Esbo för tävlingar. Från vänster Jenny Areschoug, Ida Zetterström, Martina Nordin, Riina Sandell, William Sandell och Conrad Häger. Foto: PRIVAT

Areschoug, Conrad Häger och William Sandell blev alla uppflyttade till klass 2 baserat på sina resultat. (mt)

Förbundet missnöjt med publiksiffran

■ **FOTBOLL.** Bollförbundets ordförande **Pekka Härmäläinen** medger att han är missnöjd med publiksiffran i onsdagens landslagsmatch mellan Finland och Spanien. Bollförbundets 100-årsjubileumsmatch, som slutade 0-0, lockade endast 11.751 åskådare till Olympiastadion.

– Visst är det en besvikelse, men ingen överraskning alls.

Vi hade inte tid att marknadsföra matchen och därför väntade vi inte någon rekordpublik, säger Härmäläinen.

Avsparkstiden, som var kl. 20.30, och matchdagen väckte stor förundran. Enligt Härmäläinen var onsdagen det enda möjliga alternativet.

– Det var en officiell landslagsdag och klubbspelarna var då tillgängliga.

Den sena avsparkstiden berodde på att matchen tv-sändes i Spanien, förklarar Härmäläinen.

Bollförbundet hade som mål att arrangera jubileumsmatchen bara om man får en namnstark motståndare.

– När Spanien tackade ja, beslöt vi att ro hem idén, berättar Härmäläinen. (FNB)

Mattsson slog en 300-serie

■ **BOWLING.** För fjärde gången i år har en bowlare lyckats med en 300-serie i Idrottsgården under tävling. Den här gången handlar det om IFK Mariehamns **Oskar Mattsson** som inledde GP-seriens andra omgång med att fälla samtliga kägler genom tolv strikar i rad.

Andra som mäktat med bedriften sedan år 1993 är **Rolf**

Eriksson, som sällade sig till skaran för två veckor sedan, **Ove Pellas** (två gånger), **Stefan Sundberg**, **Göran Sundblom**, **Lari Mann**, **Per-Erik Gustafsson**, **Ronny Wahtera** och **Michael Jacobsson**. (mt)

Alla kägler. Oskar Mattsson lyckades slå ner alla kägler i en serie, vilket ger 300 poäng.

Foto: MALIN TILLSTRÖM

”Daja” tränar för fullt igen

■ **FOTBOLL.** Stämplingen **Daniel ”Daja” Sjölund** råkade ut för i EM-kvalmatchen mot Bryssel, var som förutspått ingen större fara. I torsdags var ålänningen

åter i full träning med sitt Djurgården.

– Jag körde för fullt i dag och det kändes bra. Nu ska det bli kul att komma igång igen och försöka vinna de matcher

som är kvar, säger han till Dagens Nyheter.

Laget har på måndag en viktig match i jakten på det allsvenska guldet när man möter Halmstad på bortaplan. (mt)

Sportens kom ihåg

■ **IF Fram-skidning:** IF Fram startar sin ”skidkul”-verksamhet med barmarksträning inför vintern för barn mellan 8-12 år tisdag 30 oktober 19.00 vid Solbacka. Alla idrottsintresserade barn välkomna. Information och anmälningar tfn 0457-3421606.

■ **IFK-bowling:** Årsmöte tisdag 23 oktober 18.00 på Idrottsgården (konferensrummet).

■ **IFK-fotboll:** Oldboys och veteraner inneträning söndag 18.00 Baltichallen

■ **RK Sleipner:** Hopptävling 28 oktober 12.00. Klasser: 30/50 cm clear round (30 cm för shetlandspionyer, 50 cm för ryttare som varken startat i mer än två hopptävlingar eller kommit runt en 70 cm eller högre bana); 70 cm A:1d (för ekipage som inte startat 100 cm eller högre klass); 85 cm A:1d, 100 cm A:1d, 110 cm clear round. Fullständig proposition finns på hemsidan www.sleipner.aland.fi. Anm. till Sleipner tel 13418 eller sleipner@aland.net senast tisdag 23 oktober 20.00. Frågor till Sleipner el Marie 0457-3424969.

■ **Volleyboll:** Regional ungdomstränarkurs med Patrik Johansson från

Uppsala. 17-18 november i Vikingahallen. Praktik och teori. Kostnad: 25 euro/person. I kurspriset ingår måltider plus egen tränarpärm. Bindande anmälan senast fredagen den 2 november till Sussi Fagerlund på 15616 eller susanne.fagerlund@pp.inet.fi.

■ **Volleyboll:** Ålands Volleybollförbund startar upp en korpsserie 2007/2008. Laget skall ha minst fem spelare på planen varav minst två damer (om inte lagen kommer överens om annat vid matchtillfället). Anmäl ditt lag till: johanpavals@hotmail.com eller 0457-5300729 senast 24 oktober. Uppge lagnamn, kontaktperson, träningshall samt tränings tid.

■ **Åid-fridrott:** Åland Marathon, tillika DM maratonlöpning, söndag 28 oktober med start 08.30. Start och mål, Wiklöf Holding Arena, Mariehamn. Även halvmaraton arrangeras samtidigt (ej DM), 08.45. Förhandsanmälan till Åid:s kansli, tfn 19170, 23190 senast måndag 22 oktober. Utgivning av nummerlappar, lördag 27 oktober 13.30-19.30 Självstyrelsegårdens aula och söndag 28 oktober 07.15-08.15 på WHA.

■ **ÅIGA:** ÅIGA håller ordinarie

höstmöte på Park Alandia Hotell 23 oktober 19.00. Stadgeenliga förhandlingar samt diskussion om Team Åland 2009.

Sport på gång

LÖRDAG

Fotboll
WHA Tipligan: 16.00 IFK Mariehamn-HJK.

Volleyboll
Vikingahallen Division I: 14.30 Jomala IK-Teknikum.

Orientering
Idrottsgården IFK-klubbmästerskap: 11.00 första start.

SÖNDAG

Fotboll
Markusböle Damligan: 16.00 Åland United-Ilves.

Telefonkatalog med gula sidorna på nätet. www.nyan.ax

Hej alla 18-25 åringar. Titta i din postlåda idag...

...så hittar du ett viktigt
meddelande från
Obunden Samling!

Gun-Mari Lindholm,
partiordförande
Obunden Samling

www.obs.ax

Micke besökte Grythyttan

I onsdags samlades nordiska matambassadörer i Grythyttan för att diskutera hur nordisk matkultur kan främjas och göras synlig. Det berättar Nya Wärmlands tidningen på sin hemsida.

Michael Björklund fungerar som matambassadör för Åland. Han är liksom de övriga matambassadörerna utnämnd inom ramen för Nordiska ministerrådets program "Ny nordisk mat".

Matambassadörerna har tidigare träffats i Stavanger i Norge, den här gången träffades man i Grythyttan i Sverige. Där samlades man på gästgiveriet i Grythyttan och sedan hölls en konferens på Måltidens hus och man besökte Grythyttan Vin. Dagen avslutades på Saxå herrgård där ambassadörerna diskuterade - förstås - mat.

Bland deltagarna fanns till exempel Carl Jan Granqvist från Sverige och Wenche Andersen, Eivind Hålien och Einar Risvik från Norge.(ml)

Träffade matambassadörer. Michael Björklund åkte i onsdags till Grythyttan i Sverige för att träffa andra matambassadörer i projektet "Ny nordisk mat". På programmet fanns bland annat ett besök på Grythyttan Vin.

Olof Erland:
www.oloferland.ax

liberalerna

Bevara Grelsby kungsgård

Splittra inte för evigt ett kulturarv
Kungsgården är allmänhetens egendom och skall så förbli

LAGTING
97

Engagerade kvinnor som vill jobba i lagtinget

Lika lön för likvärdigt arbete - mera pengar i plånboken för kvinnor!

JANSON Anna
Mariehamn
Ekonomi- och
personalchef

73

SJÖGREN Katrin
Mariehamn
Sjuksköterska

75

LUNDBERG Margaret
Brändö
Sjukskötare

76

FAGERHOLM Inga-Britt
Mariehamn
Pensionär

77

FOGELSTRÖM Siv
Mariehamn
Lärare

78

DAHL Ulla-Britt
Sund
Organisationssekr.,
förhandlare

80

ERIKSSON Viveka
Finström
Lagtingsledamot

83

EKLÖW Raija-Liisa
Lumparland
Röntgensköterska,
lagtingsledamot

84

FAGERHOLM-SJÖBLOM Silvana
Saltvik
Fil.mag.,
verksamhetsledare

85

JALAVA Petra
Finström
Sjukskötare

92

LARPES-NORDAS Gunmari "Kyni"
Mariehamn
Arkitekt, planerare

98

HOLMSTRÖM Gun
Lemland
Husfru

103

LINDQVIST Leena
Saltvik
Pol.mag., företagare

104

ERIKSSON Sirpa
Jomala
Socialkurator

105

HENRIKSEN Helena
Sund
Receptionist

108

PETÄJA Saija
Jomala
Rederitjänsteman

109

SMEDS Nina
Brändö
Fil.mag.

111

JOHANS Benita
Lemland
f.d omsorgsdirektör

113

PETTERSSON-HEMMING Inga-Lill
Mariehamn
Lektor

115

GUSTAFSSON Birgitta
Lemland
Landshövdingens
sekreterare

117

RÖGÅRD Inga-Lill
Finström
Pens.lärare,
musikledare

119

SUNDMAN-DANIELSSON Christel
Mariehamn
Företagare, hum.kand.

120

MATTSSON Tuula
Mariehamn
Organisationschef

122

SJÖDAHL Pamela
Mariehamn
Fil.mag.,
högstadielärare

129

WIDBERG Eva-Maria
Jomala
Kanslist,
f.d. anhörrådgivare

130

VAITILO Hannele
Mariehamn
Spec. fysioterapeut,
företagare

131

FLERA KVINNOR
BEHÖVS I
LAGTINGET

liberalerna

Tog över. Henrik Sundberg på Bolstaholms gård tycker fortfarande om livet som jordbrukare även om jobb och fritid ofta flyter ihop. Gården satsar i dag på bland annat köttförsäljning. Foto: STEFAN ÖHBERG

Livet som jordbrukare – tio år senare

För tio år sedan hade jordbrukarna Trygve Sundblom och Henrik Sundberg i Geta nyligen tagit över föräldrarnas gårdar. Långa arbetsdagar, låga priser och oro inför framtiden var en del av deras vardag. I dagens backspegel berättar de om tiden som gått sedan dess.

Henrik Sundberg är sedan 1992 husbonde på en av Ålands anrikaste gårdar Bolstaholm. När Nyan träffade honom 1997 hade gården 60 hektar odlad jord, 140 hektar skog och 40 dikor. – Den största skillnaden är att vi slutat odla sockerbeter och lök, säger Henrik Sundberg. Bolstaholm är då som i dag känt för sina Charolaiskossor. Gården ska snart utöka till 67 dikor, vilket innebär än mer arbete.

– Har man en åtta timmars arbetsdag är det ju nästan som att vara ledig, konstaterade Sundberg för tio år sedan. Han medger att situationen fortfarande är densamma. – Visst är det mycket arbete. Jobb och fritid flyter ihop men det är okej. Vi harvar oss fram.

Generationsskifte Ändå trivs han med livet som jordbrukare, eller egen företagare som han säger. Henrik Sundberg hoppas att sonen,

SALTVIK

SUND

FINSTRÖM

GETA

Tror på förändring. Trygve Sundblom, ägare till Möckelgräs gård och styrelseordförande i ÅCA, tror att jordbruket kommer att förändras de kommande åren. Foto: ERKKI SANTAMALA

det kommer att odlas några sockerbeter i Finland.

Framtidsyrke Trots alla negativa utsikter om jordbrukets framtid såg de unga bönderna 1997 ljust på sin näring. De är fortfarande positiva även om det inte alltid är lätt. – Det var enklare förr att tjäna sitt levebröd. Kostnaderna har gått upp och produktpriserna ner men det är ändå en framtidsbransch. Det börjar ju bli brist på vissa spannmål, säger Henrik Sundberg. Trygve Sundblom håller med. Han äger Möckelgräs gård och jobbar heltid som jordbrukare sedan 2003. Tidigare jobbade han också på Hellesby gård och Andelsslakteriet.

till om det är lördag morgon eller söndag kväll. – På samma gång är det ett fritt yrke. Nuförtiden har vi ett maskinsamarbete där vi är några som äger maskiner tillsammans. Det är socialt, effektivt och sporrande, säger Trygve Sundblom. 1997 förnekade de unga jordbrukarna att de skulle existera någon konkurrens dem emellan. **Ser situationen annorlunda ut i dag?** – Nej, absolut inte, utbrister Trygve Sundblom. Konkurrensen kommer utifrån.

Nya tider Han tror att jordbruket kommer att förändras. Gårdarna blir färre men större. – Det ska bli spännande att se hur det ser ut när vi pensioneras. Döttrarna är i dag 15 och 17 år gamla. För tio år sedan hyste deras far förhoppningar om att de i framtiden skulle ta över. Så verkar det inte bli. – De får göra precis vad de vill. Det är bara bra om de vill resa och så. Efterfrågan på mjölk och spannmål har ökat markant den här hösten. – Det ser bra ut, säger Trygve Sundblom.

KRYSSET

NR 35

Lösningarna till kryssset nr 35 vill vi ha senast **torsdagen den 1 november**. Vinnarna och rätt lösning presenteras **fredagen den 2 november**. Vinster:
Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andra-pristagarna.
Sänd lösningen till **Nya Åland, PB 21, 22 101 Mariehamn**. Märk kuvertet **kryss 35**.

Namn:.....

Adress:.....

.....

.....

.....

LÖSNING KRYSS 34

KRYSS

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520</

TV-programmet

lördag 20 oktober

9.00 Bolibompahelg [42681]
9.05 Hotell Kan-tarell (R) [1238933]
9.35 Karlsson på taket (R) [2893204]
10.00 Karamelli [8469]
10.30 Sagoträdet (R) [3855117]
10.45 Pi (R) [6935001]
11.00 Rekordbyrån (R) [41198]
11.15 Hjärnkontoret (R) [4761594]
11.40–12.05 Grand prix (R) [4752846]
12.30 Plus (R) [5730]
13.00 Mitt i naturen (R) [3759]
13.30 Niklas mat (R) [6846]
14.00 Kobra (R) [7575]
14.30 Andra Avenyn (R) [5594]
15.00 Andra Avenyn (R) [6223]
15.30 Andra Avenyn (R) [9310]
16.00 Uppdrag granskning (R) [60049]
17.00 Gynkologen i Askim (R) [46469]
18.00 Doobidoo (R) [40285]
19.00 Bolibompahelg [4662]
Veckans hemliga gäst avslöjas.
19.05 Disneydays [996223]
20.00 Barnens detektivbyrå (R) [407]
Dramaserie för barn.
20.30 Rapport [28469]
20.45 Sportnytt [1876049]
21.00 Svensson, Svensson [759]
Svensk komediserie från 2007. Del 5 av 13.
21.30 Babben & co [91876]
Svensk familjeunderhållning. Gäster är Jan Guillou, Sonja Aldén och Per Morberg. Sångframträdande av Ola Svensson. Del 5 av 13. Även 21/10.
22.30 Brottskod: Försvunnen [26407]
Amerikansk kriminalserie från 2006. Del 6 av 24.
23.15 Out of practice [9585223]
Amerikansk komediserie från 2005. Del 4 av 22. Även 25/10.
23.40 Europas sista jättar (R) [8716575] Dokumentär. Även 21/10.
0.10 Rapport [2069792]
0.15 Falkar [2223315]
FILM Isländsk-brittiskt drama från 2002. En mystisk man återvänder till Island för att ta sitt liv. I rollerna: Keith Carradine, Margrét Vilhjálmstöttir, Ingvar E Sigurdsson.
1.50 Maggies nya liv (R) [2107063]
2.35–8.00 SVT24 [36106402]

10.00 Go'kväll (R) [9839827]
10.45 Fråga doktorn (R) [9957469]
11.30 Perspektiv (R) [6833594]
11.50–12.20 Zapp Europa (R) [9764865]
14.45 Grosvold (R) [277001]
15.25 Bästa formen (R) [9744001]
15.55 Gunnels gröna (R) [5280440]
16.25 Babel (R) [8183556]
16.55 Varför demokrati: Alla presidentens kvinnor (R) [7067020]
17.55 Kapplöpningen till Syd-polen (R) [6838407]
18.55 Helgmålsringning [4089448]
19.00 Aktuellt [22759]
19.15 Landet runt [995049]
Veckokrönika. Del 11 av 21.
20.00 Livet som stjärna [71049]
Kanadensisk ungdomsserie. Del 9 av 13.
20.25 Your face (R) [8352865]
Kortfilm av Bill Plympton.
20.30 Notes from the under-belly [81989] Amerikansk komediserie från 2007. Andrew har länge försökt övertyga sin fru Lauren om att de bör skaffa barn. Nu är de överens om att ta steget. Del 11 av 13.
20.50 Rackan Rex [7538556]
Animerad serie. Fyra hundar försöker samsas under samma tak. Del 11 av 13.
21.00 Högsta vinsten [37440]
FILM Brittiskt drama från 2006. Jackies väninna Kate ska gifta sig med David. Men efter en blöt kväll kysser Jacke David. David dumpar därefter Kate. I rollerna: Hannah Waterman, Kate Isitt, Oliver Milburn.
21.55 Bomb [3983285]
Australisk kortfilm från 2005. Så lätt det är att bli missförstådd. Här en ung man som absolut inte är terrorist.
22.00 Aktuellt [33488]
22.15 Kinsey [727440]
FILM Amerikanskt drama från 2004. Alfred Kinsey utbildar sig till biolog. Men efter att ha träffat sin blivande hustru ändrar han bana något. Han börjar undervisa i äktenskapsfrågor och slås av studenternas brist på kunskap om sex. I rollerna: Liam Neeson, Laura Linney, Chris O'Donnell.
0.10 Musikbyrån live (R) [55402]
0.40–1.40 The wire (R) [2573131]

7.30 Lilla huset på prärien [726662]
8.30 The winx club [452440]
9.00 Sabrina [460469]
9.30 Simpsons [463556]
10.00 Simpsons [464285]
10.30 Ett geni i familjen [6649420]
10.55 Ett geni i familjen [3657961]
11.25 Scrubs [9206575]
11.55 Scrubs [2686049]
12.25 All of us [678001]
12.55 All of us [505010]
13.25 Memento [6080198]
13.50 Kitchen confidential [175759]
14.15 Sjukhuset (R) [6967846]
14.40 Sjukhuset (R) [778846]
15.10 Sjukhuset (R) [5257662]
15.40 Sjukhuset (R) [5247285]
16.10 Från koja till slott (R) [3405952]
17.05 Nyberg & Törnblom (R) [9413681]
18.05 Du är vad du äter (R) [5736440]
19.00 Grannfejden (R) [450596]
Svensk dokumentärserie från 2007.
20.00 Tid för hämnd [5589407]
FILM Brittiskt äventyr från 1988. Bonds gode vän Felix Leiter ska gifta sig och Bond ska vara marskalk. I rollerna: Timothy Dalton, Carey Lowell, Talisa Soto.
22.30 Sing a long [660407]
Svenskt nöjesprogram från 2007. Del 6 av 12. Medverkande: Claes Malmberg, Kim Anderson, Tintin Anderson, Sussie Eriksson, Kim Sulocki och Ola Forssmed. Även 21/10.
23.30 Extra extra! [289556]
Svenskt nöjesprogram från 2007. Del 6 av 10.
0.00 Identity [5913063]
FILM Amerikansk thriller från 2003. Tio främlingar strålar samman på ett motell en regnig natt. I rollerna: John Cusack, Ray Liotta, Amanda Peet.
1.45 Prison break [5118570]
2.40 Prison break [3406334]
3.30 Prison break [1959063]
4.15–6.00 Good vibrations [9353773]
FILM Am science fiction-komedi från 2000. I rollerna: Garry Shandling, Ben Kingsley, John Goodman.

6.35 Djurvänner [9620010]
7.00 Barnprogram [99087681]
7.00 Lazy Town [104925] **7.30** Koalabröderna [9092575] **7.40** Elias – den lilla räddningsbåten [7240759] **7.50** Dora utforskaren [4575961] **8.15** Postis Per [8450310] **8.30** Boblins [8106914] **8.45** Trollz [8609952] **9.10** Pokémon [2736285] **9.30** Staraoke [8126778] **9.40** Jonson & Pipen [8982594]
9.59 Nyhetsmorgon [427485223]
12.30 Äntligen hemma [7082407]
13.20 Sverige i veckan [962223]
13.50 CBS 60 minutes [6216372]
15.00 Tipslördag [84136952]
Direktsänt magasin med fotboll och trav. **17.00–19.00 Direkt:** Fotboll: Elfsborg–Örebro [719933]
20.00 Nyheterna och vädret [397914]
20.30 Postkodmiljonären [396285]
Svenskt lotteri- och frågesportprogram från 2007.
21.00 Deal or no deal – med lottodragningen [647556]
Svenskt underhållningsprogram från 2007. Del 6 av 12. Bredbild. Programledare: Martin Timell.
22.00 Alfie [636440]
FILM Amerikansk komedi från 2004. Engelsmannen Alfie lever i New York och försörjer sig som limousinechaufför. Han är ständigt omgiven av vackra kvinnor och lever ett riktigt Don Juan-liv. I rollerna: Jude Law, Sienna Miller, Jane Krakowski.
23.00 Nyheterna och vädret [605579]
23.15 Alfie, forts [5596488]
0.25 Labyrint (R) [8188150]
Svensk dramaserie. Del 1 av 12.
1.20 Labyrint (R) [7382711]
Svensk dramaserie. Del 2 av 12.
2.20 Kung Salomos skatt 2 – den försvunna guldstaden **FILM** [37740082] Amerikanskt äventyr från 1987 med Martin Rabbett, Richard Chamberlain.
4.05 Company man – den ofrivillige spionen [1166402]
FILM Am komedi från 2001.
5.30 Vem äldras värst? [9636082]
5.55–6.35 Lättlagat [7496228]

11.50 Helsinki international horse show
13.00 Under vatten över is
13.50 Helsinki international horse show
Grand prix i banhoppning.
16.30–17.00 Obs
Aktualiteter.
17.15 5 minuter
Bakom kulisserna på FST5. Kryddhulta.
17.20 Kryddhulta
Sketcher i västnyländsk miljö.
17.45 Uteliv (R)
Vi besöker Vänadalen (Vannajavesi). Här är landskapet frodigt och gynnsamt för t ex fältharen.
18.15 Tv-nytt
18.25 Sportnytt
18.30 Zon5: Paffabriken
Avsnittet där åldern spelar en viss roll.
19.00 Matador (R)
Dansk dramaserie från 1978.
19.50 Tio finländska arkitekter
Lars Sonck – Eira sjukhus.
20.00 Tv-nytt
20.10 Sportnytt
20.20 Tinas kök (R)
Matlagningsserie. Del 8 av 8. Det bjuds på glada miner då Tomas Tengby tar plats vid matbordet.
20.50 Filmtid
Filmmagasin. Presenterar åsikter om budskapet bakom bilderna.
21.20 Utmåtningsmannen **FILM**
Polskt drama från 2005. Lucek är en ambitiös och känslokall utmåtningsman som inte drar sig för att ödelägga folks liv. Intriger på arbetsplatsen leder till att han får tillfälle att ompröva sina ideal. I rollerna: Andzrej Chyra, KingaPreis, Malgorzata Kozuchowska. Regi: Feliks Falk. (Komornik)
22.50 Helsinki international horse show
Sammandrag från kürfina-len i dressyr och Grand prix-banhoppningen.
0.20–1.10 Live från Abbey Road (R)
Musikserie. Vi besöker den berömda inspelningsstudion Abbey Road i London. I kväll: Kasabian, Josh Groban, The Good the Bad the Queen.

Se det med egna ögon!

På webben och IPTV

www.24.ax

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Såta vänner, goda grannar.

Tre grtannar, tre vänner, tre konkurrenter?

Mött toppolitiker från Mariehamn, Jomala och Lemland i en sammandrabbning.

Debattledare Erik Hemming.

Via MCA, IPTV och de största antennföreningarna.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ
9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen. **9.45** Musik. **10.00** Valdebatt. Allmänpolitisk partiledardebatt (samtliga partier). Debattledare: Björn Häggblom. och Eva Nyberg. Repris från torsdagen. **11.30** Musik. **12.00** Frekvens – Ungdomsdebatt. Ungdomsdebatt. Programmet lyfter fram valfrågor som berör de yngre väljarna. Debattledare är Therese Whalgren och Camilla Karlsson. Repris från tisdagen. **13.00** Veckans gäst. Programledare Tom Wiklund. Repris från fredagen. **14.00** Musik. **15.00** Min musik. Programledare: Tomas Tornefjell. Repris från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller Även 27/10. **17.00** Brändö inför valet. Programledare Tommy Karlsson Ravström. Repris från måndagen. **17.00–18.30** Kommunerna inför valet. **17.30** Geta inför valet. Programledare Liv Örneryd. Repris från onsdagen. **18.00** Lemland inför valet. Programledare Tomas Tornefjell. Repris från fredagen. **18.30–19.00** Musik. **5.30** Musik.

Lagtingsval 2007 – se dagens politikerfråga!

www.24.ax

8.00 Tv-nyheter [48049]
8.05 En fascinerande värld: Floden Kongo [8024914] Del 3 av 3.
9.00 Tv-nyheter [89372]
9.05 Loppis [3513643]
10.00 Tv-nyheter [89533]
10.05 Lördagssällskap [1030339]
10.45 Republikens president [6937469]
11.00 Tv-nyheter [50846]
11.05 Prima [5977285]
11.50 Hemhamnen [8999001]
12.30 Basaren: Mundo [54643]
12.40 Basaren: Hjärte utan land [6542681]
13.00 Tv-nyheter [74407]
13.05 Nyheter på teckenspråk [4762391]
13.10 Ettans dokumentär: Sommarbarnet [6059759]
14.10 Ilona Rauhala [129575]
14.40 Familjen Serrano (R) [6310372]
16.00 Sjukhuset i Holby City [55117]
17.00 Tv-nyheter [37339]
17.10 Droppen [3361049]
17.15 Hemgatan [1278865]
18.00 Tv-nyheter och väder [79730]

18.10 Sportrutan [2487662]
18.15 Finländsk anti-krunda [72469]
18.45 Den vida naturen: Gepardungar i lära [2697643]
19.35 Yorkshiredetektiverna [6163049]
20.30 Tv-nyheter och väder [46865]
20.45 Lotto [2129440]
20.50 Sportrutan [439038]
21.15 De makthavande [8675827]
21.30 Nyhetsläckan [198]
22.00 Systerkärlek [14001]
22.55 Green Wing – sjukhus-blunder [4977933] Amerikansk dramaserie. Joannas och Stathams paranoia når sin kulmen. Mac, Guy och Martin gör Caroline ett erbjudande som hon inte kan tacka nej till.
23.50 The Magdalene Sisters **FILM** [7979556] Brittisk-irländskt drama från 2002. I rollerna: Geraldine McEwan, Annie Marie Duff, Nora-JaneNoone. Manus/regi: Peter Mullan.
1.45–1.55 Euronews [5612518]

6.00 Tellus-tietovisa [1483730]
7.45 Lilla tvåans morgon [3786681]
7.46 Fimbles: Löv [104464136]
8.06 Pocoyo: Ei koske! [108453440]
8.15 Dikter och skräp: Kilpa-silla [8482952]
8.21 Merlin – den magiska valpen: Filmens magi [106195865]
8.31 Katten också!: Superstiftarna [100009223]
9.00 Galaxen [57285]
9.01 Dr Dogg: Snilleblixtar [100051001]
9.15 KatjaKaj och BenteBent: För tjock hund [8215049]
9.20 Ett ögonblick! [4513391]
9.50 Sketch! [3437469]
10.00 Barnen i Bullerbyn [1440]
10.30 Fatta micken [9846117]
11.20 Spelnytt [9545372]
11.50 Regionala nyheter [4257204]
13.10 Kasarmin tytär [7291865]
FILM Finsk militärfars från 1954. I rollerna: Elina Pohjanpää, Tauno Palo, Rauha Rentola. Regi: A Laine.
14.25 Vid lägerelden [485643]
14.55 Pang i bygget [408594]

15.25 Sök och rädda [9777339]
15.55 Fotboll: Tipsligan [57921001]
18.00 V75-travet [99484]
18.50 Tv-nyheter [3164594]
19.00 Sportrutan [39049]
19.05 Tvåans höstväder [8529759]
19.10 Firmans stjärnor [3028469]
20.00 Händig husmor [8778]
20.30 Saken är biff! (R) [81440]
20.45 Kummeli Retro [7213643]
20.50 Råven [1655827]
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [3567204]
22.05 Jope-show [845001]
22.35 Kopps [953469]
FILM Svensk actionkomedi från 2003. I rollerna: Fares Fares, Torkel Petersson, Göran Ragnerstam.
0.05 Maria, Maria [49841]
0.35 Tv-spelet OK – den rätta frågan [5601179]
2.00 Tellus-frågesport [1093537]
3.00–4.00 Sudoku [1097353]
4.00 Mikämikä-tvpeli [1073773]
5.00 Sudoku [1084889]

6.45 Köpkanalen [1846391]
7.45 Pokémon [3846049]
8.10 Nalle Puhs nya äventyr [3820001]
8.35 Pilipalipilotit [4485285]
9.05 Disneys klassiker [7011049]
9.20 Battle B-Daman [7921643]
9.45 Staraoke [8535865]
10.00 Kids Top20 [424952]
10.25 Vad ska vi äta idag? [4351407]
10.30 Miljöpoängen [2941391]
10.40 Köpkanalen [3061469]
11.10 Tilt.tv [3075662]
11.40 Dolda liv [4149372]
12.10 Dolda liv [329223]
12.40 Dolda liv [317488]
13.10 Top gear [8367310]
14.15 MTV3.doc: Cherie Blair [7250049]
15.25 Munster, go home [8143204]
FILM Amerikansk komedi från 1966. I rollerna: Fred Gwynne, Yvonne De Carlo, Al Lewis. Regi: Earl Bellamy.
17.20 Simpsons [515643]
Var finns pappa?. Homer får veta att Abe kanske inte är hans riktiga pappa.
17.50 Grand Designs [5062827]
En brittisk dokusåpa om

vanliga människors ovanliga byggprojekt.
19.00 Sjuans nyheter [409402]
19.10 Resultatrutan [4518372]
19.15 Underhållningens 50 i topp [4038551] Janne Virtanen. Päiviö Pyysalo har intervjuat femtio av de främsta namnen inom finsk tv-underhållning.
19.30 Formel 1-studio [954317]
19.50 Puls [6535440]
21.00 Formel 1: Tidsträning [911643]
22.00 Tians nyheter [466198]
22.10 Resultatrutan [4986556]
22.20 Lotto och Joker [6499204]
22.25 Pelican brief [60459469]
FILM Amerikansk thriller från 1993. I rollerna: Julia Roberts, Denzel Washington, Sam Shepard. Regi: Alan J Pakula.
1.10 Formel 1: Tidsträning [5043537]
2.10 Vinstpotten late night [8539082]
3.10–7.05 Den rätta [18335247]

”Många är stolta men det finns också de som vill slå ihjäl mig.
ZINAT PIRZADEH

lördagsnöje

”Och till slut så hänglar de, och det snurrar i huvudet på honom, för helt nykter är han ju givetvis inte, och när de lägger sig ner på sängen kommer kallsvetten: ”Hur funkade den här bh:n?
FRED FORSELL

Från tragik till komik

– De komiker som har gått igenom svåra saker i livet tycker jag att är de roligaste.
Det säger persisk-svenska ståuppkomikern Zinat Pirzadeh, som själv har en hel del svåra saker i sitt eget livsbagage.

Zinat Pirzadeh är flykting från Iran och numera bosatt i Lappland i Sverige. Hon är en känd komiker, skådespelare, poet och aktuell bland annat med en huvudroll i en ny långfilm och med en roman som utkommer nästa höst. Hon har blivit utsedd internationellt som ”The Iranier of the Day”, som den första iranska kvinnliga ståuppkomikern någonsin. I går uppträdde hon på Åland, inbjuden av Nordens institut.

Det är tredje gången Zinat är på Åland. Nu hoppas hon på ännu fler besök eftersom hon har hittat iranier här med samma efternamn vilket betyder att de måste vara släkt på något sätt.

Då Nya Ålands reportage-team träffar Zinat på eftermiddagen före föreställningen tar det inte mera än några minuter innan även vi fångas av hennes inre kraft. Hon har en varm utåtriktad humor och en rejäl dos livsklokhet men vi inser snabbt att det finns ett bottenskikt i henne som är mycket mörkare.

– Jag var rädd för mitt liv, det var farligt att fly men ännu farligare att bli kvar, svarar hon enkelt på den första frågan om varför hon år 1991 flydde från Iran med sin lilla tvååriga son.

– Dessutom ville jag ge min son möjligheten att få växa upp i en demokrati där han kunde lära sig respektera kvinnor och där han skulle ha rätt till kärlek.

Persisk drottning. Zinat Pirzadeh har minnen från Persien före revolutionen och har till och med som liten träffat shahdrottningen Farah Diba.

Berätta mera!
– Mina föräldrar hade, som en följd av revolutionen och kriget, redan flyttat till Sverige men före det hade de gift bort mig till ett hårt fängelse fyllt av ondska. En dag stod jag och grät med min son i famnen. Då fick jag se hur en kattmamma räddade sina ungar högre upp på ett tak för att klara sig undan gatpoj-karnas stenar. Kattmamman tittade rakt på mig och då tänkte jag att kan hon så kan väl också jag. Ett år senare, efter hemska upplevelser, mager och skräckslagen, var jag i Sverige.

Hur reagerade dina föräldrar då du kom?
– De ville att jag skulle resa tillbaka. Det är egentligen först nu då de själva har blivit klokare som de förstår mig.

Jag var den första i hela släkten som lämnade sin man, idag finns det flera kvinnor som har följt mitt exempel. Det är ju bara vi muslimska kvinnor själva som kan ändra på tvångsgifte. Men jag vill betona att tvångs gifte inte bara är hemskt ur kvinnoperspektiv, man glömmer ofta att männen också lider av livslånga liv utan äkta kärlek.

Dina landsmän i Sverige, då? Du har inte bara begått brottet att lämna din man, du skämtar också om det på scenen...

– Många är stolta men det finns också de som vill slå ihjäl mig. Fast å andra sidan finns det rasistiska krafter bland svenskarna också och jag kan få hemska brev. Men de goda krafterna vinner. Själv är jag mest stolt över att jag

har lyckats vända det jag har upplevt till det jag är i dag och också över att jag bland annat har lyckats förhindra fyra tvångsgiften.

Längtar du någonsin tillbaka till Iran?
– Självklart! Men det är helt omöjligt att återvända eftersom jag inte bara har lämnat min man utan dessutom gjort det med familjens förstfödda son.

Du är känd som komiker, du skall snart spela huvudrollen i en film och du skall ge ut en bok. Var ser du dig själv helst om 15 - 20 år?

– Som stand-up komiker på en scen i Iran!

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Foto: ANDREAS DIENERT
andreas.dienert@nyan.ax

OBS Det händer

Alandia Strings uppträder på ikväll Breidablick kl 19.00.
Arkivfoto: KENNETH BAMBERG

LÖRDAG 20.10

DANS
■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 21.00.** Sunrize.

MUSIK
■ ■ **Finström Breidablick kl 19.00.** Höstspelmansstämman med Norrbo spelanslag, Norrbo sångkör, Alandia strings m.fl.

NÖJE
■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Rockbusters.
■ ■ **Dinos kl 22.00.** The Events.
■ ■ **Parks bar kl 22.00.** The Jukebox.

TEATER
■ ■ **Lemland Pellas kl 19.00.** ”Undan för undan” av Joel Pettersson. Regi: Synnöve Westerberg.

NY UTSTÄLLNING
■ ■ **Folkhälsans allaktivitetshus Café Vreten kl 13.00.** Tiffany glasutställning. Ritva Aaran presenterar sin glaskonst, hon har sysslat med Tiffanyglas som hobby under tio års tid. Medisläraren Ritva Saloranta kommer att närvara.

SÖNDAG 21.10

RADIO
■ ■ **Radio Vega kl 21.10.** ”Afton vid Färsundet”. Musik och minnen med Nacke Johansson. I ett program från 1994 hör vi Åke Grandell samtala med Nacke johansson.

TEATER
■ ■ **Lemland Pellas kl 15.00.** ”Undan för undan” av

Joel Pettersson. Regi: Synnöve Westerberg.

VALVAKA
■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 18.00.** Valvaka.
■ ■ **Tv Åland kl 20.00.** Valvakan leds från JCs sida av Annette Holmberg och Peter Nylund. Tv Åland kompletterar med intervju- och kommentarinslag. Sänds via Smedsbole, MCA och IPTV.

VALÖPPET
■ ■ **Finströms bibliotek kl 12.00-16.00.** Rösta, låna och fynda. Bok- och skivloppis. Klass 5 från Källbo skola sköter serveringen.

MÅNDAG 22.10

NÖJE
■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.

TEATER
■ ■ **Lemland Pellas kl 19.00.** ”Undan för undan” av Joel Pettersson. Regi: Synnöve Westerberg.

JUST NU

LOPPMARKNAD
■ ■ **Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.
■ ■ **Emmaus byggretur, Skogshyddsvägen 7.** Öppet måndag-fredag kl 8-16.
■ ■ **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.
■ ■ **Möbelreturen/Katapult, Skogshyddsvägen 7.** Öppet tisdag-fredag kl 9-16.

NYANFAJTEN

	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Musik. Ett band.	Bildades i Oxford 1986.	Skivdebuterade med Pablo Honey år 1993.	Sångaren heter Thom Yorke.	Skivan OK Computer anses vara en av 1990-talets bästa.	Den senaste skivan In rainbows kan laddas ner till ett pris man själv bestämmer.
Åland. En ö.	Är fiktiv, men verklighetsinspirerad.	Lanserades 1968 i bokform...	...och på vita duken 1975.	Väderskär har stått modell för denna ö.	Livet och människorna på ön kan ses i en pjäs på Stadshuset.
Teknik. Ett traktormärke.	Bildades 1953 genom en sammanslagning.	Ingår tillsammans med bl.a. Valtra och Fendt i Agco-koncernen.	Tillverkar bl.a. traktorer, skördetröskor och gräsklippare.	Deras maskiner är alltid röda.	Initialer MF.
Världen. En konstnär.	Född 1606.	En av chiaroscuro-måleriets mästare.	Målade över 100 självporträtt.	Känd bl.a. för målningarna Doktor Tulps anatomilektion och Nattvakten.	Den främsta av de holländska målarna.
Idrott. En gren.	Uppfanns 1873 av den brittiska majoren Walter Crompton Wingfield.	Planen var från början timglasformad, men är numera rektangulär.	Har varit en OS-gren sedan 1906.	Spelas både på grus, gräs och s.k. hardcourt.	Anders Wiklöf äger en arena avsedd för denna sport.

Dreamboy på Åland 24

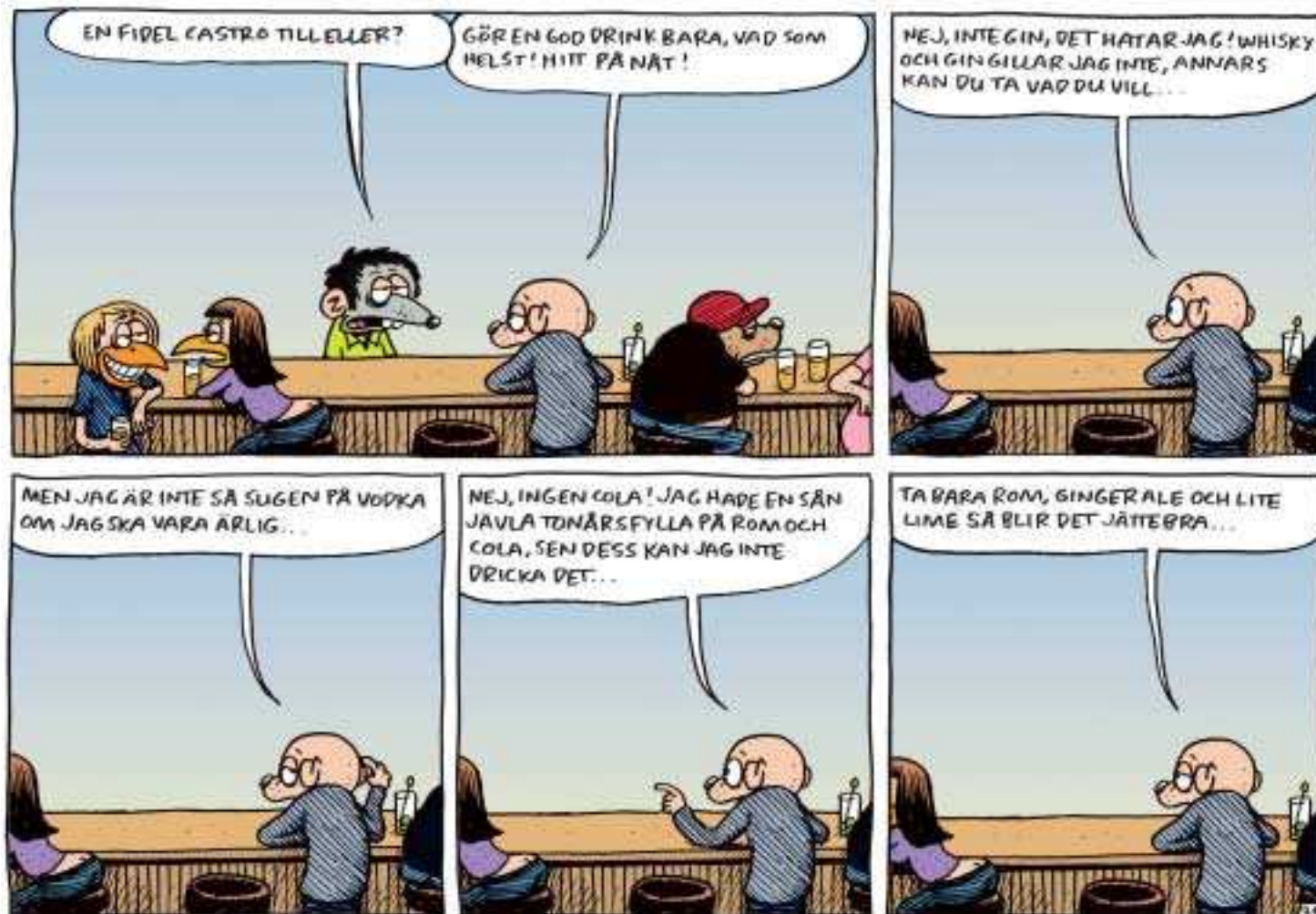
■ I går uppmärksammade Nyan bandet Dreamboy som släppt plattan ”It means the world to me” på David A Karlströms skivbolag I Can Hear Music. På Åland 24 kan du nu se en musikvideo med

bandet. Videon till låten som heter ”What have I done” är delvis inspelad i Jomala. (ml)

M A R T I N K E L L E R M A N

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FRED LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

Ge singelkillen
en chans, Bridget!

Den roliga Ålandsbridget, som skriver om sitt kärleksliv - eller bristen på det - i tidningen XIT, konstaterar i sin senaste text att väldigt många män hon träffar i krognatten är usla på att pippa.

Jag känner att jag måste säga något i ämnet:
Hon har antagligen rätt.

Men låt oss försöka förstå varför. Låt oss titta in i skallen på en hyfsat normal singelman någonstans över, tja, 25 år.

Han har precis - låt mig ta fram min lista - börjat ansa nashåren lite, slutat gå på krog i ärlmöst linne, börjat skrapa tungan ibland eftersom han har hört att den där kvalmiga döda djur-lukten kommer från den där gröna mattan nära svalget, och han har till och med slutat dra jättemycket i struten till internetporr, trots att den lockar med alla de där svankbilderna som är så tillgängliga och så gratis och så underbart högupplösta.

Han har dessutom, för länge sen, slutat bry sig om raggningstips i Slitz och FHM eftersom han insett att "experterna" i de tidningarna är finnickiga småkillar som gråt-runkar sig till sömns varje kväll, ensamma, utan så mycket som en vårtård i sikte.

Han har också slängt den där pajasen Strauss ragningsbok, "The Game", för givetvis har han fattat att det bästa sättet att "scora" (ett uttryck han för övrigt har slutat använda) på krogen är att vara hygglig och inte dricka sig så ända in i kaklet dyngrak att han hulkar upp sista Fernet-shotten på tjejen som håller honom upprätt på dansgolvet.

Han har slagit knut, dubbelknut och pålstek på sig själv för att försöka komma upp ur den där slippriga oljegropen som kallas "manlighet på 2000-talet" och hitta en balans mellan chevalereskt uppvaktande och respektfullt jämställdhetstänkande.

Det är inte alltid han klarar det.

Men så, en lördagsnatt, lyckas han charma en kvinna som han vet är alldeles för vacker för honom. Och de går hem tillsammans.

Där lägger han på lite musik, något lugnt och lagom smetigt, för nu funkade det inte med ryckiga staccatoriff från Dead Kennedys eller The Hives, och, fan, kanske han till och med bjuder på te - världens blaskigaste dryck, ett mjölkigt fjams som bara dukas fram med darriga händer när någon tror att någon ska få ligga lite.

Och till slut så hänglar de, och det snurrar i huvudet på honom, för helt nykter är han ju givetvis inte, och när de lägger sig ner på sängen kommer kallsvetten: "Hur funkra den här bh:n? Var är kådisarna? Hur kommer hon att reagera på min excentriska vänsterskruv? SHIT, jag har tvättadskal-lingarna på mig, helvete, jag måste ju bränna dem nån dag! Usch vad jag är fisig i magen, jävla Fernet, här gäller det att knipa igen..."

Och sen går det som det går, han tränger inte in i henne - han fumlar in, och, tja, det är inte snyggt. Men det är första gången de gör det där tillsammans.

Hur skulle det kunna bli bra då?

Övning ger färdighet, Bridget. Ge sopan en chans till. Nästa gång kanske ni tillsammans kan lära honom att stava till cunnilingus.

Men om det inte blir bättre andra eller tredje gången, tja, då är han kanske ett hopplöst fall.

Och då, men först då, kan fanskapet hängas ut i tidningen med namn och bild.

Ring och tipsa! 0457-313 4444

ÖVRIGT

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Avgiftsfri influensavaccinering för barn 6-35 månader

Mariehamn kl.16.30-19.30 på rådgivningen ges första dosen v 44 (29.10-1.11.07)

andra dosen v 48 (26.11-29.11.07)

enligt efternamn: måndag A-E, tisdag F-K, onsdag L-Ö torsdag för de som haft förhinder tidigare

Godby på rådgivningen kl.14.00-18.00

Jomala på rådgivningen kl. 15.00-18.00

Dos ett: v 44: 29.10-31.10.07

Dos två: v 48: 26.11-28.11.07

Eckerö på rådgivningen 29.10 och 26.11 kl. 15.00-18.00

Lemland på rådgivningen 30-31.10 och 27-28.11 kl. 15.00-18.00

Hammarland på rådgivningen den 29.10 och 26.11 kl. 16.00-18.00

För barnen i skärgården skall man vända sig till respektive rådgivning.

OBS! Barn med kraftig äggallergi vaccineras inte.

ÖVRIGT

ÅLANDS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Avgiftsfri influensavaccinering för alla som fyllt 65 år samt för dem som hör till medicinska riskgrupper.

I Mariehamn kl. 17.00-20.00 på barnrådgivningen /Enligt efternamn (bruna radhuset bakom sjukhuskiosken)

5-6.11 : A-F

7-8.11: G-K

12-13.11: L-R

14-15.11: S-Ö

Vänligen, kom ej före kl. 17.00, annan verksamhet pågår i lokalerna till dess

OBS! parkering på sjukhusets parkering

I Godby för VUXNA 5.11-15.11.07

Måndag-torsdag kl. 13.00-15.00 på läkarmottagningen

Måndag,onsdag och fredag kl. 9.00-10.00 på sjukvårdsmottagningen

OBS! Jomala hälso-och sjukvårdsmottagning den 6.11 och 13.11 kl. 15.00-18.00

Hammarlands hälso-och sjukvårdsmottagning den 6.11 och 13.11 kl. 16.00-18.00

I övriga lands- och skärgårdskommuner skall befolkningen vända sig till respektive hälso-och sjukvårdsmottagning för vaccinering.

VACCINERING rekommenderas:

- 65 år fyllda oberoende av hälsotillstånd
- Personer som lider av kronisk hjärtsjukdom
- kronisk lungsjukdom
- diabetes (insulin eller tablett)
- nedsatt njurfunktion
- Personer med nedsatt immunförsvar pga sjukdom
- Personer som får kortisonersättningsvård eller lider av immunbrist
- Barn och unga med långvarig salicylat-behandling

Personer under 65 år som ej hör till riskgrupp men önskar vaccinera sig kan hämta recept på respektive läkarmottagning eller rådgivning

MÖTEN

ECKERÖ KOMMUN

Kommunfullmäktige i Eckerö

sammanträder

i Kommungården i Överby torsdagen den 25 oktober 2007 kl. 19.00

Marie Löfström Kommunfullmäktiges ordförande

LEDIGA PLATSER

Rederiaktiebolaget Eckerö bedriver bilfärjetrafik på Ålands hav, resebyråverksamhet samt turistisk förmedlingsverksamhet på Åland i dotterbolaget Eckerö Linjen, bilfärjetrafik på Finska viken i dotterbolaget Eckerö Line, kryssnings- och fraktrafik i dotterbolaget Birk Line Ab samt busstrafik i dotterbolaget Williams Buss. Eckerökoncernens proforma omsättning uppgick 2006 till 212 milj. euro och antalet anställda uppgår till ca 1 300 personer.

IT-tekniker

Vi söker en glad och utåtriktad tekniker som gillar att ge service och dela med sig av sina kunskaper.

IT-avdelningen består idag av två tekniker samt en IT-chef. IT-avdelningen har supportansvar för samtliga dotterbolag inom koncernen. Detta innefattar kontor och fartyg i Sverige, Finland och Estland. Personen vi söker kommer att vara placerad på vårt huvudkontor i Mariehamn. Som tekniker på Rederi Ab Eckerö kommer du att arbeta med allt från användarsupport till att vara med och utveckla vår IT-service till den bästa. Du bör vara beredd på resor till våra kontor och fartyg. Arbetet innebär mycket frihet under ansvar så därför måste du ha lätt för att prioritera och ha stor känsla för service. Kvälls- och heljobb kan förekomma i vissa fall.

Dina arbetsuppgifter kommer att variera mellan allt från servrar, printrar och telefoni till att ge support till användare på plats och per telefon samt vid behov hjälpa till med drift och underhåll av vår serverpark. Den tekniska plattformen är till största delen Windows.

Din tekniska kompetens är följande:

- Minimum 2 års arbetslivserfarenhet som support/IT-tekniker där du har arbetat med att installera, administrera och drifta Windows server 2000/2003
- Kunskaper i Active Directory
- Minimum 2 års erfarenhet från att ge support i Office, Windows XP, samt god vana vid felsökning i Windows-miljö
- Generella kunskaper i hårdvara och mjukvara på PC
- Generella nätverkstekniker och kunskaper i backup-hantering

Som person är du prestigelös, social och strukturerad med en god kommunikativ förmåga. Du har någon form av eftergymnasial utbildning inom IT/teknik. Viktigt är att du kan kommunicera på ett bra sätt både i tal och skrift. Språkkunskaper är meriterande.

Närmare uppgifter om tjänsten ger IT-chef **Niklas Ekebon**, tel. 018-28311. Ansökan med löneanspråk skickas till niklas.ekebon@rederiabeckero.ax senast 31 oktober 2007.

Rederiaktiebolaget

ECKERÖ

LÄTT

8 1 3	6 4 9	2 7 5
5 2 7	8 3 1	6 4 9
6 9 4	5 7 2	8 1 3
7 6 5	3 8 4	9 2 1
9 8 1	2 6 7	3 5 4
4 3 2	9 1 5	7 6 8
2 5 6	4 9 8	1 3 7
3 7 9	1 5 6	4 8 2
1 4 8	7 2 3	5 9 6

MEDEL

6 8 7	4 2 3	5 1 9
1 2 4	8 9 5	3 6 7
9 3 5	7 6 1	2 4 8
8 4 2	3 5 7	1 9 6
3 7 9	2 1 6	8 5 4
5 6 1	9 4 8	7 2 3
7 5 6	1 3 4	9 8 2
4 9 8	5 7 2	6 3 1
2 1 3	6 8 9	4 7 5

SVÅR

4 1 9	5 7 6	2 3 8
3 2 7	9 8 4	6 1 5
5 8 6	3 1 2	9 4 7
1 9 3	4 5 8	7 6 2
2 6 4	7 9 3	5 8 1
8 7 5	6 2 1	3 9 4
6 4 2	1 3 7	8 5 9
9 3 8	2 4 5	1 7 6
7 5 1	8 6 9	4 2 3

SÄLJES

Vi säljer

Målfärg i större burkar
2 pontoner av metall med måtten 4,5x3,6x1 m
Ponton av metall med handdriven kran med måtten 9,1x3,6x0,6 m
Smirgel
Suzuki snurra utan propeller
Fläktar
Svetssug
Ventiler
Rör isolering
2 äldre mobila hydrauliska skyliftar
Äldre lampkupor
En myckenhet diverse

Allt i befintligt skick

Vegetabiliska hydraulolja med 30% rabatt
Vegetabiliskt smörj fett med 30% rabatt

I butiken finns fortfarande varor med 50-70% rabatt

Öppet måndag-fredag kl. 8-16

SÄLJES

Viking Line Abp är ett börsnoterat aktiebolag och det marknadsledande varumärket i passagerartrafiken på Östersjön med trafik mellan Finland, Åland och Sverige samt mellan Finland och Estland. Koncernen bedriver trafik med sju fartyg och omsätter ca 400 miljoner euro. Den årliga trafikvolymen uppgår till 5,6 miljoner passagerare och 90 000 fraktenheter. Antalet årsarbetsplatser är ca 2 800.

Vi har ett moderskapsvikariat ledigt på Tax Free avdelningen i Mariehamn

Registervård/kundreklamationer

Arbetsuppgifterna går ut på att arbeta med registervård i våra back office program Ofelia och Tax Free/400 och i försäljnings- och logistiksystemet Oscar. Förutom registervårdsuppgifterna så ingår även handhavandet av Tax Free kundreklamationer

Du som är intresserad av jobbet skall således ha en till tjänsten passlig grundutbildning, goda data- och språkkunskaper – och kunskap att arbeta systematiskt, självständigt och servicemässigt inom ett vältrimmat team.

Om du har frågor beträffande tjänsten kontakta Kim Engblom, tel. + 358 18 27 000 eller e-mail: kim.engblom@vikingline.fi

Ansökan till tjänsten inklusive löneanspråk lämnas till ovanstående mailadress eller per post **senast måndagen den 29 oktober 2007.**

Tillträde till tjänsten sker snarast möjligt eller enligt överenskomelse.

VIKING LINE

VIKING LINE ABP

Pb 166, Norragatan 4, AX 22101 Mariehamn, Åland, Finland

Telefon +358 18 270 00

www.vikingline.ax

► KUNGÖRELSE

**MKB
Ålands Elandslag**

Ålands Elandslag har utfört en miljökonsekvensbedömning över planerna på vindkraftsparker vid "Stenarna" på Vättingen, Västersten, Stengrundet, Östersten, Båkenskar, Högskarshällarna, Högskar och Ståtbådarna, 10 platser á 3,5 MW, i Eckerö, Hammarland och Jomala samt "Rödsjär" på Rödsjär, Fjärdgrunden och Granhamns holmen, 6 platser á 3,5 MW, i Föglö.

MKBn finns till påseende vid de beslutande myndigheterna, Eckerö, Hammarland, Jomala och Föglö kommuner samt Ålands landskapsregering och Miljöprövningsnämnd. Delgivningen sker genom anslag på de berörda myndigheternas anslagstavlor. Informationen finns även på www.el.ax.

Envar har rätt att ge synpunkter på utkastet till MKB. Eventuella synpunkter bör skickas till WSP Environmental, Wolffskavägen 36 M 10, FIN-65200 Vasa, jakob.kjellman@wspgroup.fi senast 13.11. 2007.

WSP
Environmental Oy
Jakob Kjellman

► LEDIGA PLATSER

**LEMLANDS
KOMMUN**

*Se hit alla
barnträdgårdslärare,
förskollärare eller
socioonom yh!*

Socialnämnden
i Lemland

söker en

**DAGHEMS-
FÖRESTÅNDARE**

på heltid under tiden
28.11.2007-31.8.2008.

Aktuell placering är daghemmet Gullvivan i Söderby som består av två avdelningar för barn i åldern 3-6 år.

Tjänsten kommer troligtvis att utannonseras som ordinarie fr.o.m 1.8.2008.

Sedvanliga ansökningshandlingar skall vara socialnämnden i Lemland tillhanda **senast 6.11.2007 kl 15.00** under adress:

Kommungården,
Kommunrundan 7,
22 610 Lemland.

Närmare upplysningar ges vid socialkansliet tfn 349 440 eller vid daghemmet Gullvivan tfn 34 312.

Lemland
den 20.10.2007

Socialnämnden

Vem vill ha det så?

■ Brev till vuxna närvarands-studerande inom utbildningsprogrammet äldreomsorg vid Ålands vårdinstitut.
Rubriken är "Vem har svaren om äldreomsorgen".

Det står bland annat att närståendevården är bra, men hur blir det när vården blir för tung?

Min första fråga är, tycker ni att lönen vi får är bra när jag får 8,61 euro per dag och två dagar ledigt per månad. Så alltså skall jag jobba i flera

veckor 7 dagar i veckan.

Finns det någon annan anställd som har så låg inkomst? Vore trevligt att få höra någon annan som har åsikter om denna kvinnofälla.

Ålänning, 73 år

PS. Om jag av läkare får remiss för att åka på rehabilitering så måste jag ta ut min bortavaro med semesterdagar. Det känns hårt.

► LEDIGA PLATSER

*Ålands hotell- och
restaurangskola*

lediganslår en tjänst
som

STÄDARE

i arbetsavtals-
förhållande.

Behörighetskrav för tjänsten är lämplig utbildning och/eller arbetserfarenhet.

Lön enligt landskapsregeringens tjänstekollektivavtal lkl A10 (f.n. 1.397,71 – 1.785,03 €/månad).

Ansökningshandlingar insändes till Direktionen för Ålands hotell- och restaurangskola, PB 54, AX-22101 MARIEHAMN **senast den 2 november 2007.**

Närmare information om arbetsuppgifterna lämnas av rektor Diana Axén, tel. 26044.

Direktionen

Britt Lundberg

60
Lagtinget

587
Stads-
fullmäktige

*engagerad
för Dig och Åland - om Du vill*

Sälj
det du
inte behöver
med en annons
i Torget

**NYHET! Ladda upp
bilder på hemsidan**

torget.ax

**Ålands största
köp & säljmarknad**

► LEDIGA PLATSER

Ålands Penningautomatförening (PAF) är en offentlig-rättslig förening som bildades 1966. PAF erbjuder trygga och underhållande penningspel på internet, till sjöss och på Åland. Överskottet går oavkortat till allmännyttiga ändamål. Under 2006 omsatte PAF-koncernen 82 miljoner euro, varav vinsten och lotteriskatten till den åländska samhällsnyttan var sammanlagt 37 miljoner euro. PAF är ISO-certifierat enligt kvalitetssystemet 9001:2000. PAF-koncernen har totalt cirka 340 anställda. Ytterligare information finns på www.paf.fi.

REDOVISARE/BOKFÖRARE

Trivs du med att jobba med redovisningar, bokföring och utveckling av redovisningsrutiner. Har du dessutom god initiativförmåga, några års redovisningserfarenhet och lämplig utbildning så kan du vara den vi söker.

PAF har vuxit kraftigt de senaste åren och vi behöver nu förstärkning till vår redovisningsavdelning.

I arbetsuppgifterna ingår bl.a.

- Huvudansvar för redovisningar, bokföring och bokslut för två av PAFs dotterbolag samt assistans vid motsvarande arbete i Ålands Penningautomatförening
- Utveckling av redovisningsrutiner och system. Kontakter och avstämningar mot andra bolag i PAF-Gruppen

För kontaktuppgifter och närmare uppgifter om tjänsterna och PAF, se vår hemsida www.paf.fi - Om Paf - Lediga jobb.

Ålands Penningautomatförening PB 241, AX-22101 MARIEHAMN

TREVLIG HELG!

**ANDERS
HOLMBERG**

219
LAGTINGET

www.andersh.eu

FOTO: ANDERS HOLMBERG
Anders Holmberg 32 år, Mariehamn. Företagare och entreprenör.

**ANDERS
HOLMBERG**

577
STADS-
FULLMÄKTIGE

**Kom ihåg
att rösta
på söndag!**

*För förnyring och nytänkande.
Anders Holmberg.*

Nyankortsvinnare:
Minna-Lotta Blomqvist Mariehamn
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Dax för bumpers till Mariegatan nu. Flera olyckor hänt just i samma korsning.
MESSARE

En för alla, alla för en!

■**Obunden** samlings utgångspunkt i höstens val är att göra ett bra Åland ännu bättre och att erbjuda dem som har det svårt, möjlighe- ter att förändra sin situation. Vi står för en politik som förenar entreprenörskap med starkt socialt ansvarstagande.

Våra tre viktigaste frågor är:
1. självstyrelsens utveckling,
2. företagens förutsätt- ningar, och
3. den sociala välfärden.
Vi har ett ärligt uppsåt med

att driva våra frågor och har gett tydliga och konkreta svar på frågeställningar. Vi har inte ”valfläskat” med något som vi inte kan stå för.
Vi har genomfört en valrörelse med entusiasm, kreativitet och glädje och det kommer att genomsyra vårt lagtingsarbete och regerings- arbete ifall vi får chansen.

Våra kandidater har visat på kämpaglöd och lagarbete och en enorm bred kunskap. Det är viktigt i det fortsatta poli-

tiska arbetet, där vi förhopp- ningsvis har en regeringsposi- tion och kan genomföra våra viktigaste frågor.
Om du vill ha en politik som sätter människan före systemet, då skall du rösta på oss i obunden samling. Vi slutar som vi börjat: oss väl och ingen illa!

Gun-Mari Lindholm
Ordförande för obunden samling

Uthålligt ledarskap

■**Liberalerna** har bered- skap och styrka att i samarbe- te med andra partier och med alla i förvaltningen arbeta för en fortsatt god utveckling av det åländska samhället.
Vi eftersträvar en uthållig och stabil landskapsregering som har förutsättningar att möta och hantera alla stora och svåra frågor.
Liberalerna är garanterat alliansfria, vi har inte någon överenskommelse med andra partier om samverkan efter valet eftersom vi anser att väljarna först skall säga sitt.

Många frågor har debatte- rats i valrörelsen. Bland annat

har vi föreslagit ett stöd för inskaffandet av en miljövänlig bil, vi vill satsa på friskvård och ta ett rejält grepp om missbruksproblemen.
Liberalerna förespråkar uthållighet, sans och balans, i den fortsatta utvecklingen av självstyrelsen. Alldeles sär- skilt är det viktigt att vi har en uthållig ekonomi som ger oss utrymme att trygga välfärden och skapa förutsättningar för näringslivet.
Därför har vi också krävt mer faktaunderlag när det gäller beskattningsbehörigheten.
Vi vill veta mera om conse- kvenserna om vi släpper det

trygga och fungerande ekono- miska systemet, klumpsum- man, för ett nytt och osäkra- re. Kommer vi att ha samma ekonomiska utrymme och hur mycket kommer byråkratin att öka? Kort sagt - vi vill ha pengar i plånboken, också i framtiden, endast så har vi styrka att göra ett bra Åland ännu bättre.
Vi säger därför: Tänk efter - före.
På söndag är Valet Ditt, jag hoppas Du tar chansen att påverka.
Viveka Eriksson
Ordförande, liberalerna

För säkerhets skull

■**I detta** val har vi starkt be- tonat trygghetsfrågorna. All- män tandvård, äldreomsorgs- lag, höjda barnbidrag och studiestöd, pensionstillägg för alla under fattigdomsgränsen samt ett nytt bostadsbidrag för låginkomsttagarna. Allt för att de mest utsatta skall ha det tryggt.

Bästa väljare!

■**Åland** är en suverän plats att leva och verka på! Vår självstyrelse har under åren gett oss de instrument som behövs för att skapa detta blomstrande samhälle. FS tror därför på självstyrelsen och vill fortsätta att effek- tivt använda och utveckla den vidare för att också långsiktigt trygga ett livs- kraftigt samhälle.
FS sätter individen i cen- trum i allt beslutsfattande eftersom vi tror på vars och ens förmåga att själva fatta beslut i frågor som rör en själv och familjen. Vi sätter också handling bakom dessa ord och föreslår bl.a. infö-

rande av såväl barnomsorgs- som omsorgspeng vilket skulle ge familjerna möjlig- het att göra de egna valen kring hur familjens omsorg ska skötas. Valfriheten skall ge **möjlighet** att välja mellan såväl kommunal som privat omsorg eller att stanna hemma och själv ta hand om omsorgsarbetet. Vi vill öka människors valmöjlig- heter inte begränsa!
FS vill som ovan nämndes använda självstyrelsen aktivt och skapa ett samhälle som signalerar öppenhet och vars dragningskraft är sådan att människor väljer att bo- sätta sig på Åland. För att

lyckas skapa denna positiva bild krävs ett gott service- utbud av allt från omsorg till kultur- och fritidsakti- viteter och naturligtvis en ren miljö. Vi frisinnade har under den senaste mandat- perioden och under den gångna valrörelsen visat att vi har en politik som stöder detta.
Bland FS kandidater hit- tar du människor med olika ålder, bakgrund och profil. Jag hoppas att även du ska finna en frisinnad som du ger din röst!
Johan Ehn
ordförande, FS

Gör din röst hörd på söndag!

■**Centern** ska göra Åland ännu bättre, utveckla eko- nomin och välfärden, värna Östersjön, stärka närdemo- kratin och se till att vi kan bestämma mer själva!
Centern utgår ifrån varje ålänningens eget ansvar och initiativförmåga. Alla ska ha möjlighet att förverkliga sina drömmar oberoende av om de bor i staden, på landet eller i skärgården. Varje kom- mun ska själv bestämma sin egen framtid.

Centern har lång erfarenhet av regeringsansvar. Vi kan ta hand om Åland både i goda och i dåliga tider. Vi har mod att ta ansvar och genomföra

beslut, men också lyhördhet att lyssna på andra och sam- arbeta.
Centerns politik är stabil och vi har engagemang och uthållighet. Näringslivet, familjerna och de enskilda ålänningarna vet var vi står och att vi har en pålitlig poli- tisk plattform som grund för allt utvecklingsarbete.
Centern är en garant för välfärden, svenska språket och självstyrelsen. Vi är ett borgerligt parti och vet att ett blomstrande näringsliv är grunden för samhällets utveckling och möjligheter att leverera vård och omsorger till barn, sjuka och gamla. Vi hävdar svenska språket och

vet att en successiv utveckling av självstyrelsen är den bästa vägen att förbättra villkoren för Åland och ålänningarna.
I trettio år har vi varit med och utvecklat landskapet till den höga nivå vi har idag. Det vill vi fortsätta med och hoppas på ditt stöd i valet så att vi kan behålla vår position som största parti och bilda regering igen.
Varje röst har betydelse – använd din röst på söndag – rösta på Centern!
Roger Nordlund
partiordförande
Centern - för Ålands bästa!

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Undrande ensam 32-årig kvinna, hör av dej om du har lust. H. **35-årig kille**

■ ■ Hur kan det komma sig att man inte kollar upp om man inte får in en enda luciaanmälning per e-post. Uselt Folkhälsan. **0457**

■ ■ Undrar lite varför man måst nojsa med sitt ex när man är den skyldiga partnern....**0457**

■ ■ Hihi, Djurskyddsföreningen utannonserar kastrerings- kampanj för föreningens medlemmar. Männe det är många medlemmar som vill kastrera sig? **040**

■ ■ Trevlig kvinna sökes i åldern 37- 42...eller är alla upptagna redan? **0457**

■ ■ Hoppas alla som lagt ut sina skyltar längs alla ålänkska vägar tar bort dom efter valet, eller ska dom ligga kvar med dom gamla sen förra valet? **Undrande**

■ ■ Dax för bumpers till Marie- gatan nu. Flera olyckor hänt just i samma korsning. **040**

■ ■ Hujedamej vilka förskräckliga kläder det där kan ju få vicken såg- bock som hels att skena ut! Fy ÅCS, man måste lyssna på sin personal. **Tomten**

■ ■ Hur många lodjur finns det på Nåtö? I Nyan såg man bild på katten som fick sig av lodjuret. I Gamlan dog katten och Gun visste inte vems katt det var. Är det samma historia? Kan man lita på vad tidningarna skriver? Nej... **040**

Dagens MMS-bild

■ ■ MMS-bild från 0457-37...

Svar: Det är helt rätt att man skall förhålla sig kritisk till vad som står i tidningarna. I detta fall var det dock Nyan som hade hela storyn, och inte bara spekulationen att katten hade dött. **Red.**

■ ■ Läser om de virkade möss- sorna i Nyan. Marie Karlsson, får man beställa mössor av dig? **Johan Orre**, mössintresserad

blyg. Av dig jag fått givet så mycket av det vackra livet. Våra möten var intensiva och för korta, men de känslor du väckt dom e aldrig någonsin borta. **146**

■ ■ Ett gott parti! Är den serien inspelad i Mariehamn, kanske rent av verklighetsbaserad?! Kan man undra. . . . **Zep.60**

■ ■ Djurskyddsföreningen har www.djurskydd.net. **0457**

■ ■ Alla som har tid att blogga har antigen för lite att göra el. nåt annat stort fel på prioriteringarna. Eller hur skall man annars förklara offentlig dagbok full av lögner? **040**

■ ■ Jag vill gå på bio och se på rättatouille utan att först måsta sitta på ålfen i flera timmar :-). **040**

■ ■ Har du sett vår Cilla? Sågs senast hemma i Marsund i måndags. Hon är svart/vit, med vit mage. Halvlång, blank päls. Nyfiken och social. **040-717 20 79**

■ ■ Jag skulle vilja hälsa till Markus M att han är den snällaste killen som jag någonsin mött. Puss och kram min sötnos! **Din beundrare .e.**

■ ■ Hoppas Berit blir ny före- ståndare vid DGH! Önskar **en av många**

■ ■ Här har du en ärlig singelkarl ! Kram på dig. **Messaren**

NYANS ROS

...och mina glädjens rosor till **Ö.S. Marthorna** för urfågeln och enorma blomsterfånget! Sigge

... och tack till **Fia och Eckerölinjen** för vår resa till Stockholm! Vi hade mycket trevliga dagar på Rivieran! Rosar gör Kaptensklassen via Sanne.

...till **Mari på Tillfället** för jättebra service. Nöjda kunder.

..., ett stort fång, till **killen från Quickly** som onsdag morgon 07.45 förde hem min lillebror. Syrran & Mamma

”Det har redan gjorts så många undantag att jag räknar med att det inte blir fler.
EU-KOMMISSIONENS ORDFÖRANDE BARROSO FÖRE SLUTBEHANDLINGEN AV FÖRDRAGET

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Mitt i allt Nina Fellman

Hon gör mig till en bättre människa

På mitt skrivbord har jag ett fotografi av min mormor Aura. Hon står och kramar om mig och jag skrattar in i hennes famn. Hon har en röd kappa på sig.
Ju äldre jag blir desto tydligare blir det för mig att hon är en av de viktigaste människorna i mitt liv. Hon är raskt på väg mot 90, och jag träffar henne sällan. Hon bor i Kokkola och jag är här och livet flyter på i en snabb flod.
När vi träffas eller pratas vid i telefon spelar det ingen roll vad vi säger. För mig räcker det med hennes röst, hennes famn och hennes doft av trygghet och tant för att allt ska kännas bra.

På utsidan är hon bara en gumma, en pensionerad städerska som bor i en pensi-onärsbostad, badar bastu varje fredag och får sommarblommor att växa till oanade proportioner.
Jag ser min barndoms hjältinna, den obesegrade blåbärsplockerskan, hon som cyklade till stugan med hela bohaget när det blev sommar, min tillflykt från alla faror.

Det finns saker hos människor som man bara ser när man är riktigt nära, och det är det som är deras innersta, verkliga värde. Glädjen, sorgen, styrkan i deras kärlek, allt som inte påverkas av vad de gjort eller förtjänat.
Min mormor är så mycket större än sin position i samhället. Hon är en stark och vacker människa som levat och arbetat, som är älskad av många, behövd och till-freds med hur hon ordnat sitt liv.

Detta är en motsättning. Jag har hört många under valrörelsen prata om de svaga i samhället.
I statistiken är min mormor Aura en av dem. Hon lever anspråkslöst på en minimal pension, hon har aldrig kommenderat över någon, hon gifte sig under kriget, fick tre barn, är änka sedan många år. Punkt. Inte.
Självklart är hon så mycket mer. Själv-klart är det inte materiella saker som egentligen är viktiga. Och självklart är de viktiga.

Om jag fick välja mellan att vara svag som min mormor och stark som hon, eller att ha alla tillgångar i världen men inte hennes styrka så vore det ett lätt val.
Utan andra människor är vi inget. Utan människor som älskar oss blir vi håll med trasor runt omkring som döljer tomheten.
Jag är en bättre människa för att jag älskar min mormor. Jag har fotografiert där på mitt skrivbord för att påminna mig om det, och för att någon gång lära mig ödmjukhet inför det som inte går att mäta, som bara är och finns.

Kreativ matematik på högsta nivå

Trollkonster. Man nästan ser att här är högt i tak för den som vill utveckla sin kreativa förmåga. Men det var inte i EU-parlamentet i Bryssel man kom på den slutliga trollkonsten för att kunna enas om fördraget utan på regeringskonferensens möte i Lissabon. Framöver har parlamentet 750 ledamöter och en talman! Och Italien en plats extra.

Ibland lyckas de stora i världen slå en med häpnad. Ofta nog är systemen så tröga att det inte finns rum för överraskningar, men inom EU, som av många skälls för att vara genombyråkratiserat, verkar det fungera.

Natten till i går kom regeringscheferna överens om reformfördraget, det som ersätter det som skulle bli en ny konstitution. Det var nästan tvunget. Inte kan man säga att det här skall vi genomföra om man sedan inte gör det. Inte med trovärdigheten i behåll. Men vad var det Italien kom med som ledde till denna kreativa matematik med parlamentsplatserna?
Här har land efter land tyckt sig vara om inte direkt missgynnade så i alla fall värt litet mer. Polen gick rentav så långt så man påstod att landet skulle haft rätt till fler platser om inte tyskarna hade tagit livet av så många under kriget.
För Polen blev det inga fler platser, men i övrigt fick landet i stort sett allt man begärde, påstods det. Det som begärdes var bland annat att länder som hamnar i minoritet vid behov kan fördröja omtvistade beslut. Till fördraget fogas en deklaration om det här. Från finländsk sida betecknades ändring som liten.

Betydligt mer intressant är lösningen för Italien, som enligt Nice-fördraget och det som parlamentet gick in för förra veckan skulle få 72 platser i valet 2009 mot 78 i dag. Parlamentet har i dag 785 platser och skall ner till 750, så Italien är inte ensamt om att bli av med platser, men får färre än Frankrike och Storbritannien. I dag har alla tre 78 platser.
Nu får Italien en plats till utan att parlamentet blir större. Trollkonsten går till så att man

inte räknar talmannen, som inte har rösträtt!
Vill man så kan man. Finland var tydligen inte lika energisk med att tala för sitt på regeringskonferensen. Men faktum är att Italien på det här sättet blir något överrepresenterat. Tanken bakom platsfördelningen är att det i ett stort land skall gå flera invånare per mandat än i ett litet. Och kurvan skall vara så jämt fallande som möjligt. Nu blir det ett litet hack vid Italien, som kommer undan med färre invånare per mandat än det mindre landet Spanien.

Nu skall reformfördraget ratificeras och den här gången har man tydligen tänkt sig att det också skall träda i kraft. Ett råddigare fördrag än det som Frankrike och Nederländeran rösta-de ner, men innehålllet är i stort sett detsamma.
De grundläggande rättigheterna för EU-medborgare, som Ålands **Gunnar Jansson** var med och drev fram, blir nu juridiskt bindande.
Stadgandet att kommissionen måste ta upp en fråga till behandling om en miljon EU-medborgare skriver på kommer också i kraft. Aktioner pågår redan. De funktionshindrade i Europa kampanjade för två veckor sedan i Bryssel för ett direktiv mot diskriminering av funktionshindrade. Redan tidigare har det pågått en namninsamling mot parlamentets möten i Strasbourg, men då gällde inte den här stadgan, vilket den inte gör nu heller. Men snart.
Och så blir det möjligt för ett medlemsland

att lämna EU. Nu finns inget skrivet om hur det skulle gå till.

Det gamla lagtinget, det som byts ut om knappt två veckor, har varit ovilligt att godkän-na det tidigare fördraget, det som nu är borta. Det betyder att det lagting vi väljer i morgon skall ta ny ställning.
Tidigare kunde man ganska säkert veta att det inte skulle bli något av det tidigare försla-get. Nu kan man ganska säkert veta att det blir något av det nya. Har Finland visat tillräckligt intresse för Åland och EU för att lagtinget skall säga ja. Eller står och faller allt med parla-mentsplatsen, som gick till Italien? Om man vill hårdra.
Den du röstar på i morgon skall ta ställning till bland annat det.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

★★★★★

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2006:
7.279 ex.

FÖRLÄGGARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida

www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449

DISTRIBUTION

Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.

REDAKTIONEN

Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Ansvarig nyhetschef: Ulf Weman
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör: Maj-Len Lindholm
tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportredaktör: Malin Tillström
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax

ANNONSAVDELNINGEN

Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax

ADMINISTRATION

VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax

Ekonomichef: Katrin Lindqvist
tfn (018) 528 446

Prenumerationer: Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER

1.1.2007

Fortlöpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €
kvartal 45 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER

Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12

Target: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket.
© lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007			
M:HAMN 01.50 1) → 08.00/09.00 1) → 11.00 2) → 17.00/18.30 → 23.20 L	ÅBO 12.55 L	M:HAMN 23.45	
M:HAMN 23.55 → 09.55/17.00 → 04.15	H:FORS 04.15	M:HAMN 04.15	
L = Långnäs K = Kapellskär			
Passagerare med el. utan fordon skall vara på plats i check-in sen. 30 min före avg. varefter incheck/bilj.försälj.n. ej kan garanteras			

Försäkringar på hemmaplan

DAGS FÖR BÅTUPPTAGNING!

ALANDIA BOLAGEN
Tel. 29 000
mhamn@alandia.com
www.alandia.com

Turlista t.o.m. 6/1 2008			
OBS! Lokala tider			
Från Eckerö			
Alla dagar		13.30	18.30
Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn			
Alla dagar	10.00	15.00	
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via City-terminalen. Från Stockholm 1) Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. **Extra turer fr. Eckerö:** 18/10 kl. 8.30, 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. **Extra turer fr. Grisslehamn:** 5/12 kl. 20.00

Ej trafik 24-25/12 samt 31/12 kl. 18.30 och 1/1 2008 kl. 10.00

ECKERÖ LINJEN
Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 → Sto 15.45

Sönd-tisd 18.00 → M:hamn 02.00
Onsd-lörd 18.00 → M:hamn 03.30

BIRKA CRUISES
Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

TALLINK

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi
Check-in senast 30 min. före avgång

ÅLANDSTRAFIKEN 20.8-31.12.2007			
MARIEHAMN - KAPELLSKÄR		Fredag - söndag	
Måndag - torsdag		MARIEHAMN KAPELLSKÄR	
08.00	09.30	07.00 1)	08.30
16.00	17.30	13.00	14.30
15.30	12.00	19.00	20.15
22.30	19.00	12.30	09.00 1)
		18.30	15.00
		00.05	20.30

1) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1 h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1 h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen		ÅLAND-FINLAND dagligen	
ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50
10.15 M 2)	15.30	23.45 M	10.00
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30 3)
07.45 M	18.00 2)		
03.20 L	20.10		

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgångar: kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i M:hamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs
Boka alltid din resa!
VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI!

LÖRDAG 20 OKTOBER 2007

DAGLIG LASTBILSTRAFIK
till och från Åland. Tel. 24 111

SAMTRANS

dagens ålänning

”Jag skall skaffa en valp”

Bakom disken på Elvaru-
huset i Mariehamn hittar
vi dagens ålänning, Ca-
rina ”Cina” Sjölund.

– Här jobbar jag i tredje om-
gången nu. Först jobbade jag
här sex år och så var jag borta i
tre och så jobbade jag sex år här
igen, skrattar Cina.

– Nu senast har jag varit borta
fem år i Sverige och utbildat mig
inom värden och jobbat på en
ortopedakut. Men så längtade
jag hem tillbaka och flyttade hit
i somras. Borta bra men hemma
bäst.

**Kommer du att varva nu
mellan att vara vårdare
och försäljare?**

– Nej, nu är jag fast här. Jag job-
bade på ÅHS först men så blev
jag upprind och ombedd att
komma hit.

Var på Åland bor du?

– Jag bor i Mariehamn.

Familj?

– Jag har särbo, en dotter här
och en son i Stockholm.

Vad har du för intressen?

– Jag är hundmänniska och just
nu handlar det mesta om att jag
skall skaffa en valp här så små-

dagens ålänning

Ljus arbetsmiljö. Carina Sjölund jobbar som försäljare på Elvaruhuset, på fritiden förbereder hon sig för en valp.

ningom. Det skall bli en portu-
gisisk vattenhund för att den är
så otroligt fin. Den är arbets-
glad, aktiv och lättlärd. Den är
duktig på att apportera och kan
dyka ner till fyra meters djup,
fiskarna i Portugal använder sig
av den.

Har du haft hund förut?

– Javisst, det är bara nu medan
jag var i Sverige som jag inte
kunde ha en. Senaste hunden
var en tysk sällskapshund, en
stor Leonberger.

**Vad har du för planer för
helgen?**

– Jag skall träffa min kompis
och hjälpa henne med att trava
ved..

**Skall du rösta i lagtings-
och kommunalvalet?**

– Det har jag redan gjort. Jag
poströstade på förhand för det
är ju enklast så.

Och vem vill du hälsa till?

– Jag hälsar till alla mina vänner
och till alla som jag känner.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN

vädret

Lördag

Stockholm +6/+3
Åbo +4/-2
+6/+4
+5/+5
+4/+4
0,4m
0,1m
0,5m
0,7m
8/5 temperaturen på
dagen/nästa natt
1,7m våghöjden

Söndag

Stockholm +7/+6
Åbo +5/+5
+7/+6
+5/+5
0,4m
0,1m
0,3m
0,1m

Måndag

Stockholm +9/-1
Åbo +8/+1
+8/+2
+7/+6
+5/+5
0,4m
0,1m
0,3m
0,1m

I går kl 15

Jomala	+8	temp.	moln.
Åbo	+7	temp.	moln.
Helsingfors	+9	temp.	moln.
Stockholm	+8	temp.	moln.

Vattenståndet i går kl 15

Föglö	+14 cm	Åbo	+11 cm
-------	--------	-----	--------

Solen i dag

Upp	Ner
Mariehamn 8:31	18:17
Helsingfors 8:11	17:57
Stockholm 7:36	17:28

Max/min temp. 12.10 - 19.10. klo 9

Jomala	+13,0	15.10.	-2,6	14.10.
Åbo	+12,2	15.10.	-3,8	14.10.
H:fors	+13,4	17.10.	-2,7	14.10.

För ett år sedan

Jomala	+7	temp.	moln.
Åbo	+5	temp.	moln.
Helsingfors	+5	temp.	moln.

Utomlands i går

Köpenhamn	+8	Paris	12
Oslo	+7	Wien	+7
Bryssel	11	Madrid	21
Berlin	+9	Rom	20
Moskva	+9	Aten	23
London	13	Las Palmas	26

METEOROLOGISKA INSTITUTET
Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +1sa

dagens rätt

Grisfilé med svamp
ca 600 g grisfilé
2 vitlöksklyftor
1 dl balsamvinäger
3 msk flytande honung
smör eller olja
salt, flingsalt, svartpeppar
Tryffelsvamp
200 g rimmat sidfläsk
1 sylrigt äpple
200 g rensade kantareller
2-3 tsk tryffelolja
1 knippe rucola (ca 70 g)

Skala och
hacka
vitlö-
ken. Koka
ihop den
med vinäger,
honung, 2 krm salt och 1 krm
peppar, ca 3 minuter. Sätt ug-
nen på 175 grader, putsa filén
och bryn runt om i panna.
Salta, peppra och pensla på
lite säs. Ställ in i ugnen 20-25
minuter tills köttet är ca 67°C.
Fintärna sidfläsk och äpple.
Stek fläsk och kantareller
knaprigt i panna, låt rinna
av och blanda med äpple,
tryffelolja och rucola. Skiva
filén, ringla över såsen, toppa
med svampen. Strö över lite
flingsalt och svartpeppar.
Servera med gratäng.

TIPSA 0457-313-4444 MESSA 0457-323-4444 RING 018-23444

LEDAREN NYA ÅLAND 18/9:
”Obunden Samling
har ett nytt namn
som är riktigt
intressant, nämligen
Anders Holmberg.
Oupphörlig svada,
energi och brett
kontaktnät kan bära
långt.”

Lagtinget: **219**
Stadsfullmäktige: **577**
Gör din röst hörd på söndag!
Anders Holmberg

Kalles
Skogs- och
Trädgårdsskötsel

UTFÖR:
• Skogsarbete
• Trädgårdsarbete
• Röjning m.m.

Innehavare:
KALLE NORDSTRÖM
Tel 040 965 1716

Ditt barn
är ditt
ansvar
drogfri.ax
SFAMP

Fantastiskt rent!

Vår nya Angmaskin

Rengör effektivt alla typer
av vattentåliga ytor. Perfekt
på kakel och klinkers.

Johansson STÄD

Tel/fax.....32 715
GSM0400 529 551
e-mail: jstad@aland.net

**”BIRGITTA ÄR
KUNNIG, PÅLÄST
OCH HAR
KLOKA ÅSIKTER”**

Värdfolk, handikappade & övriga väljare
Var du på handikappdebatten &
hälso- & sjukvårdsdebatten där
Birgitta satt i panelen?

Du kan tryggt
rösta på
**BIRGITTA
JOHANSSON**

LAGTINGET **196**
STADS-
FULLMAKTIGE **636**

Ålands Framtid r.f.

Fredrik Erlandsson

67
LAGTINGSVALET
Rösta på mig, jag är snäll

Centern
för Ålands bästa

**FASTIGHETS-
ÄGARE!**
Skylift uthyres
med eller utan hjälp

Nedtagning av träd,
rensning av stuprör,
byte av lampor mm

SVH
Tfn 040 5845 122

MÅLERI
PEKKA NIEMI

❖ Renovering
❖ Målning,
både inom-
och utomhus
❖ Tapetsering
❖ Skyliftuthyrning

Tel 21 013,
biftel 0457 526 7282
Kalmarnäs

**STOPPA KNARKET
VID GRÄNSEN**

RING IN TIPS
0800 14600

Samtalet är gratis
Du får gärna ringa anonymt